

Genade alleen

*Onderwerpen van C.H. van den Dool
(1921-2007)*

Inhoud

1. Richteren 6: 1-24
2. De Gereformeerde Kerk van 1795-1816
3. Slag bij Quatre-Bras en Waterloo
4. De geboorte van Simson
5. De bergrede
6. Geschillen bij de Afgescheidenen
7. De schat in de akker en de parel van grote waarde
8. De ark in Israël terug
9. Artikel 11 - Van de persoon des Heiligen Geestes, en Zijn eeuwige uitgang van de Vader en de Zoon
10. De Doleantie gekomen
11. Vergenoegdheid
12. De gave des geloofs
13. De Alpha en de Omega
14. De ene, heilige, algemene Christelijke kerk
15. De enge poort
16. Het Genadeverbond
17. Het koningsschap van David
18. Gods weg is in het heiligdom

1. Richteren 6: 1-24

Veel heeft God van Zijn bondsvolk moeten verdragen. Want als wij Gods Woord opslaan, lezen wij telkens weer dat Israël zich keerde tot de afgoderij. Zo ook hier. Voorheen had God hen zo heerlijk verlost uit de handen der vijanden door middel van Barak en Debora, maar na een veertigjarige rust vielen zij weer af en dienden de goden der Kanaänieten. Daarom gaf God hen over in de handen der Midianieten. In grote, wanordelijke drommen stroomden ze Kanaän binnen en vernielden alles wat Israël gezaaid had.

Wat deed nu Israël, zich verdedigen tegen die roofoordige plundering? Neen, maar men verborg zich in holen of steenachtige plaatsen voor hun vijanden. Wat zouden zij zich ook met hun beschuldigende gewetens verdedigen? Zij hadden immers de ware God verlaten, en zouden de afgoden de macht bezitten om hen uit de hand der Midianieten te verlossen? Daarom verborgen zij zich met hun zeer gering deel levenswaren in holen, met zonden en ongerechtigheden beladen.

Zoals te begrijpen is, werden de kinderen Israëls door de telkens herhaalde roofinvallen zeer verarmd. Als nu Israël zeven jaren verdrukt was, zo riepen zij tot de Heere. Met hun afgodendienst werden zij gaande meer verdrukt, daarom riep men nu tot de Heere of Hij hen toch wilde verlossen uit der Midianieten hand.

En God laat hen niet tevergeefs roepen. Zij hadden niets anders verdiend dan dat God hen aan hun lot overgelaten had. Maar ook hieruit blijkt hoe groot de ontferming Gods nog is over Israël, hoewel zij Hem telkens snood verlaten hadden.

Want ziet, als nu de kinderen Israëls tot God riepen, zo zond Hij een profeet henen voor Zijn aangezicht om Israël tot nog verdere boete aan te manen.

Dit is nog een groot voorrecht voor een land, als God nog getrouwe dienaren zendt om het volk tot bekering te manen. Dit is een teken, dat er nog redding mogelijk is. En wat deed nu deze profeet? Hij hield hun de grote leidingen Gods voor ogen, als zij uit Egypte uitgeleid werden, hoe Farao met paarden en wagenen versmoorde. En hoe zij verder van de vijanden verlost werden, en Kanaän hun door de hand van Jozua geschonken werd. Verder heeft God hun schone beloften gegeven. indien zij Zijn verbond trouw bewaarden, maar indien zij ongehoorzaam waren, zo zou God hen zekerlijk komen te straffen. Daarom werden zij ook nu door hun ongehoorzaamheid zo verdrukt door de hand der Midianieten, daar zij Gods stem niet gehoorzaam geweest waren.

Licht heeft de prediking der profeet wel indruk gemaakt op de mensen, waarom God ook niet vertoefde Israël te helpen.

God heeft geen lust in de verderving van de mens, maar wel in des mensen bekering

en behoud.

Zo lezen wij dan in vers elf dat een engel des Heeren kwam, dewelke zich nederzette onder de eik. die te Ofra is, dewelke toebehoorde aan Joas, een nakomeling van Abiëzer, welks zoon Gideon tarwe dorste bij de pers.

Deze engel was God zelf vermoedelijk in de gedaante van een reiziger met een staf. Hij wendt zich niet tot de vader, want die diende Baäl, zoals wij uit vers 25 op kunnen maken, maar tot zijn zoon Gideon, dewelke afgezonderd tarwe dorste om die te verbergen voor het aangezicht der Midianieten.

Het eerste woord, hetwelk God tot hem spreekt, is wel een vertroosting, en wel dat de Heere met hem is, terwijl Gideon een strijdbare held genoemd wordt. Deze hulpe Gods werd hem van tevoren al toegezegd, voor hem nog iets van het voornemen Gods bekend was.

Gideon was wel zeer terneer geslagen. Dit kunnen wij merken uit het antwoord, welk hij geeft. Zo de Heere met ons is, hoe komt het dan dat wij zo verdrukt worden door de Midianieten, zo zelfs dat hij zelf de tarwe bij de wijnpers moet dorsen in plaats op de dorsvloer, uit vrees voor de vijanden? Ook ging hij terug in zijn gedachte naar Egypte, waar God hen zo heerlijk uitleidde en uit de hand van Farao verlostte.

Groot geloof had Gideon niet, want hij kon het maar niet begrijpen hoe God met hen kon zijn, terwijl Israël toch zo verdrukt werd. Ook zag hij de zonden van Israël teveel over het oog, waarom zij dus niet anders verdiend hadden. Bovendien had God hen niet verlaten, daar Hij nog een profeet zond.

Maar dan wil God hem ook kennelijk tonen dat Hij Israël niet verlaten heeft, want Hij wendt zich tot hem met een blik vol van Majesteit en Hij zegt: "Ga heen in deze uw kracht, en gij zult Israël uit der Midianieten hand verlossen", en tevens openbaart Hij dat Hij de Heere is, met deze woorden: Heb Ik u niet gezonden?

Gideon voelde zich echter veel te gering om Israël te verlossen, want hij was uit een arm geslacht, en bovendien was Gideon de jongste in zijns vaders huis.

God wil Gideon gebruiken en zal hem ook helpen, zodat hij ondanks zijn eigen nietigheid Israël verlossen zal.

Gideon was zeer verblijd met de hulpe Gods, want Hij was een machtig helper, zodat de overwinning zeker aan Gideon zal zijn. Maar nog vraagt Gideon in alle nederigheid om een teken, opdat hij toch met zekerheid wete, dat het God is, die met hem spreekt. Verder vraagt hij dan of de Heere toch niet wil wijken van onder de eik. Na een belofte ontvangen te hebben, dat de engel blijven zal, gaat Gideon heen en bereidde een geitenbokje, en ongezuurde koeken, deed het geitenbokje in een korf, en sap deed hij in een pot, en zo bracht hij het tot Hem uit onder de eik. Vermoedelijk heeft Gideon deze spijze niet gebracht om als eten te dienen voor de vreemdeling, maar om het van hem gevraagde teken te zien, opdat hij toch maar met zekerheid weten mocht, dat hij onder Gods bescherming en toezicht stond.

En wat Gideon verwacht had, geschiedde ook. Het geitenbokje en de ongezuurde koeken zouden voor offer dienen. Zo legde Gideon dan op bevel van de Engel het vlees met de ongezuurde koeken op een rotssteen in hun nabijheid, ook het sap werd

er over uit gegoten, en ziet, nu raakt de Engel met het uiterste van zijn staf het offer aan en... er ging vuur uit van de rots en het vlees werd met de ongezuurde koeken verteerd. Wel een zeker bewijs voor Gideon dat God hem, hoe gering Gideon van zichzelf ook moge zijn, toch wel gebruiken kan om de Midianieten te verslaan, even zo goed als met een staf vuur uit de rotssteen voortgebracht werd.

En als dit nu geschied was, zo verdween de Engel plotseling uit zijn ogen, de Engel die de Heere zelf was. Nu wordt Gideon toch nog bevreesd, vol verschrikking roept hij uit: "Ach Heere, Heere! Daarom, omdat ik een Engel des Heeren gezien heb van aangezicht tot aangezicht, zal ik de dood sterven." Maar zou Gideon, die tot zulk een groot bereid was, sterven? Neen toch!

Daarom zeide de Heere tot hem: "Vrede zij u, vrees niet, gij zult niet sterven."

Zo zien wij ook hier dat God nog wil zegenen die voor Zijn Woord en tegenwoordigheid beven, die vol ontzag zijn voor Gods Majesteit. Dezulken wil God nog genade bewijzen.

Vol van dankbaarheid en vreugde bouwde Gideon nu de Heere een gedenksteen in de vorm van een altaar en noemde het: "De Heere is vrede."

Nu kon Gideon met de vrede Gods in zijn hart en met de toegezegde hulpe Gods de Midianieten tegemoet, opdat ook over Israël de vrede Gods zo wederkeren.

Ik dank U.

Ps. 79:5 of Ps. 130: 2,4

2. De Gereformeerde Kerk van 1795-1816

Arm Nederland van 1795, kunnen wij wel uitroepen, en als wij dan de voorgeschiedenis van dit land lezen, dan komt de armoede des te meer openbaar. Voorheen streed men voor vrijheid en recht. Onder Oranjes regering deed men de verste landen sidderen. Maar nu was Neerlands glorie verdwenen, Oranje verbannen, en Neerland was als aanslipfel van Frankrijk onder Napoleons heerschappij gekomen. En de kerk? Uiterlijk was er schijnbaar niets veranderd, maar haar innerlijke kracht was zij kwijt. In de Gouden Eeuw was onder het toevloeien van goud de Godsvrucht langzaam maar zeker weggevloeid om plaats te maken voor allerlei dwalingen. Zij had geen verzet geboden aan de revolutionaire tijdgeest, en nu moest de Gereformeerde Kerk zelf de vruchten plukken, daar zij gelijk gesteld werd met de andere kerken, en was de Gereformeerde Kerk de bevoorrechte niet meer. Ook hield de kerk op staatskerk te zijn, dus moest zij ook voor haar eigen dienaren zorgen, die toen aan bittere armoede werden blootgesteld.

Zo moest dan in 1798 de kerk voor eigen leraars zorgen. De kerken werden naar evenredigheid der bevolking verdeeld, traktementen werden na 3 jaren ingehouden, de goederen vervielen aan de staat, waardoor de Geref. Kerken in grote druk kwamen.

Gelukkig werden deze toestanden in 1801 zo gewijzigd, dat de predikanten weer enig traktement uitbetaald kregen, en de kerk zijn eigendommen weer terugkreeg. Hoe ver de kerk afgedwaald was, bleek wel hieruit, dat de Remonstranten een poging deden tot vereniging. Dit voorstel vond wel niet veel aanhang, maar toch blijkt hieruit dat de Gereformeerde Kerk veel van de Godsvrucht van 1618 verloren had, toen de Remonstranten wegens onrechtzinnigheid uitgeworpen werden.

In Leeuwarden werd een vrije gemeente opgericht, waar Gods Woord vrij zuiver verkondigd werd. De oprichter was een zekere Jelle Corvinus. Deze gemeente kwam spoedig tot grote bloei, zodat een tweede predikant gekozen moest worden, en wel een zekere bakkersknecht, Jan de Jong genaamd. Maar de liberalen hadden wel godsdienstvrijheid toegelaten, maar nu de zuivere leer verkondigd werd, werd de zogenaamde godsdienstvrijheid gebruikt om de prediking van deze twee mensen te verbieden. De Vrije Gemeente te Leeuwarden behoorde nu spoedig tot het verleden.

In 1797 werd in Den Haag door particulieren een Zendingsgenootschap opgericht, daar ook dit door de kerk verzuimd was. Veel is door deze vereniging voor de zending gedaan.

Toch werd ons land nog gezegend. Dit zien wij aan de terugkeer van Willem I, waardoor het Oranjehuis weer in ere hersteld werd, omdat men daarbij toch meer

welvaart vond dan bij het dansen om de vrijheidsboom.

Toch werd niet gevonden het wederkeren tot de God der vaders. Zonder God ging het niet. Dit had men wel gezien, maar men verlangde ook niet naar de oude waarheid terug, waarvan de Dordtsche Synode van 1618 blijk gaf. De kerk was ver van haar plaats, en men zag in haar niet meer de planting des Heiligen Geestes. De Bijbel werd als een uitnemend boek beschouwd, maar het echt geloof in de God des Bijbels werd gemist. Het volk ging geheel in de vorm op. De psalmberijming van Petrus Datheen was te ouderwets en werd vervangen door een nieuwere. In 1807 werd ook een gezangenbundel ingevoerd. Daardoor werd de zang der gemeente verrijkt, zoals men zei, maar zij werd echter gaandeweg armer.

Heel het doel van het liberalisme was geen Christus ter verzoening maar ter navolging.

Het eerste werk van koning Willem I was om de kerk weer in ere te herstellen. De predikanten kregen hun traktement weer, ook hun achterstallige. Daardoor viel de koning zeer in de gunst der verarmde leraars. Niets werd door de liberalen meer gevreesd dan het bijeenroepen ener Nationale Synode. Dan zou mogelijk gepoogd worden de kerk weer tot de leer van de Synode van 1618-1619 terug te brengen. Van een Generale Synode is echter niets gekomen door de tegenwerking der liberale predikanten.

De koning heeft wel een reglement ingevoerd, daardoor werd de Synode van 1618-1619 verdrongen. 7 Jan. 1816 werd het Algemeen Reglement voor het bestuur der Herv. Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden, van Koninklijke zijde goedgekeurd. Door dit reglement werd de Kerk wetten gegeven, welke de koning niet had mogen geven.

In de kerk is God alleen Koning, en de kerk moet geen natuurlijke koning als regeerder hebben, en geen mensenwetten tot richtsnoer, maar God moet Koning zijn, en Zijn Woord wet, en dit Reglement was niet naar Gods Woord, en was door allerlei verlichte leraars georganiseerd.

Het doel van dit Reglement was om de kerk onder de staat te brengen, en inzonderheid onder de koning. De Synodes stonden voortaan onder 's konings heerschappij. De eerste leden der Synode werden door de koning aangesteld. Ook de president en de secretaris werden voortaan van 's konings wege benoemd. De kerk was geheel aan de staat en koning Willem I gekluisterd en was dus niet meer dan een genootschap.

Is het wonder dat mannen als Groen van Prinsterer, Thorbecke en anderen heftig kritiek maakten op het Reglement van 1816, waar de kerk haar onafhankelijkheid verloor en volgens Groen van Prinsterer eigenlijk geen kerk meer was?

De kerk was gelijk de gemeente van Laodicea, koud noch heet, maar lauw.

De Synode van 1618 was een hemelsbreed verschil met die van 1816, welke Synode in juni van 1816 voor het eerst vergaderde onder voorzitterschap van de verlichte Ds. Krieger.

De Geref. leer werd door het Algemeen Reglement ernstig mishandeld. Als bijv. de kandidaten examen moesten afleggen, werd alleen maar gelet op de kundigheid. Op de Godsvrucht werd niet meer gelet.

Ook de ondertekeningsformule werd veranderd. De leraren moesten niet prediken overeenkomstig Gods Woord, zoals de formule aangaf. Maar voortaan zou het zijn in zover de leer overeenkomt met de H. Schrift. In hoever de leer overeenkomt met de H. Schrift moesten zij dus zelf maar uitzoeken. Daardoor werden de grootste dwalingen verkondigd op de kansel. De drie-eenheid werd bestreden, de mensheid van Christus werd geloochend, en zo konden wij verder gaan.

Het verzet der Kerk was niet groot. Toch werd er nog geprotesteerd door enkele predikanten uit de Classis Leiden en Woerden, ook Classis Amsterdam diende een protest in, welke Classis bevel kreeg zich te ontbinden. Alle protest was tevergeefs. Het liberalisme had getriomfeerd, en sloeg zijn vleugels wijd uit onder een schijnleuze van "christelijk". In de grond der zaak was echter God verlaten, en de Godheid van Christus geloochend.

Als echter de kerk zeer diep van God is verzonken, komt er een opwekking in Engeland, ook verder in Schotland, om over te steken naar Zwitserland. Ook in ons land kwam die opwekking onder de naam van Reveil.

De grootste baanbreker van het Reveil was wel Bilderdijk, de bekende dichter. Spoedig verzamelde hij enige jonge lieden, welke hij onderwees naar het Woord Gods, o.a. twee bekeerde joden (Da Costa en Capadose), Elout van Soeterwoude en Groen van Prinsterer. Ook een Leids predikant, Nicolaas Schotsman, nam het op voor het Reveil. Hij gaf leerredenen uit, waarin hij hulde bracht aan de Synode van 1618-1619.

Men kan begrijpen hoe het liberalisme zich opmaakte om hen te wederstaan. De satan zag belagers op zijn prooi en brulde des te heftiger. Toch stonden deze mannen pal door Gods genade. Ook Da Costa nam spoedig een plaats in en schreef een geschrift in 1823, "Bezwaren tegen de Geest der eeuw".

Zo stonden deze mannen pal en kregen steeds meer aanhang. Ook ds. Molenaar schreef een bezwaarschrift in 1827 en wel "Aan het adres van al mijne Hervormde geloofsgenooten" getiteld, waarin hij ernstig waarschuwde tegen de Synode van 1816 en voor het verderfelijke der leervrijheid voor de zuiverheid der leer. Ds. Molenaar wordt ter verantwoording geroepen, waar hij jammer genoeg zijn leedwezen betuigt voor de koning en belooft de rust in de kerk niet verder te verstoren.

Gelukkig had God toch nog een overblijfsel gelaten, welke in gezelschappen nog teerde op nagelaten geschriften van Godzalige dienaars van weleer. Zij waren nog de kurken, waar ons Nederland op dreef. Het gezelschapsleven bloeide onder leiding van Godvruchtige mannen.

Zo was in Axel een zekere Willem Vijgeboom, welke een akte van Afscheiding indiende bij de Ned. Herv. Kerk en de herstelde kerk van Christus stichtte. In 1834

sloot hij zich bij de Afscheiden Kerk aan. Ook een Da Costa begon de noodzaak der Afscheiding gaandeweg meer in te zien. Toch zijn deze mannen van het Reveil niet tot de daad der Afscheiding overgegaan.

Maar God had andere instrumenten uitverkoren tot dit werk. De mannen van het Reveil waren mannen van stand, die der Afscheiding waren nederige mensen, maar van God uitverkoren tot een heerlijk werk, namelijk om Gods naam en eer weer te herstellen bij een volk dat Hem niet meer kende, om door een nietig kerkje te Ulrum het Nederlandse volk te doen ontwaken uit de slaap van het liberalisme.

Ik dank U.

Geh. 29-12-'39

C.H. v/d Dool.

3. Slag bij Quatre-Bras en Waterloo

De schoonste leuze van ons geliefd Vaderland is wel: God... Nederland... en Oranje. Toch is deze leuze niet altijd in ere gehouden door ons volk.

Het wufte volk van 1795 had God verlaten, de God die Nederland zo menigmaal had gered van de vijanden, en Oranje verbannen, die God zo dikwijls als middel in Zijn hand had willen gebruiken. Men had een andere leuze gekozen en wel: Vrijheid, gelijkheid en broederschap.

Nederland is echter slecht gevaren onder de nieuwe leus. Napoleons heerschappij drukte zwaar op ons volk: men verarmde bij de dag, de koloniën nam Engeland zoveel hij kon in bezet, en Neerlands zonen werden voor de veldtochten opgeëist om aan Napoleons hebzucht te voldoen.

Is het wonder dat ons volk reikhalzend uitzag naar de ure der bevrijding?

Met vreugde werd de nederlaag van Napoleon te Leipzig vernomen, waar Napoleon zelf als gevangene naar Elba ontvoerd werd.

Weldra preekte de Oranjekleur weer op veler borst, en werden de Fransen in vele plaatsen verjaagd. Men vaarde onder de eerste leuze toch beter dan bij het wufte dansen om de vrijheidsboom. God was snood verlaten door ons volk, ons land daarom zwaar getuchtigd, toch wilde God ons land nog behouden, Nederland en Oranje weer herenigen.

In 1813 werden de heren Jacob Fagel en Hendrik de Perponcher naar Engeland gezonden om Oranje bekend te maken met de begeerte van het volk of Zijne Hoogheid toch spoedig wilde terugkeren, nu God de omstandigheden deed geboren worden, waarop de hoop der vrijheid weer ging herleven. En Oranje kwam, zag met blijdschap de band weer hersteld, die sinds 19 jaren verbroken was. Het "Leve Willem Oranje boven!" dreunde door Scheveningen en Den Haag bij zijn zegenrijke intocht. Nu kon men weer ten strijde trekken met Oranje aan het hoofd, toen Europa weer opgeschrikt werd door de ontvluchting van Napoleon, en ook ons land weer bedreigd werd.

De prins werd in dit hachelijk ogenblik tot koning benoemd over Nederland en België, welke landen samen een sterke muur moesten vormen tegen Frankrijk. Spoedig had Napoleon weer vele oudgedienden om zich heen. Weldra trok hij dan met 180 manschappen naar de Zuid-Nederlanden, waar twee legerkorpsen geposteed waren en wel 100.000 Pruisen onder Blücher en 100.000 Engelsen en Hollanders onder Wellington. Het Franse volk blaakte weer van geestdrift voor hun keizer. Hoe krijgskundig de Fransen waren, blijkt wel aan hun snelle opmars naar het noorden, waar men nog geen flauw vermoeden had, dat de Fransen al zo nabij waren. Dit blijkt wel daar opperbevelhebbers in alle opgewektheid deelnamen aan het bal, door de

Hertog Richmond gegeven. Wel was de prins van Oranje met enige berichten van schermutselingen bij de voorposten aangekomen, maar dit was van geen belang volgens Wellington.

Zo werd het bal dan in alle vrolijkheid voortgezet tot het opgeschrikt werd door het bericht dat Napoleon Charleroi bemachtigd had en oprukte naar Quatre-Bras. Het werd een haastig afscheid van het bal naar het strijdtoneel, voor velen naar de dood.

Gelukkig hadden de Nederlandse officieren de toestand goed overzien.

Ogenblikkelijk besloot generaal De Constant Quatre-Bras te bezetten, een belangrijk punt, waar twee grote wegen elkander kruisten. (De wegen van Nevilles naar Namen en van Brussel naar Charleroi.) Dit punt werd dan door generaal De Perponcher bezet met Nederlandse manschappen.

De genomen beschikkingen stelden de Prins volkomen gerust bij zijn aankomst te Quatre-Bras in de vroege morgen. Op dit punt moest de Franse veldheer-maarschalk Ney met 30.000 manschappen doorbreken om Grouchy te helpen, die het zwaar te verantwoorden had tegen de Pruisische overmacht.

De prins van Oranje was echter met beleid te werk gegaan. De voorhoede werd in een lange keten van kleine posten vooruitgeschoven om Ney een indruk te geven dat hij voor een grote overmacht stond. Daardoor werd de strijd tot de namiddag uitgesteld, daar Ney eerst alle manschappen wilde bijeenverzamelen, voor hij tot de aanval besloot. Voor de prins was echter alle uitstel winst, daar Wellington bij een verkenning te Quatre-Bras beloofd had spoedig versterking te zenden.

Verder had Wellington afgesproken met de Pruisische bevelhebber Blücher, dat het Pruisische leger de verenigde krachten van Napoleon en Grouchy te Ligny aan zou vallen, dan zou Wellington hem te hulp komen.

Doordat Quatre-Bras zo dringend om hulp der Engelsen verlegen was, kon Wellington de beloofde hulp aan Blücher niet verlenen. Zodoende werd het Pruisische leger na een hardnekkige strijd verslagen, en behaalde Napoleon 16 juni 1815 zijn laatste overwinning.

Ondertussen was de strijd te Quatre-Bras in alle heftigheid ontbrand, de onzen hadden het met hun 7.000 manschappen zwaar te verduren tegen de 40.000 Fransen. Een der voornaamste verdedigingsstellingen was wel de pachthoeve Germioncourt, welke verdedigd werd door kolonel Westenberg met 470 Gelderse soldaten, welke de hoeve met de grootste moed en dapperheid verdedigden.

Toch had de heldenschaar het zwaar te verduren. De moorddadige Franse kanonnen waren niet te bereiken door de kogelregen, zodat de prins die aanval moest opgeven. De Franse ruitery drong met grote kracht tot onze infanterie door, die de aanval onder grote verliezen afsloeg. Toch moest de pachthoeve door de grote overmacht ontruimd. Het was een geweldige strijd. De Fransen wonnen zichtbaar door hun overmacht, maar gelukkig, er kwam hulp. De Engelsen kwamen.

Wellington nam zelf het opperbevel over. Door de verenigde Engels-Nederlandse krachten moest Ney eindelijk wijken, en was de vlucht het enige middel tot lijfsbehoud, hun zegetekenen in de steek latend.

Het is opmerkelijk dat de hulptroepen, welke Ney verwachtte, geen hulp konden bieden. De hulptroepen, onder bevel van d' Erlon. waren op weg naar Quatre-Bras om Ney te helpen. Napoleon riep ze terug om mee te helpen de Pruisen verder te verjagen. Toen kreeg d'Erlon weer een dringend verzoek om Ney bij te staan. God had het echter zo beschikt dat die 30.000 man, door het ginds en weder marcheren, niets hadden uitgericht en zodoende de overwinning voor de onzen op Quatre-Bras mogelijk werd. Ook werd daardoor het Pruisische leger niet geheel vernietigd, maar konden velen zich weer te Waterloo bij de Nederlandse en Engelse troepen verenigen, waarheen het strijdtoneel verplaatst werd.

Zo stonden dan te Waterloo weer de verenigde legers tegenover elkaar ten getale van 6.700 man tegenover ongeveer evenveel Fransen.

Twee kostelijke uren gebruikte de keizer voor wapenschouw. Twee uren winst voor de Pruisische legers die Wellington te hulp kwamen.

Zondag 18 juni, half twaalf, begon de slag en vielen de Fransen het kasteel Hougomont aan, hetwelk dapper verdedigd werd, en zeer veel Fransen sneuvelen. Tenslotte werd het kasteel in brand geschoten.

Toen moest de hoeve La Haye Sainte het ontgelden, welke na een heftige verdediging de Fransen in handen viel. De verdedigers vluchtten op de heuvel Mont St. Jean, welke heuvel ook spoedig bestormd werd. De Fransen beklommen onder een kogelregen de heuvel, welke door de prins met zijn mannen verdedigd werd. Toen kwam de Engelse garde de cavalerie te hulp. Hevig werd er gevochten, de Fransen moesten onder achterlating van vele doden de heuvel ontruimen. Het werd een luisterrijke overwinning op de heuvel van Mont St. Jean.

Toch, de vervolgers en wel de Engelse cavalerie, kreeg het nog zwaar te verduren toen een verse brigade Franse ruitery een tegenaanval deed. Maar gelukkig kwamen twee Nederlandse regimenten de Engelse te hulp en werden de Fransen afgeslagen. Onbeschrijfelijke tonelen speelden zich af, toen maarschalk Ney een macht van 10.000 ruiters in het vuur voerde. Na hevige gevechten brak de Franse aanvoerder door twee der drie Engels-Nederlandse linies heen, om later door Wellingtons voetvolk teruggedreven te worden.

Maar het werd haast te veel voor de verenigde legers. Sombere rimpels trokken zich op Wellingtons voorhoofd. Sommige regimenten waren tot handvullen geslonken, enkele namen in doodsangst de vlucht. Europa's toekomst hing aan een zijden draad. Vrijheid of weer de tirannie van Napoleon.

Er was nog een hoop te komst der Pruisen, welke troepen zeer langzaam voortkonden wegens de door regen doorweekte grond.

En weer vielen de Fransen aan. De prins van Oranje voerde zelf twee bataljons Nassause soldaten om een Franse batterij te bestormen. Maar zijn doel werd niet bereikt. Een geweerkogel trof hem in zijn schouder, ernstig gewond werd hij uit de slag gedragen.

Twee veldheren streden een doodsstrijd: Wellington en Ney. Beide hadden een leus: sterven of overwinnen. Wellington had maar één bevel: standhouden tot de dood.

Als de Pruisische manschappen maar te hulp kwamen, dan was Napoleons lot beslist. Maar nog was geen Pruisisch soldaat te zien.

En ziet, de Franse garde wordt in de strijd gemengd op Napoleons orde.

Maar ziet, een Nederlandse generaal, Chassé, werpt zich met enige bataljons Nederlanders op de garde. Met onverschrokken moed trokken zij voorwaarts op de vijand aan, hoewel zij zwaar bestookt werden.

Maar het ging immers voor Nederland en Oranje, voor de vrijheid van ons vaderland, en de middengarde week, en vluchtte, voor de door heldenmoed blakende soldaten.

En Napoleon?

Ook hij verwachtte versterking van Grouchy, één der dappere generaals. Maar ook hij kwam niet voort, en er was zo noodzakelijk hulp nodig.

Toen kwamen er twee onheilspellende berichten tot de keizer. De ene was dat Grouchy met zijn troepen 5 uur te laat vertrokken was. De ander tijding was dat het Pruisische leger in aantocht was.

Toch besloot de keizer nog vol te houden. Waren zijn soldaten in moed minder dan voorheen? Neen toch: met grote dapperheid werd het dorp Plancenoit door de Fransen verdedigd, maar bij de derde aanval braken de Pruisische soldaten door, en verenigden zich met Wellington.

Spoedig was nu de strijd beslist. Napoleon moest het aanzien hoe zijn oude garde, die zich met heldenmoed verdedigde, neergesabeld werd.

En het leger vluchtte en Napoleon vluchtte.

Alles vluchtte weg van het moorddadige slagveld, achtervolgd door Blücher met de Pruisische troepen. Geen weerstand werd meer geboden door de Franse heldenschaar van voorheen.

Een ogenblik keren wij naar het slagveld terug, waar de vele duizenden doden, vriend en vijand, dooreen lagen.

Ook het Engels-Nederlands leger zal daar overnachten, maar hoor, wat is dat?

De lichtgewonden heffen hun hoofden op, en uit vele duizenden monden der overwinnaars klinkt het schone lied: Wij loven U, o God! Wij prijzen Uwen Naam!

En Napoleon, als balling werd hij weggevoerd, maar nu niet naar Elba, maar de barre rots St. Helena was zijn toekomstige woonplaats, waar hij 15 mei 1821 is overleden. Groot was de vreugde in ons vaderland bij het vernemen der overwinning. God had ons rijk gezegend.

Ons land was zwaar verdrukt, des te heerlijker blonk het morgenrood der vrijheid.

Napoleon noemde het een noodlot, maar ons volk zag daarin de reddende hand Gods, die de natuur zelf deed medewerken.

De overwinning van onze prins bij Quatre-Bras hielp voor een groot deel de overwinning bij Waterloo. De leus van voorheen was bij deze slag weer bewaarheid geworden...

God... Nederland en Oranje, en door Gods goedheid staat ons land nog verenigd met

het Oranjehuis. Toch vindt deze band in onze tijd vele belagers. Velen willen het zonder God, wat zeker verloren is. Sommige kringen zijn niet genoeg met ons vorstenhuis ingenomen. Moge ons aller gebed nog maar wezen, dat God zelf de band nog maar wil verstevigen, dan alleen zal ons land veilig zijn in deze donkere dagen. Als de band maar hecht is; de band tussen God... Nederland en Oranje.

Ik dank u.

4. De geboorte van Simson

Israël was wel een zeer wederspanning volk. Groot waren de uitreddingen die het telkens te beurt viel, maar toch keerde de afval van God telkens terug. Dan kwam God hen weer te tuchtigen, zoals wij ook hier kunnen lezen, waar de Filistijnen gebruikt werden als roede in Gods hand.

Veertig jaren ging Israël gebukt onder de heerschappij der Filistijnen. Toch wilde God Israël telkens weer verlossen uit de hand der verdrukkers.

Zo begint dan het tweede vers te verhalen van een man, Manoach geheten, van wiens huisvrouw gezegd wordt dat zij onvruchtbaar was, hetwelk in Israël veel smart aan de ouders bezorgde, daar zulke vrouwen vooral minder van tel waren dan zij die veel kinderen hadden en vooral zoons.

Voor God is echter niets te wonderlijk. Dit zien wij ook hier, waar weer een onvruchtbare vrouw gebruikt wordt in Gods hand tot Israëls verlossing.

Wij lezen dan dat een engel des Heeren aan deze vrouw verscheen in de gedaante van een mens, de engel, welke vermoedelijk de Heere zelf was, uit vers 18 op te maken, dezelfde welke bij de vorige richter Gideon verscheen. Deze engel nu voorzegt de vrouw van Manoach dat zij zwanger zal worden en een zoon zal baren.

Dit jongske zal echter geheel aan God gebonden zijn, want het zal een Nazireeër Gods zijn. Daarom mocht zij, zolang het kindje niet geboren was, geen wijn noch sterke drank drinken, of iets onreins eten, opdat dit kind toch maar in alle delen tot Nazireeër gewijd zal worden.

Wel zit er een schone overeenkomst tussen Israël en Simson. Ook Israël leefde in Egypte afgezonderd van andere volken, waar het opgeleid werd tot het verbondsvolk, maar ook was Simson een type van Christus. Simson was rein opgevoed door zijn Nazireeërschap, Christus was rein van alle zonden.

Het is opmerkelijk dat de engel spreekt van begin der verlossing, hetwelk ziet op een langdurige verdrukking van Israël. Simson moest eerst opgroeien en dan pas zou het begin gemaakt worden.

Groot was de vreugde van de vrouw van Manoach. Men kan begrijpen hoe zij dadelijk vol verrukking tot hem gegaan is om ook Manoach van de verschijning in kennis te stellen. Dat had zij nooit gedacht. dat zulk een verschijning haar te beurt zou vallen. Nooit had zij zulk een man ontmoet, wiens aangezicht zo blonk, wiens oog zo schitterde. "Zijn naam gaf hij mij niet te kennen, ook heb ik er hem niet naar gevraagd, maar het was uit alles op te maken, dat Hij een boodschapper Gods was." Alles vertelt zij aan Manoach.

Een groot voorrecht als man en vrouw alle ervaringen Gods in volle vrijmoedigheid elkander kunnen mededelen, opdat zij samen treuren, maar ook samen kunnen juichen, zoals hier een Manoach en zijn huisvrouw te beurt viel.

Van twijfel lezen wij niet bij Manoach. Wel lezen wij dat hij een vurig gebed tot de Heere opzond of Hij toch de man God, die aan zijn huisvrouw verschenen was,

wederom wilde zenden om hem nader aangaande dit knechtje te onderwijzen. Hieruit blijkt wel de bezorgdheid van Manoach omtrent de opvoeding van het kind om het toch maar geheel in de dienst van God op te voeden, waarin Manoach Gode alle eer wilde bewijzen voor de weldaden aan hem bewezen. En ook hier geldt het weer: Die zoekt, die vindt. Die klopt, zal opengedaan worden.

God wil zich weer in de eenzaamheid openbaren, en wel aan Manoachs huisvrouw, bezig zijnde in het veld, waar plotseling de man, die haar voorheen verschenen was, weer voor haar staat.

Na verzoek aan de man Gods om te blijven is, haar eerste werk Manoach te waarschuwen dat de man haar weer verschenen is.

Wat een blijdschap zal er in hun harten geweest zijn.

En Manoach, was die niet mismoedig dat de man Gods nu niet aan hem verschenen was? Neen toch, want direct gaat Manoach mee tot de man Gods en vraagt hem of hij die man is die zijn vrouw een zoon beloofd heeft.

Op het bevestigend antwoord van de man Gods, betoont Manoach, gelijk later een Maria, zijn volkomen instemming en zegt vol vertrouwen: "Nu, dat Uw woorden komen." Waarop Manoach wederom nog eens nauwkeurig wil weten wat des knechtjes wijze en werk zal zijn.

En nu volgt weer de opsomming voor man en vrouw beide, dat het kind geen bedwelmende dranken mocht gebruiken of iets onreins eten, welk gebod ook de moeder gold. Alles moest aan God gewijd zijn, ver van alle zondige opwinding, dweperij en andere dingen, waartoe overvloedig gebruik van sterke drank soms brengen kan, opdat vlees en geest maar geheel aan God gewijd mogen wezen.

In vers 15 komt de Oosterse gastvrijheid weer naar voren, waar Manoach een geitenbokje voor de vreemdeling bereiden wil. Hieruit blijkt wel dat Manoach nog steeds niet wist dat hij een Engel des Heeren voor zich had.

Dit was licht wel goed voor Manoach, daar hij anders waarschijnlijk zeer verschrikt geworden was, en niet in zo volle vrijmoedigheid met de Engel des Heeren gesproken had.

Het aanbod van Manoach, hoe goed ook bedoeld, wordt afgewezen. Wel stond de Engel toe, dat Manoach de Heere zal offeren. Want wat wil Manoach doen uit dankbaarheid voor de weldaden aan hem bewezen.

Verder verzoekt Manoach de naam te weten van deze onbekende. Want nog steeds was het onbekend voor Manoach en zijn huisvrouw wie het toch was, die hen met zulk een heerlijke boodschap verblijdde. Licht dacht Manoach dat het een profeet was, of een ander Godvruchtig man uit een andere stam. Het doel was licht wel dat Manoach hem als een waar profeet zou bekend maken, indien de belofte aan hen vervuld zou worden.

Het antwoord van de Engel is enigszins een bestraffing voor de nieuwsgierigheid van Manoach om toch zo nauwkeurig de naam te weten van de vreemdeling. De Heere weet precies wat wij nodig hebben te weten en wat Hij verborgen moet houden voor

ons. Want Manoach, verstaat gij nog niet wie het is, die met u spreekt, wiens Naam wonderlijk is, te wonderlijk is voor ons te verstaan, wiens werk ook wonderlijk is? Daarna bereidde Manoach een geitenbokje ten brandoffer en het spijsoffer daarbij behorende (Lev. 15:4, Ex. 16:36), en offerde het de Heere, waarmee bedoeld wordt dat Manoach het op de rotssteen bracht om geofferd te worden.

De Engel nu handelde zeer wonderlijk in zijn doen, waarop een vlam uit de steenrots opging, welke het offer aanstak. Vol bewondering stonden Manoach en zijn huisvrouw toe te zien, en zij moesten erkennen dat de Naam van de vreemdeling geheel met zijn arbeid overeenkwam, daar hij ook in alles zeer wonderlijk handelde.

Dan opeens werden Manoach en zijn huisvrouw zeer verschrikt, want de man, welke zij voor een vreemdeling hielden, zagen zij vol verbazing ten hemel varen in de vlam van het altaar. Vol aanbidding vielen Manoach en zijn huisvrouw ter aarde op hun aangezicht. Vol verwondering waren zij, want nu zagen zij dat het een Engel des Heeren was. Deze Engel is volgens vers 21 later niet meer verschenen aan Manoach en zijn huisvrouw.

Vol verschrikking roept Manoach daarna uit: Wij zullen zekerlijk sterven, omdat wij God gezien hebben, iets wat alle joden vreesden na een Engelen-verschijnen. Het geloof van Manoach staat hier niet zo hoog als van zijn huisvrouw, welke hier echt bewezen wordt een hulpe te zijn. Terwijl Manoach aan dood en verderf denkt, spreekt zijn vrouw van het grote wonder van het offer en het nieuwe leven dat God hen door een kind wil schenken, hetwelk Israël zal beginnen te verlossen uit de hand der Filistijnen.

“Gods bedoeling is niet ons te laten omkomen, maar heel die leiding door middel van de Engel is ons ten goede bedoeld, Manoach,” zo spreekt zijn huisvrouw.

En het geloof van Manoachs huisvrouw heeft niet gefaald, want in vers 24 lezen wij, dat de zoon, aan hen beloofd, geboren wordt, welke zij Simson noemde.

Het kind groeide zeer voorspoedig op, want God zegende het. Spoedig overtrof het de andere in lichaamsbouw, maar ook geestelijk. Het was in alles merkbaar dat God iets groots voor had met Simson. De leiding des Geestes begon Simson meer en meer te ervaren, en wel zo, dat de Geest Gods hem begon te drijven in het leger van Dan, waar zijn stamgenoten gelegerd waren. Hier heeft Simson vermoedelijk zijn eerste heldendaden verricht, want licht heeft Simson zich ook toen al als een held gedragen. Vooral als de Geest Gods hem bij wijlen dreef, dan was hij sterk in God, die zijn hulpe was. Dezelfde Geest, die ook wij zo nodig hebben om staande te blijven in strijd, moeite en gevaren, in welke vorm ook.

Ik dank U.

Ps. 103:3

19 maart 1940

5. De bergrede

Als Christus de twaalf discipelen gekozen had, volgde spoedig daarop de bergrede. Want deze jongeren hadden nog zeer veel lering nodig. Wel een groot voorrecht om uit Jezus' eigen mond de zo zeer nodige levenslessen te ontvangen.

De zaligsprekingen doelen om de discipelen af te wenden van het aardse en zinnelijke, waarom Hij begint hen toe te roepen: Zalig zijn de armen van geest, wat in de eerste plaats zo nodig is voor hen, en ook voor ons allen, omdat wij van nature geen rijkdommen bezitten.

Maar dan voegt Hij er ook de schone belofte bij: Want hunner is het Koninkrijk der hemelen, voor welk heerlijk Koninkrijk de discipelen later zouden arbeiden, en waarvoor zij ook de mensen zouden toeroepen de noodzakelijkheid der wedergeboorte, en ook de noodzakelijkheid om weer met God in verzoende gemeenschap te komen.

Twee dingen stelt Jezus telkens in de zaligsprekingen tegenover elkaar, dingen die voor de wereldse mens onbegrijpelijk lijken, en toch is dát alleen nodig om een goed onderdaan van dat heerlijke Koninkrijk te zijn of te worden.

Schoon treedt Jezus in de bergrede als de vervuller der wet naar voren. De wet wordt niet door Hem te niet gedaan, maar voor hen die hun zonden in de wet hebben leren kennen, en die hun onvolmaaktheid hebben leren zien en treurende gemaakt zijn door de Heilige Geest, omdat zij zoveel tekort schieten in de volbrenging van Gods geboden, dezulken roept Jezus dan toe: Zalig zijt Gij, treurenden, en dan klinkt het hen tegen: Want zij zullen vertroost worden, want nu is de wet vervuld door de komst van Gods Zoon.

Hij houdt Zijn discipelen voor hoe zij door Zijn genade zullen zijn het zout der aarde en het licht der wereld. Want om dat te wezen is nodig door Christus “gezouten” te worden. Dan alleen kunnen zij dienen om een nieuwe gezondheid te geven aan de zo zeer verdorven wereld. De leraars in het bijzonder maar ook ieder van Gods volk heeft een dure roeping om te wezen een zoutend zout maar ook een lichtend licht voor de mensen, opdat de wereld het aan de levenswandel kan zien, dat zij een ander, een hemels koning, toebehoren, die ook door hen verheerlijkt wordt.

Groot is de lering, welke Jezus geeft aangaande de wet, welke vooral door de Farizeeën en Schriftgeleerden verdraaid was, de wet welke de grondwet was van het Koninkrijk der hemelen. Jezus heft die wet weer omhoog uit de troebele wateren der Rabbijnen (Farizeeën en Sadduceeën) en stelt haar weer helder voor ogen, zoals zij is, en dat ook al de geboden nodig zijn onderhouden te worden.

Vooraf legt Hij de nadruk op de liefde.

Van nature is de mens zelfzuchtig en elkander hatende, zoals de mens na de val geworden is. Jezus laat het uitkomen en stelt het klaar voor ogen wat er woelt in het menselijk hart, en geeft een diep inzicht in het hart des mensen, ook van de Farizeeën, die meenden dat zij de wet nogal tamelijk goed volbrachten, die er zelfs niet genoeg aan hadden en er daarom nog maar wat wetten bijmaakten, de Farizeeën, welke Jezus zo menigmaal vermaand heeft, en hun voor hun schijnvroomheid bestrafte. Maar ook een ieder ander mens heeft zich wel diep te schamen voor God, als de grond des harten zo blootgelegd wordt.

En dan, in het einde van hoofdstuk vijf, laat Christus zien wat Gode welbehagelijk is, namelijk de liefde, dat men lief moet hebben die ons haten, wat wel moeilijk is, maar toch noodzakelijk.

Zijt volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is, welke ook dagelijks nog de zon doet opgaan over bozen en goeden. Stel die God dan ten voorbeeld, die de zondige mens zo oneindig liefgehad heeft, zo lief zelfs dat hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

Wat wordt Gods goedheid en liefde dan toch oneindig groot.

De Koning en zijn Koninkrijk staan in de bergrede vol heerlijkheid te schitteren.

En de mens?

Wat schiet van een door God ontdekt mens over, als hij zijn onvolmaaktheid ziet en wat hij geworden is, sinds hij bij de val Gods beeld verloren heeft?

Is het wonder dat dan zelfs een Paulus, als hij door Gods Geest ontdekt is, uitroept: "Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods."

Maar zo wil Jezus het juist, opdat er kome de roep tot Hem om van dat lichaam des doods verlost te worden.

En gelukkig, dan mag ook de gemeente Gods met een Paulus uitroepen: Ik dank God in Jezus Christus, onze Heere, door wiens komst het weer mogelijk is om uit de diepe ellendestaat weer opgericht te worden, en tot het hoogste goed gebracht te worden.

Kan het anders dan dat zulk een mens dan begeerte krijgt om Gods geboden te onderhouden, ja, eenmaal Hem volmaakt te dienen?

Daarom geeft Jezus ook voor de manier van wetsbetrachting zulke wijze lessen.

Hij leert hun wat de ware aalmoes is, welke God welbehagelijk is, namelijk dat dit in het geheim zal geschieden, zodat uw linkerhand niet weet wat uw rechter doet. Want uw Vader, die in de hemelen is, ziet alle dingen, en die zal het u ook in 't openbaar vergelden, nu, in 't leven, maar voornamelijk in 't jongste gericht.

Hij zegt de geveinsden aan, dat hun gebed op de hoeken der straten geen waarde heeft voor God, maar dat de ware klacht vanuit de binnenkamer tot God opgezonden wordt, en als dan de ware behoefte er is om al de behoeften in de stilte voor God uit te storten, dan geeft Christus hier de verzekering dat God, die in 't verborgen ziet, het u in 't openbaar zal vergelden.

Ook zegt Jezus dat een ijdel verhaal van woorden overbodig is. Want God is alwetend, want Hij weet al onze behoeften al voor wij Hem bidden, maar nodig is dat wij, voor wij gaan bidden, ootmoedig gestemd zijn, en met een gelovig hart tot Hem gaan, en een goede gezindheid voor God en zijn rijk koesteren.

Dan geeft Jezus ook een voorbeeld van een kort gebed, waarin alle behoeften voor tijd en eeuwigheid uitkomen, hetwelk weer begint met de verheerlijking van God en waarin gebeden wordt om de komst van zijn koninkrijk. Het nieuwe koninkrijk, door Hem beloofd en door Johannes de Doper gepredikt dat het zo nabij gekomen was. Het gebed leert onderworpenheid aan de wil Gods, welke alleen goed en wijs is in de hemel en ook op de aarde. Een kleine bede om dagelijks brood, wat aantoonde spoedig tevreden te zijn met wat God ons dagelijks schenkt.

Verder wordt gevraagd om schuldvergeving, gelijk ook wij de schuldenaren vergeven, wat alleen betamelijk is.

Er wordt gevraagd om verlossing van de boze, de satan en wat ons verder aan boosheden omringt.

Het gebed eindigt in een triomf-uitroep: Want Uwer is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

Schoon mag deze bede genoemd worden. Ieder woord heeft kracht, heeft inhoud, het geeft alle behoeften van Gods volk weer, men voelt direct aan: Dit gebed is van God. Jezus leert ons dat het nodig is om onze naasten hun misdaden te vergeven, omdat God anders ook onze misdaden niet zal vergeven, die oneindig groter zijn.

De Farizeeën kregen weer een les over hun vasten, daar zij in alles zeer geveinsd te werk gaan, en alles doen, ja, zelfs hun aangezicht mismaken, om van de mensen gezien te worden, maar in de bewondering der mensen hebben zij hun loon weg, en hebben van God niets goeds meer te wachten.

Maar verootmoedig u in 't verborgen voor God. Laat het de mensen niet merken, en God zal het u vergelden in 't openbaar, als gij Hem met volharding zoekt.

Verder wijst Jezus de mensen op 't gevaarlijke van rijkdom verwerven, daar het hart er zo spoedig aan vast kleeft, en daar de natuurlijke bezittingen bovendien vergankelijk zijn.

Maar dan wijst Hij hen op het hemels koninkrijk, welk vast en eeuwigdurend is, zoveel heerlijker dan het aardse. Om God nu oprecht te dienen is nodig, dat het heilig licht in hun harten schijnt, dat alleen zal de mens voor dwaalwegen kunnen behoeden.

Om dat licht des Heiligen Geestes mag wel dagelijks gebeden worden, opdat ons geestelijk oog niet donker schijne, en wij in alle eenvoudigheid God mogen zien als enig Koning. Dan ook alleen kunnen wij ons onbezorgd aan Hem toevertrouwen, ook voor het natuurlijke, omdat God ook daarin weet wat wij behoeven en nodig hebben. Maar zijt meer bezorgd of gij het geestelijk goed deelachtig zijt, namelijk het hemels koninkrijk en Gods gerechtigheid, en de toezegging van de natuurlijke behoefte wordt hun daarbij gegeven.

Wel is er veel onderwijzing en verlichting des Heiligen Geestes nodig om de wijze leringen, hier door Jezus gegeven, te betrachten. Toch gelukkig dat de wijze leermeester ook de Middelaar is, want als wij al onze tekortkomingen ook in deze maar opmerken, wat is het dan nodig, dat wij uitroepen: Heere, was ons, reinig ons van onze overtredingen, en dat wij ons vol aanbidding neerbuigen voor Hem, die de zuivere weg tot het eeuwige leven niet alleen geleerd heeft, maar ook zonder smet of rimpel uitgeleefd heeft.

En als wij ons hart maar oprecht kennen, dan zien wij niet eerst de zonden van anderen, maar dan worden onze eigen zonden de grootste, dan worden zij ons als een balk in het oog. Als de mens zich nu maar biddend tot God wendt, dan zijn de beloften, die Jezus schenkt, heerlijk, en wel dat God zijn volk goede gaven weet te geven, omdat Hij zelf goed en heilig is en weet wat wij nodig hebben, ja, die zelfs de duistere mens wil verlichten met de gave des Heiligen Geestes.

Wel is nodig, dat ook wij bidden of God ook ons wil leiden op die smalle weg naar het hemels Koninkrijk, de weg, die zo weinig bewandeld wordt en toch leidt naar het eeuwig blijvende en onwankelbare Koninkrijk, hetwelk onwrikbaar staat boven al de aardse koninkrijken, welke staan te sidderen op haar grondvesten en waar de ellende heerst.

Hier op aarde zal het onvolmaakt blijven, ook voor hen, die de enge poort doorgegaan zijn. Zeer veel verleiders zullen hen zoeken te verleiden, waarvan de gevaarlijkste wel zijn, die in schaapsklederen tot u komen. Maar zij zijn kenbaar, en wel aan de vruchten, die zij zullen voortbrengen.

Maar hem, die God oprecht liefheeft en Zijn woorden met een oprecht hart zoekt te betrachten, vergelijkt Jezus met een man, welke zijn huis op een steenrots gebouwd heeft, onwankelbaar, ondanks alle aanvallen, welke zulk een wedergeborene heeft te wederstaan.

Is het wonder dat de schare zich ontzette over zijn leer?

De mensen voelden het aan, deze leer was anders dan die der Schriftgeleerden. Deze leer was de ware, de zuivere leer, zij valt niet tegen te spreken of te wederstaan.

Gelukkig de mens, welks hart door Gods machtig Woord en Geest verbrijzeld wordt. Dan kan Jezus terecht met zijn verzoenende genade, en dan vindt zulk een ziel rust in Christus, die hen kocht.

Ik dank u.

Zingen Ps. 89:7

6. Geschillen bij de Afscheidenen

De dagen, welke aanbraken voor de Afscheidenen, waren wel zeer moeilijk. Van alle zijden werd de pas tot uiting komende kerk bedreigd. Zij was als een klein scheepje op de golven, door woedende massa's bestookt.

Is het wonder dat velen hun toevlucht zochten door naar Amerika te gaan?

Het mag wel een schande voor onze Chr. Natie genoemd worden, dat het leven van vele Christenen zo moeilijk gemaakt werd, en dat door eigen volk en broeders, wat zeker ook wel één van de oorzaken geweest is, dat velen vertrokken naar Amerika. Ook de financiële toestand stond er niet zo rooskleurig voor in die dagen, wat ook wel invloed uitgeoefend zal hebben op de menigvuldige landverhuizingen.

Door de mislukte oorlog met België was de schuldenlast zwaar, welke ons land drukte, zodat het belastingstelsel zwaar opgeschroefd werd.

Zo was het dan geen wonder dat velen Amerika wel begeerlijk toescheen, waar stoffelijke welvaart heerste en geen versmading hen drukte.

28 mei 1846 vertrokken de eersten, welke weldra door velen werden gevolgd, later zelfs door Ds. Van Raalte zelf, om hen als geestelijke onderwijzer te dienen.

Ook vertrokken 400 Zeeuwen met Ds. C. van der Meulen aan het hoofd, ook nog Ds. Ypma met een aantal Friezen en nog enkele anderen uit verschillende delen des lands. Vooral Ds. Scholte mag niet vergeten worden, welke in 1847 met 350 personen naar Amerika vertrok, waar zij een kolonie stichtten (Pella).

Veel wat hier gemist werd, konden zij daar genieten, waar zij rustig konden leven, vrijheid was, en welvaart heerste. Hier konden zij rustig de Heere dienen en hun kinderen in de vreze des Heeren onderwijzen, wat in ons vaderland zo zeer bemoeilijkt werd.

Maar laat ons nu zien hoe het met de Afscheidenen in ons eigen vaderland gesteld was. Dan zal het blijken, dat ook zij nog lang geen weg met rozen betraden.

Als wij op de verhouding onderling gaan letten, dan zullen wij opmerken hoe nog zeer veel meningsverschillen, en dat vooral onder de leiders der Afscheiding, de zaak bemoeilijkten, zodat het kleine scheepje der Afscheiding van alle kanten bestookt werd, ja, zelfs ten onder zou gegaan zijn, indien God zelf niet met hetzelfde geweest was.

Over één ding waren zij het echter allen eens en wel dat het zonder Afscheiding niet ging om tot de leer der vaderen (van de Synode van 1618-1619) terug te keren, maar dat zij door de verwaarlozing moeilijk was terug te vinden.

Toch is het wel enigszins begrijpelijk dat er geschillen waren.

Verschillende karakters moesten met elkaar omgaan. Als wij zien op ds. De Cock, kalm en nuchter man, of Scholte, goed bekend met de voorname mannen van 't Reveil. Scholte, welke zeer veel met de geleerdheid omging, welke ook zelf goede

gaven bezat, maar die ook wel eens koppig was. Dan volgt Brummelkamp, een man met een brede blik en vurig van aard. Van Velzen was een zeer geleerd man met goede gaven, maar jammer genoeg onverzettelijk, doordrijvend en heerszuchtig van aard, hetwelk zijn invloed zeer veel benadeeld heeft.

Ook de verschillende volksaard heeft zijn invloed niet gemist.

En verder heeft ieder mens zijn lichamelijke maar ook zijn geestelijke opvoeding nodig. En wat het geestelijke betreft, kunnen wij gerust zeggen, dat de mannen van de Afscheiding wel zeer slecht onderwezen waren door hun verlichte leraren, waar de zuivere Geref. leer zo vertrapt werd. Waar Jezus voorgesteld werd als man van deugd en liefde, maar waar men geen zondaar aan zijn heilige voeten vond wenende, maar daarom ook geen genaderoem vond. Daarom was het ook voor de leiders der Afscheiding wel zeer moeilijk om uit de verwarde stelsels van 1816 weer de kerk op te halen en te stellen op de plaats, waar zij hoorde.

Toch, God houdt zijn kerk in stand, en al is het dat zij vaak verzwolgen scheen door ongeloof of door de niet minder dwaze theorieën, welke de kerk trachtten binnen te sluipen om het werk van Christus zoveel mogelijk afbreuk te doen, toch zal Zijn werk, en ook Zijn volk, niet ten onder gaan. Dit zien wij ook in de kerk der scheiding. Het was gelijk Israël in Egypte, hoe meer het gedrukt werd, hoe harder het wies.

Wel heeft de Afgescheiden Kerk het zwaar te verduren gehad en was zij van alle kanten bestookt. Van buiten maar ook van binnen had zij nog met zeer veel moeilijkheden te kampen.

Als wij zien op de vele bezwaren, die nog overwonnen moesten worden, zoals bijv. de oefenaars-kwestie, welke vooral in de eerste tijd, uit gebrek aan dominees, zeer veel gevonden werden, tegen welke ds. Van Velzen zich nogal verzette.

Ds. De Cock echter vond het bezwaar minder erg.

Het ambtsgewaad, bestaande uit driekanten steek, mantel en bef, werd door ds.

Scholte niet al te zeer begeerd. Daardoor werden de leraars beter onderscheiden en daardoor meer aan vervolging blootgesteld, volgens de mening van Scholte.

Dit viel echter bij de meesten in geen goede aarde, en velen vonden het ergerlijk: een dominee zonder ambtsgewaad op de predikstoel. Gevolg was dat het ambtsgewaad behouden bleef, maar toch mocht geen leraar geschorst worden, als er geen andere redenen aanwezig waren.

Zo hebben verschillende kleinigheden veel beroering onder de broederen teweeggebracht, en heeft het zeer veel moeite gekost het kleine, dobberende scheepje naar de paden van 1618-1619 terug te brengen.

Ik dank U.

2 december 1940

7. De schat in de akker en de parel van grote waarde

Matth. 13: 44-45-46

Tot nog toe heeft Jezus het Koninkrijk der hemelen met kleine dingen vergeleken, welke echter toch grote inhoud of groeikracht hadden, zoals bijv. het zuurdesem, het mosterdzaad, enz.

Nu wil Jezus echter de waardij van dat Koninkrijk laten zien, opdat wij niet de gedachte zouden krijgen, dat het Koninkrijk Gods iets gerings is. Ook kan deze gelijkenis wel op Israël zien, hetwelk naar allerlei schatten zoekt, maar de grote schat nog mist, maar die toch, na lange tijd van verwerping, de Messias zal vinden, en Hem als de hoogste schat zal ontdekken en verkiezen.

Veel is er wat de mens zoekt op de aarde, maar als hij niet geleid wordt door de Heilige Geest, dan zijn het alle schatten die vergaan, waarop de mens zijn vertrouwen zet.

Zo heeft ook Jezus de wereld gezien, wroetende in de aarde, en o, als dan de natuurlijke mens eens iets van waarde vindt, wat loopt hij hard om het te verkrijgen. Maar ach, het geeft geen vrede, en bij het sterven zal alles achtergelaten moeten worden, en, het geeft geen rust voor onze ziel.

Hier wordt nu gesproken over een schat, welke blijvend is, namelijk Jezus zelf, welke is de ware schat, waarin gevonden wordt wijsheid en kennis (Col. 2:3).

In Hem toch is te vinden gerechtigheid, hetwelk op aarde zo schaars gevonden wordt. In Hem is ook genade en vrede.

Indien nu deze Christus en zijn Koninkrijk ons eigendom is, wat is zulk een mens dan rijk. Maar deze schat is verborgen, en wel zo dat een natuurlijk oog Hem niet kan zien. Hij is namelijk verborgen in het Evangelie, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Maar toch is deze schat niet onvindbaar verborgen, want gelukkig, hij is te vinden.

Nu zal een mens van zichzelf die schat nooit vinden, maar daarvoor is vooreerst nodig, dat God zulk een mens de ogen opent. Daarom is het zo noodzakelijk, dat wij Gods Woord biddend onderzoeken, opdat God onze ogen opene en ons licht geve om die schat te vinden.

Toch is het gelukkig dat wij lezen, dat een mens die schat vond. En dat ook alleen zal de mens de ware rust en vrede doen vinden, als hij Hem vindt, die grote schat, waarin de rust en vrede is, die schat van blijvende waarde, de enige die vervult, nu, maar bovenal ook voor de eeuwigheid.

Er zal echter, om die schat te verkrijgen, gegraven moeten worden, niet zomaar aan de oppervlakte over het Evangelie oordelen, maar vooreerst is nodig dat wij graven in Gods Woord, steeds zoekende naar die schat, wetende dat er een schat is in dit Woord. Welke schat weet de natuurlijke mens niet, maar dat hij er is, is voor de ware zoeker voldoende.

En als dan deze mens door Gods Geest verlicht wordt, zodat hij die schat vindt, welke door hem zozeer begeerd wordt, dan is het eerste werk die schat verbergen, gelijk die man, waar Jezus van spreekt.

Zulk een mens verbergt die schat in zijn ziel, opdat de satan hem niet ontneme, welke altijd zulke Christus-zoekers van hun bezit tracht te beroven.

Zulk een mens is verblijd, ja, het is zelfs zo, dat diegenen, die nog maar slechts zoekers des Heeren zijn, zich reeds kunnen verblijden.

Toch is er nog steeds onrust in zulk een hart, want zulk een mens heeft nu de schat gezien, de Koning en zijn heerlijkheid ontdekt; en daardoor ontstaat dan een droefheid naar God wegens het gemis van die schat. En wat doet nu die mens?

Hij verkoopt al wat hij heeft, en koopt die akker, om die schat zijn eigendom te maken.

Ja, gelukkig, Christus kocht die schat, met de dure prijs Zijns bloeds, want de mens had niets om te kopen, maar nu kan deze schat toch des mensen eigendom worden, want Jezus heeft hem voor ons verdiend.

Eén ding is echter nodig om een zaligmakend gewin door Christus te mogen hebben, wij moeten gewillig zijn alles schade en drek te achten, opdat wij Christus mogen gewinnen, en in Hem gevonden mogen worden.

Als dan de natuurlijke mens zegt: "Ik heb veel," dan kan zulk een mens het Jakob nazeggen, welke zei: "Ik heb alles," want hij had gevonden de schat in de akker, de parel van grote waarde, waar Jezus in de volgende gelijkenis van spreekt.

Deze koopman, welke Jezus hier voorstelde, handelde in parelen. Hij had wel hart voor zijn zaak, want steeds was hij nog zoekende naar andere, naar schonere parels. Een schoon voorbeeld geeft Jezus hier, als wij de geestelijke zijde bezien.

Velen toch van de mensen zoeken hun parels in rijkdom, aanzien of geleerdheid, welke parels echter hun ziel niet kunnen redden, ja, veeleer een struikelblok zijn. Gelukkig echter de mens, welke oog krijgt voor die schone parel van grote waarde, namelijk Jezus Christus.

Veel had de paarlenkoopman al gevonden, maar steeds zag hij dat er nog andere, betere parels waren. Alle parels, welke hij vond, konden hem niet bevredigen, daar zij hem geen vrede voor lichaam en ziel konden geven.

Veel had de Christen-paarlenzoeker al geprobeerd. Dan zou hij dit goed werk doen, deze zonden laten, zoveel als het hem mogelijk is Gods geboden betrachten, maar toch mist hij nog die parel van grote waarde.

Totdat Gods Geest de ogen opent van zulk een zoekende ziel, zodat Christus ontdekt

wordt voor zijn van nature beneveld oog.

En als dan deze man de heerlijkheid van deze parel ziet, dan is zijn eerste werk alles verkopen wat hij heeft om deze parel te bezitten, en wel de Christus Zelf en in Hem de volle vrede met God.

Wel ligt er schone lering in deze gelijkenissen. Ook voor ons wel een spoorslag, daar Gods Woord ook voor ons zo menigmaal geopend is, om dat Woord, hetwelk God ons gegeven heeft, biddend te onderzoeken.

Wie weet mocht het God behagen ook voor ons die parel van grote waarde te ontdekken.

Ik dank u.

Ps. 25:6

8. De ark in Israël terug

In de vorige hoofdstukken hebben wij gezien, hoe door Israëls eigen zonde hun de ark ontnomen werd. Wat zullen de Filistijnen gejuicht hebben, toen de ark van Israëls God in hun bezit was. Die God toch was machtig, dat wisten zij, ja, machtiger dan hun goden.

Maar, God laat niet met zich spotten, dit zien wij ook hier. Overal waar de ark kwam, bracht zij dood en verderf met zich mee. Het is niet onmogelijk dat zij ten einde raad de ark in het veld gebracht hebben, waardoor een zo gevreesde muizenplaag ontstond, welke al het te velde staande koren vernietigde.

Is het wonder, dat de Filistijnen ten einde raad naar de priesters gingen om hen te raadplegen wat nu te doen?

Zeven maanden hadden zij moedwillig Gods straffen ondergaan. Eindelijk gaven zij de moed op, daar zij zagen dat het niets dan onheil was, dat hun treffen zou, indien zij de ark nog langer in hun landpalen hielden.

De Filistijnen deden toen net als alle goddeloze mensen nog doen, zij beraadslagen hoe toch het gemakkelijkst van de ark verlost te zullen worden, in plaats dat zij Dagon wegwerpen, en de God Israëls te voet vallen, die toch zo klaar Zijn almacht getoond heeft.

Maar neen, de ark moest weg, ja, God moest ook weg, want Hij bracht hun niets geen goed, waarom zij naar hun priesters gingen, hoe toch het best te zullen handelen, opdat zij weer van hun plagen gered en van hun ziekte genezen zouden worden.

Deze priesters nu gaven hun de raad de ark niet ledig weg te zenden, maar een schuldoffer ter vergelding te zenden voor het wegnemen van Gods heiligdom.

Licht hadden zij wel eens wat van schuldoffers gehoord bij Israëls offerdienst, welke offers de God van Israël zeer nauw in acht nam, zo zij wisten.

Daardoor besloten zij ook alzo te handelen.

Naar gewoonte werd ook hier gehandeld, door de god, welke zij meenden dat hun genezen had, eenzelfde schuld- of dankoffer in beeld te schenken als hun ziekte was, van welke zij bevrijd waren, hetzij oog, hand of iets dergelijks.

Zo ook hier, van de zieke lichaamsdelen werden beelden gemaakt, zo ook van de muizen, welke het land verdierven. Ook hieruit blijkt de onwetendheid der heidenen, daar God niet met goud maar door bloed verzoend wordt.

Wie weet, zo zeggen de priesters, zal God zijn toorn daardoor gestild worden, opdat wij toch van onze hardnekkige ziekte genezen worden. Misschien zal ook Dagon weer in ere hersteld worden, wiens machteloze staat zo zeer ten toon gesteld was.

De priesters waren nogal aardig met Israëls geschiedenis bekend, dit blijkt wel, daar zij er ook het voorbeeld van Farao in Egypte bijhaalden.

Daardoor werden de laatste verstokten terechtgewezen en werd besloten de ark te

laten gaan, opdat zij niet als de Egyptenaars zouden varen.

Zo werd dan volgens de raad der priesters een nieuwe wagen genomen, en met twee jonge, zogende koeien bespannen. De kalveren werden achtergelaten in de stal, opdat het Godsbestuur ook daarin uit mocht komen, daar de koeien niet licht uit eigen beweging van de kalveren afaan. De ark werd op de wagen gezet en de gouden kleinoden als schuldoffer ernaast.

Zo werd de ark weggestuurd zonder geleide om de koeien te besturen, opdat ook daardoor zou uitkomen of het toch werkelijk de God Israëls was, die hun die plagen zond.

Ook hierin blijkt wel de volharding in ongeloof, daar zij nog steeds niet geloven konden, dat het toch werkelijk de Gods Israëls was, die hun sloeg.

Daardoor dit laatste middel, hetwelk zij aanwendden om God daardoor te beproeven. Zo worden dan de koeien weggezonden, en tegen hun gewoonte en natuur in, laten zij hun kalveren in de steek, en liepen regelrecht naar Beth-Semes, een grensstad in Israël. Zij gingen al loeiende, daar zij toch hun kalveren achterlieten, maar het was Gods Almachtige hand, welke hen leidde.

Wel blijkt ook hieruit nog Gods goedheid en geduld, daar Hij zich door de Filistijnen ook nog liet verzoeken, hetwelk wel zeer beledigend was, daar Zijn hand al duidelijk te zien was geweest in het voorgaande.

Toch zien wij ook hierin weer de hand Gods, daar ook in het laatste de Godsbesturing weer zo duidelijk zichtbaar was, en Hij zich ook voor de Filistijnen openbaarde als de Almachtige en ware God.

Toch kan ook van de heidenen wel gezegd worden, dat zij de duisternis liever gehad hebben dan het licht, daar zij geen zweem van toevallen of berouw toonden, hoewel God duidelijk en klaar gesproken had.

En Israël? Zeven maanden hadden zij de ark Gods moeten missen, door eigen zonde. Toch wilde God Israël ook hierin weer uithelpen, zoals wij in de navolgende verzen kunnen lezen.

De Filistijnen zagen de ark met blijdschap weggaan, maar wij kunnen het ons voorstellen hoe blij de lieden van Beth-Semes waren, toen zij de ark Gods weer in hun landpalen zagen verschijnen.

Zo zien wij dan dat de ark aankomt op de akker van een zekere Jozua, de Beth-Semiet, gevolgd door de vijf vorsten der Filistijnen, die haar als dienaren volgden. Ook hier was het weer Gods hand, die de koeien leidde, en ze bracht bij een grote steen, op die akker aanwezig.

Zo zien wij dan dat elke ware Israëliet zijn dankbaarheid wilde tonen, door de koeien, welke de ark zo nauwkeurig op de plaats der bestemming gebracht hadden, de Heere te offeren. Eerst werd de ark met de door de Filistijnen gegeven kleinodiën door de te Beth-Semes wonende priesters en Levieten op de aanwezige steen geplaatst, waarna de wagen gekloofd werd en waarna nog vele brand- en slachtoffers de Heere geofferd werden ter verzoening van de schuld, maar ook om zich opnieuw aan de Heere te verbinden.

De vorsten der Filistijnen nu hadden alles op een afstand gadeslagen. Nu, ze hadden wel veel gezien, als zij naar Ekron teruggingen. Het kan niet anders of zij hebben een goede indruk gekregen van de heerlijkheid en almacht van Israëls God, en van de liefde van Israël tot hun God.

Toch keerden zij weer naar hun afgoden terug, om weer met nieuwe moed Baël-Zebub, de god van Ekron, te dienen.

Het is te begrijpen, dat de kinderen Israëls de steen op de akker van Jozua in ere gehouden hebben en hem op die plaats gelaten, opdat het aan het nageslacht nog verteld zou worden, welke grote dingen God aan Israël gedaan heeft aan deze plaats.

Tenslotte krijgen wij nog een zeer droevig voorval, daar de lieden van Beth-Semes hun nieuwsgierigheid niet konden bedwingen en wel eens graag in de ark wilden zien, die wonderbare ark, anders altijd in het heilige der heilige verborgen.

Zij waren wel zo oneerbiedig, dat zelfs het deksel er afgehaald werd om er ook in te kunnen zien. Licht dachten zij: Het is nu zo erg niet. De ark komt net uit het land der Filistijnen, en staat nu maar op een gewone steen in het veld. Zij hadden er geen erg in, dat het nochtans de Heilige ark Gods was.

De zonde van Israël wordt zwaar gestraft, daar velen de dood stierven. Het getal zijn de verklaringen het zelf niet goed over eens, daar de uitleggingen zeer veel met elkander verschillen. Sommige denken dat er maar 70 van Beth-Semes waren en de anderen getroffen Filistijnen. Soms wordt ook verondersteld, dat bedoeld wordt 70 van de 50.000 inwoners. Andere beweren weer dat er 50 van de 1000 mee bedoeld wordt, wat een-twintigste van de inwoners is. Het valt echter voor ons niet te zeggen. Zeker is het dat God velen de dood liet sterven, zodat ook de lieden van Beth-Semes liever de ark naar een andere plaats overbrachten, waarom zij ook uitroepen: "Wie zou kunnen bestaan voor het aangezicht van de Heere, deze heilige God?"

En... dat is ook niet mogelijk, tenzij wij door Christus hiertoe worden uitgenodigd, aangemoedigd en bekwaam gemaakt.

Zo zien wij dat ook de lieden van Beth-Semes niet aan de ark gehad hadden wat zij eraan hadden willen hebben, maar dat ook zij de ark liever kwijt waren dan rijk vanwege hun zonde.

Zo is ook geschied. Op verzoek vertrok de ark naar Kirjath-Jearim, d.i. Woudstad, en werd geplaatst op een hoogte, waar hij beter beveiligd was voor het publiek, en waar hij nog lang vertoefd heeft.

Ik dank U.

Ps. 76:5

9. Artikel 11 - Van de persoon des Heiligen Geestes, en Zijn eeuwige uitgang van de Vader en de Zoon

Te spreken of te schrijven over God of over een persoon van het Goddelijk wezen is en blijft altijd moeilijk. God is toch een verborgenheid en wij zouden ook niets van de Goddelijke personen weten als God zelf door zijn goedheid zich niet geopenbaard had door zijn Woord en getuigenis, voldoende tot 's mensen zaligheid.

Wij mogen dus niet verder gaan dan Gods Woord, als wij de derde persoon van het Goddelijk Wezen hopen te behandelen, namelijk de Heilige Geest en Zijn waarachtige en eeuwige Godheid.

Als wij nu de eerste woorden van de belijdenis lezen, dan kunnen wij dus zien, dat er niet van 'begrijpen' maar van 'geloven' gesproken wordt.

Het artikel geeft dus duidelijk te kennen dat de Heilige Geest waarachtig en eeuwig God is, niets minder dan de Vader en de Zoon.

Dus niet, zoals o.a. de Modernen beweren, een kracht, dan zou het iets zijn, ook geen gezindheid of stemming, maar een hoog-heilig persoon! dus iemand.

Hem komt dus Goddelijke eer en aanbedding toe, daar Hij is de derde persoon in het Goddelijke Wezen. Ook heeft Hij Goddelijke Werken. Goddelijke Eigenschappen. Goddelijke Namen.

Als wij nu het woord Heilige Geest beschouwen, dan begrijpen wij terstond dat het geen lichamelijk wezen is, maar een geest. Het woord geest wil zoveel zeggen als: wind of geblaas, in ieder geval onzichtbaar werkend. Trouwens, heel het Goddelijk Wezen is een allervolmaaktste Geest. Toch wordt de derde persoon wel in het bijzonder de naam van Heilige Geest toegekend.

Er is evenwel terdege onderscheid tussen het Wezen van God de Vader en de Heilige Geest, zoals wij bijv. zien kunnen bij de doop van Jezus, waar God de Vader spreekt, Jezus gedoopt wordt, en de Heilige Geest nederdaalt in de gedaante van een duif.

Voorts wordt gezegd dat de Heilige Geest van God de Vader en de Zoon uitgaat, daar Hij genoemd wordt de adem des Almachtigen, Job 33:4, of het geblaas Zijnsmonds, Ps. 33:6.

Er wordt reeds in het Oude Testament van de Heilige Geest gesproken, hoewel lang niet zo veelvuldig als onder het Nieuwe, na de verheerlijking van Jezus, waar Jezus zijn discipelen belooft de Heilige Geest tot hen te zullen zenden als Trooster.

Met deze Trooster nu bedoelt Jezus de Heilige Geest, welke belofte ook heerlijk vervuld is.

Dat de Heilige Geest een goddelijk persoon is, bewijst Gods Woord zelf, daar er drie

zijn die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest. Ook wordt van de Heilige Geest gezegd, dat Hij bedroefd was, Ef. 4:30, dat Hij verstand heeft, 1 Cor. 2:10, en wil, 1 Cor. 12:11, dat Hij werkt, blijkt uit zijn overtuigende kracht, Joh. 16:8, 11. Hij bidt, Rom 8:26-28. De Heilige Geest wordt ook goddelijke namen gegeven, zoals blijkt bij Ananias en Saffira, waar Petrus zegt, dat zij de Heilige Geest liegen, en dat zij dus geen mensen liegen maar Gode. De Heilige Geest wordt ook de Jehova-naam gegeven, daar Paulus zegt, dat de Heilige Geest gesproken heeft door Jesaja, de profeet: "Met het gehoor zult gij horen en geenszins verstaan, en ziende zult gij zien en geenszins bemerken", Hand. 28:25-26. Als wij nu deze woorden terugzoeken bij Jesaja, hoofdstuk 6:8-9, dan zegt Jesaja dat de Heere, dus Jehova, deze woorden gesproken heeft, wat dus wel terdege het God zijn van de Heilige Geest bewijst.

Wel zijn weinig bewijzen in Gods Woord dat de Heilige Geest persoonlijk aanbeden wordt, maar dat wil geenszins zeggen, dat Hij daarom geen God is, daar God over 't algemeen in een waar gelovig gebed als een Drie-enig God aanbeden wordt, en daar bovendien de Heilige Geest als werker des gebeds optreedt, door welke wij roepen: Abba, Vader.

En als Gods Woord zegt dat het de Heilige Geest is, die wederbaart, dan is daar voorzeker wel Goddelijke almacht toe nodig om het verharde menselijk hart te verbreken.

De belijdenis nu zegt dat de Heilige Geest van de Vader en de Zoon uitgaat, niet dus gelijk van Gods Zoon gezegd wordt, dat Hij van eeuwigheid gegeneerd is van de Vader. De Heilige Geest echter is niet gemaakt, geschapen, noch ook geboren, maar Hij gaat van Vader en Zoon uit als blasing, als de adem des Almachtigen, waarvan Job hoofdstuk 33:4 zegt, dat die adem hem levend gemaakt heeft.

Ook draagt de Heilige Geest niet gelijk de Zoon het beeld des Vaders of het uitgedrukte beeld van des Vaders zelfstandigheid, Hebr. 1:3.

Gods Woord leert ons dat de Heilige Geest niet alleen van de Vader of van de Zoon uitgaat, maar van beide, daar Jezus zelf zegt: Het is u nut, dat Ik wegga; want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen, maar indien Ik henenga, zo zal Ik Hem tot u zenden. Dit zenden vanuit de Vader en de Zoon moet men niet verstaan als bijv. een knechtje voor zijn heer, maar als een vrijmachtig, van eeuwigheid uitgaan als een kracht Gods, naar de wijze van zijn bestaan in het Goddelijk Wezen.

En als Hij komt in des mensen hart, dan gaat zulk een mens roepen: "O God, wees mij, zondaar, genadig" met een tollenaar. Daar werkt Hij schreien, bidden, hopen, en dan zet Hij dat werk in des mensenhart door in heiligmaking, waarom Hij ook in het bijzonder Heilige Geest genaamd wordt, omdat Hij heiligend werkt, en dan zal dat werk ook zeker in heerlijkheid eindigen.

Als wij nu met de belijdenis de Godheid van de Heilige Geest erkennen, dan komt Hem ook zeker Goddelijke eer toe. Vooreerst de eer van aanbidding, zodat zij met de bruid uitroept: Ontwaak, gij, noordenwind, en kom, gij, zuidenwind, doorwaai mijn hof, dat zijn specerijen uitvloeien. Dus of de Geest haar hard of zacht leidt, toch wil

de bruid Zijn werking in haar hart omdragen.

Zo worden wij ook in Zijn Naam gedoopt, wat ook bijzondere verantwoordelijkheid geeft. Wij kunnen ook Hem bedroeven door bijv. Zijn werkingen in anderen te minachten of te ontkennen.

Ook is er een onvergeeflijke zonde tegen de Heilige Geest, en, hoe komt dat...?

Is Hij nog meerder dan de Vader en de Zoon?

Neen, maar bij een zonde tegen de Vader, zo is er nog verzoening in Christus' bloed, en een Geest om te overtuigen, en bij zonde tegen de Zoon, dan kan de Heilige Geest nog weer tot inkeer brengen, maar bij de lastering tegen de Heilige Geest, dan werpt men ook het middel weg om ons te brengen tot vernedering om ons hart te verbreken. Dan werpt men de Vader en het geschenk des Vaders, de Zoon, ja, alles weg, zoals wij bijv. zien kunnen aan de Farizeeërs in Jezus' dagen, die zelfs bij zijn opstanding nog zeggen tegen de bewakers van het graf: Zeg dat ze hem gestolen hebben. Dit is echter een kenmerk, dat degenen die tegen de Heilige Geest gezondigd hebben, in doorsnee aan de verharding prijsgegeven worden, zodat dezulken in het minst geen berouw tonen.

Zo hebben wij nu gezien in de belijdenis de volmaakte Drie-eenheid Gods, waarin de Vader verkiest en straft; de Zoon lijdt en bidt; de Heilige Geest werkt in 't hart van de uitverkorenen, waarvan Jezus ook zegt: Voorwaar, zeg Ik u, zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het koninkrijk Gods niet ingaan!

Een natuurlijk mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn, want zij zijn hem dwaasheid. Hij verstaat het niet, hij vindt ook geen lust in God en zijn dienst, maar hij dient de duivel, de wereld en zijn eigen vlees, doende naar zijn zondige gedachten.

Maar waar de Heilige Geest werkt, daar worden de zonden tot last. De wereld wordt hun minder en Christus meer. Zulk een roept uit met een Ruth: "Uw volk is mijn volk, uw God is mijn God." En dan zegt Gods Woord: Welzalig is zulk een volk, wiens God de Heere is, welzalig is de mens, die op Hem vertrouwt! Wel klagen dezulken nog dikmaals: ik ben nog zo onvolmaakt in de heiligmaking. Maar geen nood. Waar de Geest is, daar zal Hij dezulken leiden tot voor de dood, maar ook in en over de dood, en dan zijn zij verlost en zullen zij, gewassen door het bloed van Christus, een Drie-enig God in zijn volle heerlijkheid kennen en aanschouwen.

Ik dank U.

Geloofs Belijdenis Art. 11

10. De Doleantie gekomen

Zo zijn wij dan gekomen bij het feit der Doleantie, een der voornaamste gebeurtenissen der kerk in ons Vaderland.

Het eerste punt, waarbij wij stil hopen te staan, is het doel der Doleantie, en wel dit: het Ned. Herv. Kerkgenootschap weer in de oude paden van 1618-1619 terug te brengen, niet door Afscheiding, maar door Doleantie, d.i. te treuren vanwege de breuk der kerk, en te beproeven om de breuk in de kerk te herstellen, zodat Gods Woord weer zuiver verkondigd zal worden, en de dwaalleer geweerd.

Aanstands begrijpen wij dat door zo te handelen de Afscheiding van '34 als “overcompleteet” beschouwd werd.

Of het mogelijk was zulk een breuk te herstellen, daarnaar vroeg dr. Kuiper niet, en het is duidelijk gebleken, dat deze breuk ook voor dr. Kuiper en zijn aanhang veeleer een kloof was, niet te overbruggen.

Zo zullen wij dan zien op welk een wijze dr. Kuiper zijn plan ten uitvoer wilde brengen.

In Amsterdam waren in de gemeenten ook liberale Catechisanten, welke als lid der gemeente bevestigd wilden worden bij één hunner geestverwante predikanten buiten de plaatselijke gemeente. Daartoe hadden de Catechisanten een attest, d.w.z. een bewijs van goed zedelijk gedrag, nodig van de plaatselijke kerkenraad. Deze bewijzen wilde de Amsterdamse kerkenraad niet afgeven, tenzij ze Jezus als de enige en algenoegzame Zaligmaker erkenden, wat zij natuurlijk weigerden, waardoor zij geen belijdenis konden afleggen.

Maar wat gebeurde?

De kerkenraad kreeg bevel dat de attesten moesten worden afgegeven. Geschiedde dit niet, dan zou de kerkenraad geschorst worden, welke schorsing op 8 jan. 1886 zou plaatshebben, de uiterste datum, waarop de attesten-afgifte gelast was.

Dit had dr. Kuiper al eerder in 't oog, dit zullen wij horen bij 't volgende feit, dat nu plaatsgreep, en wel, de beheerkwestie.

Amsterdam nu had vrij beheer, wat toegestaan was door koning Willem I in 1820, opdat het zou mogen blijven zoals het sinds 1810 geweest was.

Om nu het zekere voor het onzekere te houden, besloot dr. Kuiper een artikel bij het Reglement van de kerkelijke commissie te voegen, “aan welke het plaatselijke beheersrecht opgelegd was”, en wel dit, dat de kerkelijke commissie genoodzaakt was de kerkenraad, als hij geschorst of afgezet mocht worden, toch te blijven erkennen als de enig wettige. Daarmee bedoelde dr. Kuiper dat de kerkenraad, al werden zij ook afgezet, nog de macht of het beheer over de kerkgebouwen en de

goederen zouden hebben, want volgens hen kwamen die goederen niet de Synodale bestuursmacht toe, maar hun, als de instandhouders van de oorspronkelijke Geref. leer. 80 van de 110 kerkenraadsleden stemden voor het invoeren van artikel 41. Werden zij dus geschorst, dan was hun doel: de geschorsten in de kerk, en de niet-geschorsten eruit, wat dus beschouwd kan worden als een opstand tegen de hogere kerkbesturen.

Maar wat gebeurt nu? Op 4 jan. 1886 werden de 80 kerkenraadsleden geschorst, dus niet om de attestenkwestie, maar om de goederenkwestie, of het bedoelde artikel 41! Een groot, niet te onderschatten onderscheid van de schorsing van ds. De Cock in 1834.

Daar de kerkenraad nu onvoltallig was, deed het Classicaal Bestuur wat des kerkenraads is, en gaf op 7 jan. de bedoelde attesten af, en vernietigde het nieuwe bijgevoegde art. 41.

Hier begon het scheepje van dr. Kuiper lelijk te schommelen, heel de beheerskwestie hoort nu niet bepaald bij een geloofsstuk, zoals wij bij ds. De Cock kunnen waarnemen, maar is veel meer de vrucht van berekening.

Daar de schorsing voorlopig was, werd nog de gelegenheid gegeven tot wederkeer, mits zij art. 41 als revolutionair zouden schrappen. De attestenkwestie leverde ook geen bezwaar meer op, daar, wanneer de kerkenraad ze niet binnen de 4 weken afgaf, dit toestemmen zou betekenen voor de te bevestigen Catechisanten.

Zoals te begrijpen is, was van wederkeer geen sprake meer. Men begon dus bijbellezingen te houden in verschillende lokalen, waarop, wat wij niet ontkennen willen, zegen is ervaren.

Maar voor wij verder gaan met de Amsterdamse kwesties, willen wij eerst ons oog eens naar de Veluwe richten, waar ook al onweer broedde.

De zaak zat zo: 12 nov. van het jaar 1883 had de eerste student, en wel de heer J.H. Houtzagers, met goed gevolg, het kandidaatsexamen in de Theologie afgelegd.

Maar wat nu, de toegang tot de Ned. Herv. Kerk was voor hem gesloten. Alleen mocht hij zo nu en dan eens een stichtelijk woord spreken, wat mede door toedoen van Dr. W. v.d. Berg en ds. Vlug op zondag 11 nov. 1884 te Kootwijk zou plaats hebben, een kleine, arme gemeente in de Veluwe.

Toen het zo ver was, drong Dr. v.d. Berg (een trouw vriend van Dr. Kuiper) ook aan bij Kootwijks kerkenraad om kandidaat Houtzagers te beroepen, welke toezegging de 24e maart 1885 ook plaats had, en 11 april door hem werd aangenomen.

Daar nu de toezegging aangenomen was, werd verzocht aan het Classicaal Bestuur de nieuwe kandidaat te examineren, wat geweigerd werd.

Toen werd op 20 nov. 1885 een zgn. Kerkelijk Examen gehouden, waarvoor hij ook slaagde.

Daarna werd hij op 30 dec. officieel beroepen door Kootwijks kerkenraad, welk beroep hij 8 jan. 1886 aannam.

Het is te begrijpen dat een botsing met de Kerkelijke Besturen nu onvermijdelijk was, daar de kerkenraad van Kootwijk zeker geschorst zou worden, waardoor heel het

beroep in duigen zou vallen. Om dit nu te voorkomen, besloot men te breken met de Synodale Besturen.

Op vrijdag 22 jan. werd hiertoe ten huize van Dr. v.d. Berg besloten en het zou 2 jan. uitgevoerd worden.

Maar het Classicaal Bestuur was op de hoogte gesteld door de consulent, ds. Lambers van Barneveld, welke als leider der kerkelijke vergadering tevens bewerkt had, dat het breken met het Classicaal Bestuur een dag zou worden uitgesteld. Van deze dag uitstel maakte nu het Classicaal Bestuur gebruik om de kerkenraad voorlopig te schorsen.

Direct werden nu brieven opgesteld en verzonden aan de koning en de Kerkelijke Besturen, waarin de Reglementen verworpen werden, en besloten tot terugkeer tot de Kerkorde van 1618-1619. Kandidaat Houtzagers werd zondags bevestigd, en de eerste Dolerende gemeente geïnstitueerd.

16 dec. werd de Doleantie ook gevolgd te Voorthuizen, door Dr. v.d. Berg, en daar de kerkelijke processen te Amsterdam ten einde liepen, bedroegen de Dolerende gemeenten al spoedig meer dan 200, daar nu overal de Doleantie-geest ontwaakte.

Toch is het te betreuren, dat de Chr. Geref. Kerk, ook nu nog als de zuivere Geref. Kerk werd ontkend, daar zij ook hun Dolerende kerken naast de Chr. Geref. Kerk plaatsten. Die moest volgens hun zeggen tot hen wederkeren, want zij waren volgens hun mening nu degenen, die de aloude Ned. Herv. Kerk vertegenwoordigden.

Wel waren zij door de Herv. Organisatie uitgeworpen, maar toch waren zij, volgens hun zeggen, de "Oude Geref. Kerk der Vaderen". Nu bevrijd van het Synodale juk, treurende omdat zij zo jammerlijk van goederen beroofd waren.

Zo hield dr. Kuiper zijn theorieën hoog, nooit willende erkennen, dat zij nu op dezelfde plaats stonden als de door dr. Kuiper betwiste broeders van 1834, en wel ds. De Cock en de Afscheidenen.

Nooit wilden zij ook de Chr. Geref. Kerk erkennen als de enige oplossing van het Herv. Vraagstuk, een Afscheiden Kerk, los van de Reglementen, vast aan Gods Woord, zuiver weergegeven op de Synode 1618-1619. Maar neen, de Chr. Geref. Kerk werd door hen beschouwd als een tijdelijk iets, en niet als een werk Gods, waarvoor de eerste Afscheidenen gestreden hebben, betuigende dat volgens art. 28 der Nederlandse Geloofsbelijdenis de Ned. Herv. Kerk een genootschap is met leervrijheid, welke men moet verlaten.

Maar, om hun theorieën te behouden, wilden zij niets van de Afscheiden broeders weten, daar dan heel dr. Kuipers plan in duigen zou vallen. Neen, zij gingen verder, buiten de Ned. Herv. Kerk, net doende of zij er in waren.

Niemand echter, buiten de Dolerenden, heeft er hen ooit voor erkend, daar het niets was dan schijn.

Ook is het verschil groot met de Doleantie der 17e eeuw, wat als bewijsgrond dienen moest voor hun streven. Ook toen werden Dolerende gemeenten gesticht, en wel tegen de Remonstranten, die hun vanen wijd ontplooiden, gesteund door de overheid.

Er werd echter uit het oog verloren, dat toen de kerk een ware belijdeniskerk was, alleen op sommige plaatsen door de Remonstranten overheerst, waarom men op zulke plaatsen ging Doleren.

Nu echter stond men tegenover een kerk, welke eigenlijk geen kerk meer was, maar een genootschap, welke zijn belijdenis verwierp, en de reglementen ervoor in de plaats stelde!

De Dolerenden in de 17e eeuw bleven dan ook in de kerk, daar zij het kerkverband niet verbraken, wat ook niet geoorloofd was, gezien het een zuiver Geref.

Kerkverband was, gebaseerd op Gods Woord en de Catechismus.

Maar nu was er maar één weg, namelijk: Scheid u af van deze vervormde kerk, welke geen belijdenis meer heeft, waarop men zich kan beroepen, ja, welke allerlei onbijbelse leerstellingen koestert in haar schoot.

In de 17e eeuw kon men zich met de zuivere kerkbeginselen in de hand verdedigen tegen de ongereformeerde indringers.

Maar dr. Kuiper kon in de Ned. Herv. Kerk nooit enig houvast krijgen, waarop hij zich kon verdedigen. Er was maar één weg, ook voor dr. Kuiper, 't hoofd in de schoot leggen, of uitbanning. Een derde weg was er niet, hoe dr. Kuiper ook getheoretiseerd heeft!

Toch heeft deze schijn-Doleantie velen meegesleept, daar menigeen niet beter wist, of men behoorde ondanks de Doleantie toch nog tot de wettig Herv. Gem., waardoor duizenden mensen zich bij de Dolerenden voegden, die nooit van Afscheiding hadden willen weten, maar nu trouw zwoeren aan de geschorste predikanten.

Is het wonder dat velen hun stemmen verhieven, zoals bijv. Prof. Wielenga en De Cock, welke zeiden: "Gij noemt u Dolerenden, maar gij zijt het niet!"

Daarom sloot Jhr. Mr. Elout van Soeterwoude zich niet aan bij de Dolerenden, maar bij de Chr. Geref. Kerk te Den Haag. Ook hij zegt tot de Dolerende broeders: Gij zijt niet wat gij zegt te zijn, waardoor de Afscheiding ten zeerste gerechtvaardigd werd.

En de praktijk heeft het ook duidelijk bewezen, dat heel de theorie van dr. Kuiper om de kerk in de kerk te herstellen schipbreuk moest lijden. Daar een goed ziender in de Doleantie nooit iets anders heeft kunnen ontdekken dan Afscheiding op grote schaal. En wij kunnen na het horen van heel de ingewikkelde Doleantie-geschiedenis betuigen: de Afscheiding van '34 was wel niet zo wijsgerig berekend, maar het eenvoudig vertrouwen op God, van de mannen in die dagen, en het eenvoudig werk der scheiding, in die dagen tot stand gebracht, blinkt in zijn eenvoud toch verre uit, en sprak van meer afhankelijk Godsvertrouwen dan de Doleantie van 1886.

Ik dank U.

11. Vergenoegdheid

Het klinkt misschien velen wel wat wonderlijk in de oren als deze avond een onderwerp geleverd wordt over vergenoegdheid. Want hoe is het toch mogelijk om altijd vergenoegd te zijn op deze wereld? Wat een volheid, wat een vervulling geeft dit woord weer, maar ook: wat wordt het weinig gevonden, ieder is haast onvergenoegd op aarde, ziet en hoort maar de mens na deze oorlog, wat een geklag, wat een onvergenoegdheid en ieder zoekt, zoekt, maar weinigen zoeken waar het te vinden is, vergenoegdheid, het is een verloren schat.

Laat ons eens zien wat vergenoegdheid is. Het is maar niet een zich tevreden houden, het is geen dwang omdat er toch niets aan te doen is, maar het is een gesteldheid van het hart, zoals die Adam en Eva in het paradijs gekend hebben. Hart en ziel waren voldaan, hadden genoeg in God, die de bron was van deze vergenoegdheid, want God is Algenoegzaam.

Het is niet te beschrijven wat een volheid in God is. Eenmaal leefde de ganse schepping in volkomen vergenoegdheid in God. God verlustigde zich in Zijn schepsel en het schepsel verlustigde zich in God. Alles ademde rust, vrede, blijdschap. Het schepsel, versierd met het beeld Gods, had alles om vergenoegd te kunnen zijn. Maar wat is er gebeurd? In de hemel heeft iets plaats gehad dat wij nooit kunnen begrijpen. In een deel der engelen-wereld brak de zonde uit. Zij waren niet meer vergenoegd met hun staat, de hoogmoed vatte post en zij vielen God af, een zekere Beëlzebul stond aan hun hoofd. Men had gezien dat God boven hen stond, en nu rees de begeerte als God te zijn in hen op. God werd dus verlaten als de bron alle goeds, en werd veracht als het Algenoegzaam deel, en satan stelde zich tegen God en ook tegen de mens, welke nog met God leefde, als God hem geschapen had.

Zie, satan gaat naar Edens hof. Listig ging hij te werk, ieder kent de geschiedenis. Ook hier blies satan de leus in het hart: "Als gij eet van de vrucht van de boom der kennis des goeds en des kwaads, zo zult gij als God wezen."

En Eva's hart werd vervoerd, de hoogmoed vatte post en ze viel met Adam van God af. En zo zien wij dat ook hier de hoogmoed en de onvergenoegdheid haar prooi greep, want men wilde als God zijn.

De wrevel en opstand kwam al spoedig als vrucht dezer onvergenoegdheid openbaar. Reeds Kaïn sloeg Abel dood.

Tenslotte nam de wrevel zo toe, dat de zondvloed kwam en de mensheid verdief, op acht zielen na.

En na de zondvloed zien wij hoe de mens zich weer van God afkeert. De waan als God te zijn bleef de mens bij, ook na de zondvloed.

Zie de Babeltoren verrijzen als aanklacht tegen God. Men wilde zichzelf zijn, en zo zag men de onvergenoegdheid, de wrevel en opstand steeds als vruchten van des mensen hoogmoed openbaar komen.

God blies echter in des mensen ijd'le waan.

Maar ook nadien zien wij telkens de mens zich verheffen. Heersers stonden op, verhieven zich en boden hun onderdanen welvaart aan. Ieder zag zijn onderdanen op zijn wijze te vergenoegen, anderen weer maakten misbruik van hun macht en zagen zichzelf te verrijken, maar nog nooit heeft een regeerder zich kunnen handhaven als blijvend. Allen bleken ongenoegzaam te zijn om hun onderdanen die levensvolheid te schenken die de mens zoekt.

Pas ligt het bloedig wereldtafereel achter ons waar de opstandige mensheid weer door God is getuchtigd geworden.

Telkens staan er heersers op die als God menen te zijn, en zij worden vernietigd door de adem Zijns monds.

En nu. is nu de mens vergenoegd?

Neen, de onvergenoegdheid druist door heel het volkerenleven heen en het kan ook niet anders, zolang men zijn vergenoeging buiten Christus zoekt, die zichzelf heeft gegeven, is nedergedaald om de gerechtigheid Gods te voldoen en de uitverkoren mens weer met vergenoegdheid te kunnen vervullen.

Zolang men dan ook zijn vergenoegdheid buiten het herscheppend werk Gods zoekt in Christus, zal al het ijdel pogen ijdel blijken om tot ware vergenoeging te geraken.

Maar wat zien wij nu, het kruis is de jood een ergernis en de Griek een dwaasheid.

Het druist in tegen des mensen hoogmoedig bestaan, die vanuit zijn jammerstaat, waarin hij gevallen is, zich nog steeds door eigen kracht denkt te verheffen.

Het idee als God te zijn, bleef de gevallen mens ook na zijn verdrijving uit Edens hof nog steeds bij. De natuurlijke mens voelt dan ook niets er voor een Zone Gods te dienen, die zich vernederd heeft, die zich aan het kruis liet nagelen, die zegt dat Zijn koninkrijk niet van hier is, die bad: Niet mijn wil maar Uw wil geschiede. Een Vader die het liefste gaf, en dat voor zondaars. En een leer die zegt vergenoegd te zijn, in tegenspoed geduldig en in voorspoedig dankbaar te zijn. En tot een volk te behoren dat zich vernedert, en nu geen God maar zondaar wil zijn voor God.

Neen, dat nooit, men zoekt liever zijn vervulling in de genoegens dezer wereld, die echter nooit vervullen.

De wil van God moest ons genoegen zijn, maar de praktijk leert het zo anders.

Die rijk is, wil doorgaans nog wel wat meer in plaats dat hierin God erkend wordt.

Een met Gods wil vereende mens zou zelfs God nog kunnen groot maken in zijn armoede, maar weinigen begeren die weg.

Zo gaat dan de mens onvergenoegd door deze wereld.

Ook satan ziet daar zijn profijt van te trekken. Ook hij biedt zijn genoegens aan, en wat een navolging vinden ze.

Zo zien wij dan ook nu, na deze oorlog, een jagen naar de genoegens dezer wereld.

Velen zoeken hun vervulling in de bioscoop, maar ook dit geeft geen vervulling, het is maar afbeelding.

Verder zoekt satan de mens te verblinden voor de werkelijkheid van de danswoede, daar hij weet dat wie iets uit de Algenoegzaamheid Gods gesmaakt heeft zijn genoegens niet meer begeert, en zo ziet hij de mens van God af te trekken.

En om ook de mensen van Christelijke huizen te lokken, heeft satan een middel uitgedacht door Christelijke naamgeving om als dekmantel zijn verraderlijke lading te dekken, en zo trekken duizenden naar de weg des verderfs.

Anderen laat hij weer wroeten in de aarde zonder grens, of hij werkt alzo in op des mensen hoogmoedig bestaan, dat zij rusteloos gaan zoeken naar onbereikbare dingen, zodat weer wrevel en opstand de overhand krijgen.

Het is niet onmogelijk dat zelfs de godsdienst gebruikt wordt door satan om des mensen hoogmoed te strelen. Dan wordt de vergenoegdheid niet gezocht in God, maar in onszelf, zoeken wij onze eigen eer te strelen en wat te worden met de godsdienst.

De gevallen mens, hij wil zichzelf zijn, zichzelf vergenoeging schenken, en dit kan niet.

Al des mensen kunnen blijkt tenslotte ongenoegzaam te zijn om de ware voldoening te schenken. Men behoeft alleen maar de politieke propaganda te lezen in onze dagen, en men voelt terstond aan wat beoogt wordt: vergenoeging buiten God, zonder bekering des harten, de mens op de troon, die zal zorgen dat het ieder wel gaat. Maar Gods Woord leert ons dat de mensen meer liefhebbers van zichzelf zullen zijn dan liefhebbers Gods in het einde der dagen, dus dan kan het niet anders of opstand en wrevel zullen blijven bestaan, daar de aard des gevallen mensen tot overheersen aangelegd is.

Als God te willen zijn, is de mens nog steeds eigen. Telkens moet God weer personen en volken tot de orde roepen.

Het geloof zal volgens Gods Woord zeer weinig zijn aan het einde der dagen. Het druist ook rechtstreeks in tegen des mensen gevallen natuur, die zichzelf wil zijn. En een ware gelovige wil niet meer zichzelf zijn, maar Gode.

Wij kunnen dan ook nooit tot de ware vergenoeging komen buiten God, die in Christus volkomen genoegdoening gevonden heeft, en nu door Zijn Geest arme zondaars maakt, die God leren kennen in Zijn Algenoegzaamheid, Christus in Zijn dierbaarheid, en zichzelf in hun vloekwaardigheid.

Zo leert ons Gods Woord nog weer de weg, waarlangs God nog weer ons vergenoegdheid in beginsel kan deelachtig maken.

En zo horen wij een Paulus getuigen: "Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben" (Fil. 4:9).

Diegenen krijgen een nieuwe wil met begeerten naar het goede.

Men mag ook wel de middelen gebruiken, die daartoe kunnen leiden, maar wij mogen ons nooit kwellen in tegenspoed, daar wij niet weten wat goed voor ons is. Bij

de ware vergenoegdheid komt onze wil met de wil Gods overeen. Gods wil is dan ook de vergenoeging en de blijdschap van Gods volk. Zo kunnen zij soms roemen in de verdrukking. Rom. 5: 3 en 4; die is hun vaak een leerschool. God is soeverein en kan met het schepsel doen naar Zijn welgevallen. Oppermacht is de mens niet toevertrouwd, dit leert de historie, God echter wel, want Hij kan door Zijn oppermacht rechtvaardig straffen, maar ook kan God zo uit Zijn Algenoegzaamheid en volheid, ja, uit al Zijn deugden, de van zichzelf ledige mens vervullen. Zo gedenkt God nog aan een volk, dat zich zo zondig ziet en belijdt alle kwaad verdiend te hebben, en die ook belijden dat geen haar van het hoofd valt zonder Zijn wil, die onbezorgd willen zijn voor dit tijdelijke, omdat God weet wat zij behoeven, of op een andere tijd weer treuren vanwege hun ijdele bezorgdheid en tekortkomingen in die weg.

Er wordt gesproken over de vergankelijkheid van het aardse.

David voelde zich een vreemdeling hier beneên.

Zij leven in afhankelijkheid van de Heere, en vertrouwen op God, die hun gebeden wil verhoren. Zij gevoelen zich geringer dan al Zijn weldadigheid, verheugen zich in de uitredingen en daar de toekomstige stad gezocht wordt, kan het gebeuren dat zij verlangen om ontbonden en met Christus te zijn.

Dit is hun hope, daar zij weten dat het hier beneden niet is.

Nu erken ik terstond, dat deze gesteldheden zelfs onder de ware gelovigen weinig gevonden worden in onze dagen, wel in beginsel, maar niet zoveel in dadelijke beleving.

Toch kan het nuttig zijn te bezien waar de kerk van de oude dag zich in verheugd heeft, en die de volkomen vergenoeging hier op aarde niet vond.

Het onderscheid tussen de vrede die God geeft en de vrede die de wereld geeft, is groot. Als dan ook de wereld op de puinhopen van hun mislukte idealen moedeloos terneer zit of in opstand komt, wanneer al hun kennen en kunnen ongenoegzaam bleek te zijn, dan kan Gods levendgemaakte kerk nog moed grijpen en nog roemen in God. Zij worden dan ook gehaat, men kan dat volk niet begrijpen.

“In de wereld zult gij verdrukking hebben,” zegt Jezus, “maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen.”

En wanneer wij dan ook deze avond tezamen zijn, ruim een jaar na de bevrijding, zo liggen er weer wegen geopend door allerlei stromingen, ons aanbevolen. Het jeugdige hart heeft zijn idealen en begeerten, het is ledig aan het leven dat van boven is van nature, en zoekt zijn vervulling in zinledige dingen.

Voor vergenoeging zoals God het ons voorhoudt, is weinig plaats.

Hij vermaant tegen geldgierigheid als de wortel van alle kwaad, Hij vermaant tegen hoogmoed, de zonde te vlieden en te jagen naar gerechtigheid, godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid en zachtmoedigheid.

Toch zullen diegenen die met een oprecht hart hun vergenoeging in God zoeken niet zo geacht zijn door de natuurlijke mens. Satan gunt God de eer niet en de mens de zaligheid niet.

Daarom is waakzaamheid geboden, ook in de toekomst, voor hen die godzalig willen leven, en daarom zegt ook Gods Woord tot Timotheus, wat ook nu nog geldt voor allen die dit bezitten: "Bewaar het pand, u toebetrouwd."

12. De gave des geloofs

Het is geen kleine zaak het ware zaligmakend geloof te bezitten. Deze zijn het toch die satan, wereld en vlees de rug hebben toegekeerd, en welker schreden hemelwaarts gericht zijn.

Hoewel de mate des geloofs onderscheiden is, zo is toch het geloof in zijn wezen en oorsprong hetzelfde. Het zijn geen verschillende wegen, die klein geloof of groot geloof bewandelen, de een is alleen meer gevorderd op de weg des levens dan de andere. Meer geloof te beoefenen, wil zeggen meer genade te beleven die derzelve kracht in onze zwakheid wil volbrengen.

Het ware geloof steunt op Christus en Zijn verdienste, deze is toch het voorwerp des geloofs. Het vertrouwt op Zijn Woord alleen.

De reformatoren hadden als stelregel: Alleen door het Woord, alleen door het geloof, alleen uit genade. Maar hoe weinig zijn de ogenblikken, dat de mens er zelf eens geheel is tussen uit is. Wanneer het hart zich geheel verlaat op de Heere, wiens beloften ja en amen zijn, zowel in voor- als in tegenspoed.

De Heere is zo getrouw als sterk, zegt het hart dan, Hij zal Zijn werk voor mij voleinden.

Maar wat doet zwak geloof? Het ziet op zichzelf, het begint te twijfelen, en voedt hetzelfde. Het begeert een teken zus, een ontmoeting zo, een gewaarwording aldus. En nu is de Heere zo nederbuigend goed dat Hij soms zulk een klein geloof te hulp komt, en hetzelfde toeroept: "Vreest niet! Waarom hebt gij gewankeld?"

Hij weet toch wat van Zijn maaksel is te wachten, Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten, En dat wij stof van jongsaf zijn geweest.

Wie echter enige zelfkennis heeft, die heeft ook de twijfel leren kennen, het is zelfs schier onmogelijk dat een waar gelovige nooit twijfelt.

De satan was het die de leugen inblies in het paradijs, en hij werd geloofd, met al de gevolgen van dien. Vandaar wordt hij de vader der leugenen genoemd.

Wij leven in een tijd dat het atheïsme hoogtij viert.

Maar de grootste kwaaddoener leeft in eigen hart, die is de gevaarlijkste.

Het levendgemaakte hart zal dit pijn doen, en doen vluchten tot God, de enige Redder in nood, als het machtig Opperwezen, opdat de Heere de satan schelde, zodat hij vliede en de Heere alleen overblijft. Door de verzoeken heen wordt de Heere verheerlijkt.

Bunyan spreekt (als hij de twijfel behandelt) over kasteel Twijfel. Het is dus niet zomaar een kleinigheid, maar een sterkte. Hoe gevaarlijk is het de weg te verlaten, die God ons wijst. Al is die weg dan niet altijd de gemakkelijkste voor ons vlees, de weg die God ons wijst is toch de juiste baan, waar het soms geschiedt, dat het tranendal met vreugdeolie wordt overgoten.

Het is de nauwe weg ten leven: onvoorwaardelijk te buigen voor Gods Woord, indien nodig daarop terug te vallen." Daar staat geschreven." De banier van Gods Woord

hoog te houden, te midden van een wereld die meer en meer met Gods geboden heeft gebroken.

In de weg van de wedergeboorte wordt het smalle pad betreden.

Op dit pad hebben wij noch gebrek, noch gevaar te vrezen. Verlaten wij dit pad, dan lopen wij gevaar dat de vijanden de overhand op ons krijgen, gelijk bij een Simson de Filistijnen de overhand kregen.

Erbarmelijke toestand voor een kind des Heeren om gelijk een Simson in slapende toestand de haarlokken van zijn Nazireeërschap te verliezen.

Slapen in geestelijk opzicht is zeer gevaarlijk, maar het is niet denkbeeldig. dat het ook ons overkomt.

Zie ook op de discipelen, die niet één uur met de Heere konden waken in de hof van Gethsemane. Hebben zij soms in die weg moeten leren er zelf geheel buiten te vallen, toen Jezus Zijn borgwerk volbracht?

Telkens weer in te leven wie wij zelf zijn en blijven, hoe noodzakelijk het ook is dit te kennen, dit kan ons echter de ware rust der ziel niet schenken. Om vrede met God te krijgen is een Godsdaad nodig, waardoor het bestreden hart gaat zien op het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt.

Dit nu bevindelijk te kennen, te geloven in de Heere Jezus Christus, tot zaliging der ziel, dit is de spil waar alles om draait.

Al wat mij de Vader geeft zal tot Mij komen. En die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.

Hoewel de Vader als eerste Persoon in het Goddelijk Wezen rechtvaardig is in Zijn richten, wordt de zondaar de weg van ontkoming gewezen, waardoor een zondaar met behoud van Gods recht gezaligd wordt.

“Want nu is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard zonder de wet.” Dit is in de evangelische weg, zegt kanttekening Statenvertaling.

Gelukkig die mens. die deze evangelische gang leert betreden in de weg des geloofs. Nooit krijgt Christus zulk een waarde voor het hart dan wanneer Hij Zich persoonlijk openbaart als de van God geschonkene.

Kennis, toestemmen en vertrouwen worden de eigenschappen des geloofs genoemd. Wat is aardse kennis; bij de dood ontvalt zij. Opdat ik Hem kennen moge, of vervolge te kennen, zegt het heilbegerig hart, want hier kennen wij ten dele.

Niet meer te twisten tegen de Heere, maar te buigen onder Zijn wil en weg, dit is zaligheid. Mijn ziel is als een kind gespeend, en heeft zich met Uw wil vereend.

Zelf niets te zijn, en niets te blijven, dit zijn de meest noodzakelijke eigenschappen des geestelijke levens, en zo in die weg te mogen zitten aan Zijn voeten, als een heilbegerig leerling op de leerschool van Christus. Op die leerschool van Christus wordt armmakende genade beoefend.

Alles wat het meeste waarde heeft, wordt het meeste nageemaakt, zo ook met het geloof. Maar de Heere staat voor Zijn eigen werk in. Dit doet Hij in een weg van beproeving, opdat de beproeving des geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk door vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof, eer en aanbidding. De verdrukking werkt lijdzaamheid, de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding

hoop. Om het nut der verdrukking in het juiste licht te bezien, zijn geestelijke ogen nodig. Op zichzelf is het geen zaak van vreugde, maar daarna geeft het van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid, die door dezelve geoefend worden.

Gods volk wordt in de verdrukking geoefend. Het zijn sterke benen, die de weelde kunnen verdragen, vandaar deze kruiswegen, waardoor de Heere Zijn kracht in onze zwakheid komt te volbrengen.

De verdrukking werkt lijdzaamheid, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop. De lijdzaamheid is iets anders dan dode lijdelijkheid, dit laatste kan ook nog met een God vijandig hart. Maar de lijdzaamheid hebben een volmaakt werk. Daarin krijgt God de eer, als de alleen wijze Leidsman. In die weg werkt de lijdzaamheid bevinding.

De levenservaring komt overeen met mijn belijdenis, zegt zulk een, al kan ik niet altijd alles begrijpen met mijn klein menselijk verstand. Om dan ook, ik zou zeggen, juist in een weg van wandelen in duisternis en geen licht op de Heere te vertrouwen en te steunen op mijn God.

Hoop doet leven, zegt een spreekwoord. Zeker geldt dit voor de levende hoop. Een mens zonder hoop is een hopeloos mens.

Als dit nu maar echt zo beseft werd, zou de nood ons uitdrijven tot de Heere. Maar er wordt ook zo veel gehoopt zonder grond.

De levende hoop waarvan Gods Woord spreekt, is een werkstuk, hetwelk de Heere Zelf wrocht in het hart. Zij is gegrond op het borgwerk van Christus.

De trekkende liefde des Vaders doet het geloof en de hoop staande houden, ook in de ure des doods.

Het getuigenis des Geestes getuigt in het hart, dat zij de Koning toebehoren, Die Zelf het bewijsstuk in Zijn Woord door de getuigenis des Geestes hen schonk, dat hun zonden gewassen waren door het bloed van Christus.

“Als Ik het bloed zie, zal Ik voorbijgaan.” Daar ligt de grond der hoop. Daardoor alleen wordt de hemelpoort geopend, opdat het rechtvaardig volk daar inga.

In 1 Kor. 4: 14 en 15 spreekt de apostel Paulus de gemeente aan als zijn lieve kinderen, hen vermanende door het Woord. Want, zegt hij, al hadt gij nu tienduizend leermeesters in Christus, zo zijn er niet vele vaders.

Nu kan van Paulus met recht gezegd worden dat hij zulk een vader geweest is. Wat heeft hij nu gedaan dat hem zulk een vader deed zijn?

Daarop geeft hij zelf het antwoord. “In Christus Jezus heb ik u door het Evangelie geteeld.” Op te wassen in de genade en kennis van de Heere Jezus Christus was de begeerte van zijn ziel, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor de gemeenten, die aan zijn bediening werden toebetrouwd.

Terecht zegt Gods Woord: “Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord van God.” Te midden van deze tijd vol ongeloof te blijven volharden bij het ingeplant geloof, en altijd maar terug te vallen op: “Daar staat geschreven”.

“Want wij zijn geen kunstelijk verdichte fabelen nagevolgd, als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en toekomst van onze Heere Jezus Christus.”

Zij onze wandel dan hemelwaarts gericht, naar het Sion dat boven is. Alles achter te

laten wat niet past op de weg ten leven, mogelijk zelfs onze godsdienst, ons eigen ik, ons eergevoel, onze zonden.

“Ik heb alles verloren, Maar Jezus verkoren, Wiens eigen ik ben,” zo zong eens een oude pelgrim.

Te midden van zoveel smaad en verachting, hetwelk diegenen te beurt vallen, die de Heere vrezen, zo is dit toch een bevoorrecht volk. Een volk met toekomstverwachting.

Het geloof en het gebed zijn de twee vleugelen, welke hen dragen en zo onbereikbaar maken voor de vijanden.

Verder hebben zij een Voorbidder, die voor hen pleit, dat hun geloof niet zal ophouden.

Ook hebben zij een grote wolk van getuigen, zie Hebr. 11, waarvan Gods Woord zegt dat zij uit zwakheid krachten hebben ontvangen.

Wij leven in een tijd van bewapening, wat zal dit de wereld brengen?

Paulus roept de gemeente van Efeze toe:”Doet aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in de boze dag, en alles verricht hebbende, kunt staande blijven. Staat dan, uw lenden omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende het borstwapen der gerechtigheid; En de voeten geschoeid hebbende met bereidheid van het Evangelie des vredes; Maar bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij al de vurige pijlen des bozen zult kunnen uitblussen. En neemt de helm der zaligheid, en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord.”

Zo mag de roemtaal des geloofs niet zwijgen in een weg van kruis en druk. Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Het geeft levenskracht en stervensgenade. Paulus mocht roemen aan het eind van zijn loopbaan:”Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden.”

In de kracht Gods bewaard te worden in het geloof, hetwelk in Christus is. Hoe rijk is de genadegave des geloofs, dewelke de Heere werkt en onderhoudt in de harten dergenen die Hem toebehoren. De Heere schenkt Zelf wat Hij van ons eist, en verlustigt Zich in Zijn eigen werk in zondaarsharten. Als goud zullen zij uitkomen uit de smeltkroes der beproevingen.

Wat zou er nu mede bedoeld worden, met dit uitkomende goud? Wij lezen van Job, dat hij in zijn lijdensweg Gode niets ongerijmds toeschreef. De liefde hield stand, de Naam des Heeren werd geloofd, ook in een weg van druk. Niet alleen mocht hij de Heere liefhebben boven alles, maar ook de Heere liefhebben ondanks alles.

Dit is geloofsvrucht, alle roem is uitgesloten onzerzijds, want zegt Gods Woord niet: “Uw vrucht wordt uit Mij gevonden.”

Ps. 84:4. Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort.

13. De Alpha en de Omega

Het boek der Openbaringen tekent ons de kerk in de strijd. Wat was er na Christus' hemelvaart al een vervolging doorstaan. De gemeenten, die als bruidsgemeente wakende dienden te zijn, waren zelfs in menig opzicht verachtend in de genade. Men leze hiertoe de vermaningen aan de zeven gemeenten in Klein-Azië.

Zal het Koninkrijk Gods dan nooit komen? Heeft God Zijn genade vergeten, en hebben Zijn barmhartigheden een einde, was menige verzuchting, voorheen vertolkt door de psalmdichters.

Maar de Heere denkt nog aan Zijn eigen werk. De apostel Johannes werd met profetisch licht beziend, aangaande de toekomst der kerk, en al lijkt het er op dat niet God maar de satan toch nog zal overwinnen, en dat het wereldgebeuren geleid wordt door de vorst der duisternis, zo wordt daar tot troost van de strijdende kerk het Openbaringen-boek geschreven.

En welke boodschap kon meer tot bemoediging strekken, dan dat de Heere de Alpha en de Omega is, het begin en het einde?

In dit licht bezien worden moeden en krachtelozen versterkt, om niet in eigen kracht maar door hem versterkt, voort te treden in het strijdperk van dit leven.

Laat ons in deze wereld, waar schier alles wat Gods Woord ons heeft geopenbaard, ondermijnd wordt, vasthouden aan de belijdenis des geloofs, in God de Vader, de Almachtige Schepper van de hemel en de aarde.

De vruchten van Adams val doen zich nog steeds gelden. Vallen betekent: van God afvallen, dit veroorzaakte een breuk, de bondsbreuk.

Een mens buiten God, wat schamel stuk ellende, als vijand Gods voorttredend op deze door de zonde vervloekte wereld.

Maar weer was God de eerste in Zijn opzoekende zondaarsliefde in de moederbelofte. Van zichzelf zal nooit uit eigen beweging een mens tot God zijn Schepper en Weldoener wederkeren. Laat ons nooit zien op een mens, ook niet op onszelf ter verlossing uit deze grote nood en dood, waarin wij verkeren. Daarmede komen wij bedrogen uit. Het hart eens mensen komt nooit tot rust, tenzij het rust vindt in God. God ziet echter geen zonde door de vingers, want Hij is een heilig God, een volmaakt Wezen.

Maar ook in de verbondsbelofte, waarmede Hij tot de eerste mens kwam, blijkt Hij, hoewel zwaar getergd, groot te zijn van goedertierenheid. Waar geen weg was, heeft het God behaagd een weg te banen. Hij Zelf is de weg, de waarheid en het leven. De weg bij aanvang, en bij voortgang, en aan het eind van die weg wacht de kroon.

Christus gaat hen voor, het is dus een gebaande weg. Hij is het begin en het einde.

Daarom wordt door de verlost schare gezongen: Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen. Hem zij alle eer, van nu tot in alle eeuwigheid. Het is echter een weg van vrije genade.

Met genade alleen kunnen wij de eeuwigheid aandoen. Maar wij moeten ook door dit

leven, en hoe gaan wij door dit leven? Kan ook van ons gezegd worden: In Hem leven wij, bewegen wij ons, en zijn wij?

Om de tijd, waarin wij leven, de eindtijd te noemen, is mijns inziens niet teveel gezegd. Nu zegt ons Gods Woord: Het zal zijn als in de dagen van Noach. De ongerechtigheid viert hoogtij. Te midden van dit alles predikte Noach. Zijn prediking had tot inhoud: recht en genade. De tekenen der tijden prediken ons: de Rechter staat voor de deur. Zal God dan geen recht doen aan Zijn uitverkorenen, die nacht en dag tot Hem roepen? Maar Hij zal ook Zijn recht aan alle doen blijken, die Hem de rug toekeren.

Het boek der Openbaringen spreekt ons van oordelen en gerichten, die over de wereld gaan zullen. Ook de kerk wordt niet gespaard, en dit ter loutering.

De genade Gods is eerst recht. Genade, in het teken van het recht.

Vele mensen redeneren aldus: de Heere is goedertieren, barmhartig en genadig, het valt alles wel mee. En ook die oordelen en gerichten, het zal nog wel meevallen, zullen wij maar hopen.

Als de Heere vertoeft te komen, moet dit niet tot zorgeloosheid leiden, maar tot waakzaamheid. Wij moeten in dit leven op alles voorbereid zijn, zelfs voor de dood. Het leven is toch een voorbereidingstijd voor de eeuwigheid die wacht. Zo waakt dan, want gij weet de dag niet, noch de ure, in welke de Zoon des mensen komen zal. Als er gesproken wordt: "Ziet, Hij komt met de wolken", is dit dan een "blijmare des hemels" die tot ons komt?

De strijdende kerk mag uitzien met verlangen naar die dag, als de Koning der Kerk als Triomfator Zich zal doen gelden, ter verlossing van alle noodduftigen. Zijn Koninkrijk wordt voltooid, het rijk van satan met al zijn onderdanen naar de helse verdoemenis verwezen.

Hij zal noodduftigen bevrijden, Verbrijzelen, wie verdrukt.

Als er in het boek der Openbaringen gesproken wordt van de Alpha en de Omega, dan kan hiermee zowel de Vader als de Zoon bedoeld zijn. Beide zijn ze eeuwig God, niets ging aan dit Goddelijk begin vooraf, geen andere macht zal het komende Godsrijk verstoren of opvolgen.

Maar ook in het leven der genade is Hij het begin en het einde. De toekomstige hemelburgers worden in deze tegenwoordige wereld herboren. En Die een goed werk begint in de harten van Zijn gunstgenoten, zal dit ook voleinden tot op den dag van Jezus Christus.

Er wordt veel gezocht op deze aarde onder diegenen die door Gods Geest zaligmakend bearbeid worden. In tijden van ingezonkenheid denkt menigeen: Het wordt nog eeuwig omkomen. De oude mens is nog niet dood. Als God niet Zelf voor Zijn werk instaat, is alles voor eeuwig verloren.

Hoe noodzakelijk is het in vreze te wandelen den tijd dat wij op deze aarde verkeren. Het is ook noodzakelijk dat wij onze roeping verstaan op deze wereld, en het leven zien als voorbereidingstijd voor de eeuwigheid. En lichtend licht te zijn, en een zoutend zout, maar dit alles voortvloeiend uit Hem die het licht der wereld is.

God alleen kan zeggen: Ik ben de Alpha en de Omega. Alleen in ware zielsvereniging met Hem gaan wij veilig. Hij alleen kan bewaren voor zelfbedrog.

Verder is het zo noodzakelijk dat wij in dit ontzaglijk wereldgebeuren niet losgeslagen zullen worden van de vastheid die in Christus is. Dat wij niet meegevoerd worden met allerlei wind van leer, of theorie van de mens om door menselijke ontwikkeling een heilsstaat te stichten.

“Het komt,” zegt de wereld, maar het komt nooit. Maar “Hij komt,” zegt Gods Woord. Voor Hem zal alle knie zich buigen.

Deze wereld is de ware plaats van troost niet. Nochtans is het Openbaringen-boek ten troost geschreven voor Gods volk. Den blinkende morgenster mag soms in het nachtelijk duister gezien worden.

Nu geeft een ster geen zonlicht, maar deze blinkende morgenster kondigt wel aan dat de zon spoedig op komst is.

Hoe noodzakelijk is het in deze eindtijd vast gefundeerd te zijn op Gods Woord. Of dit nu 's lands regering geldt, of de kerk, en ook zeker het huisgezin, als dit Woord verworpen wordt, wat wijsheid zullen wij dan hebben? Dit Woord is Godsopenbaring en wil ons ten leidsman zijn om de God van het Woord te doen kennen. Het hart dat geen rust kan vinden, tenzij het rust vindt in God, zal dan ook zeker uitgaan uit zichzelf, en de toevlucht zoeken bij den Heere, Wie te kennen het leven is.

Vastheid ligt alleen in de Heere. Waar Deze het begin is, is Deze ook de voortzetting, want Die een goed werk begonnen is, zal dit ook voleinden tot op den dag van Jezus Christus.

Wat wij zelf beginnen, of waar wij zelf tussen zitten, zal ons de dageraad niet brengen. Onszelf te bedoelen, in heel onze levensopenbaring, is juist het bewijs van onze geestelijke armoede. Wij kunnen zelfs een strijder zijn voor de oude gereformeerde waarheid, en toch het levend grondbeginsel missen.

Als een levende rank te mogen zijn, die zijn sappen trekt uit de ware wijnstok, wat een zegen is dit. God wordt alleen in Zijn eigen werk verheerlijkt, in de genadevruchten, die uit Zijn eigen werk voortvloeien.

Welk een voorrecht op deze Alpha en Omega, in steile afhankelijkheid, te mogen bouwen. Wij zijn toch zwak van moed en klein van krachten. Zij onze bede maar veel om ontgronding van de schadelijke wegen in ons hart, maar ook om met vaste schreden de weg der zaligheid te betreden.

Alleen Gods Geest kan het geloof vermeerderen in Hem, die het begin en het einde is. “Zijt dan navolgers Gods als geliefde kinderen,” was één van de raadgevingen van de apostel Paulus aan één der gemeenten.

God voedt als Vader Zijn kinderen op, en al lijkt het soms onbegrijpelijk, het is al liefelijkheid, wat Hij doet voor hen. Die door Hem getuchtigd wordt als van een Vader, zal dan ook een vreedzame vrucht der gerechtigheid wegdragen. Zij zullen door dezelve geoefend worden.

Als de Bruidegom komt, moet de bruidskerk er waardig uitzien, versierd met Geestelijke versierselen. En de Geest en de bruid zeggen: Kom. En die het hoort, zegge: Kom. Ver van alle Antinomianisme, daar dit in strijd is met het werk Gods in

het hart als vrucht der wedergeboorte. Er komt niet alleen een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, maar ook een nieuwe mens, volmaakt in heiligheid. Dan moet al het oude verdwijnen. Geen godsdienst dus waar wij het leven behouden.

Die zijn leven zal zoeken te behouden, zal het verliezen, maar die het verliest, zal het vinden. Dit is het geheim des geestelijke levens.

Waar God het begin, de voortzetting en het einde is op onze levensweg, gaan wij alleen veilig, ook door de doodsjordaan. De ark zorgde eenmaal voor een veilige doortocht voor het volk Israëls.

Wat wordt er menigmaal vol vreze uitgezien naar de dag des doods. Maar God staat voor Zijn eigen werk in. Hij is toch de Alpha en de Omega, het begin en het einde. Wij kunnen alleen sterven, als wij in de Heere sterven. “Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt, de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen.” Sterven is de enige weg naar het eeuwige leven. Hoe noodzakelijk is het in dit leven het met God eens te worden, om het ook te ervaren wat het inhoudt met God verzoend te zijn. Dit wil zeggen: met alles verzoend, ook met de dood.

“Er moet zoveel losgelaten worden bij ons sterven,” zo luidt menige verzuchting.

Nu, de dood plaatst ons geheel aan Gods kant, hoor. Niets onrechtvaardigs in Hem.

En dan van al die kwellende zonden, die vijanden van binnen, verlost te mogen worden. Er is niets zaliger dan te sterven in de Heere, maar er is niets vreselijker dan te sterven buiten de Heere. Te sterven zoals wij geleefd hebben in de zonden, wat een vreselijke toekomst!

Mogen wij het Paulus nazeggen: De zonde is mij de dood geworden?

Door de zonde wordt God onteerd en de ziel verwoest. Maar geve God ons geopende oren, om te horen wat de Geest tot de gemeente zegt. Ogen om te zien de gevaren, waarin wij ons bevinden. Een hart om op te merken, op te merken de tekenen der tijden, waarin wij leven, maar ook op te letten op de roepstemmen van Gods genade, die ook in het boek der Openbaringen gehoord worden.

Eén der bazuinende engelen, droeg uit het Evangelie der genade Gods, waarvoor Babel viel.

Het is alles enkel en alleen genade wat God doet, tot welzijn van zondaren. Genade, van het begin tot het eind. In de weg van vrije genade is Hij een God van volkomen zaligheid. Wij moeten door dit leven heen.

Moge de ernst der zaken die Gods Woord ons leert, ons binden aan Zijn genadetroon. Van onszelf zijn wij klein, nietig, onwaardig. Toch wil de Heere zulken onderwijzen en inleiden in Zijn heiligdom.

Wij hebben met een God te doen, waar men op aan kan. Hij is geen God van ja en neen, maar van ja en amen.

Ps. 68:10

14. De ene, heilige, algemene Christelijke kerk

Gelijk God alleen te kennen is in de weg des geloofs, gelijk ons de geloofsbelijdenis leert te geloven in God de Vader als Schepper en Formeerder, God de Zoon als Verlosser, en God de Heilige Geest die de genade werkt en toepast aan zondaren, also is ook de ware gedaante der Kerk alleen te kennen in de weg des geloofs.

Want met ons verstandelijk begrip alleen raken wij verdwaald in allerlei kerkverbanden, die zich allen de ware Kerk noemen. Het is dan ook niet de bedoeling om vanavond een pleidooi te houden voor een of ander kerkverband.

Er is een Kerk in de kerk, wordt weleens uitgedrukt.

Enige tijd geleden ontmoette ik een man, welke nu reeds juichen mag voor Gods troon, en ingegaan is in de triomferende Kerk naar wij mogen geloven. Deze behoorde bij een ander kerkverband dan het onze.

En wat zei hij bij de laatste ontmoeting? Wat ben ik blij dat er maar een Kerk is. Eenmaal zal alles wat bij elkaar hoort bij elkander gebracht worden. Dan is het één Herder, één kudde, afgescheiden van het rijk der duisternis.

Voor ons geldt vooreerst te wandelen in de weg der ordinantiën, in kinderlijk vertrouwen in de weg des geloofs. Het is een voorrecht als wij de uitwendige middelen der genade bezitten, en tot de zichtbare kerk behoren.

De Bijbelschrijvers hebben allen het hunne bijgedragen tot opbouw van de Kerk, geïnspireerd door Gods Geest, tot nut van de Kerk in alle eeuwen.

David vertolkte menige hartsgesteldheid in zijn psalmen, tot opbouw en troost van menig kind des Heeren.

Vele wonderen hadden plaats, reeds in de Oud-Testamentische bedeling, ter ondersteuning van het gesprokene.

De ware Kerk des Heeren is niet op zandgrond gebouwd, maar is naar het Goddelijk bestek ontworpen, en herrijst in eeuwigheid, als een ark der behoudenis op de wereldzee. De Kerk is gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste Hoeksteen is. Zo biedt zij schuiling voor de gevaren die ons omringen.

Er zijn in de Kerk verschillende geestelijke bedelingen, tot opbouw van het lichaam van Christus.

Zo meldt ons Gods Woord van verschillende gaven, zoals bijv. profetie, talen en wonderen. Dit zijn echter algemene gaven, die ook kunnen plaatshebben bij niet-wedergeboren mensen. Zo werd de Geest Gods vaardig over Saul. En Judas verkeerde onder de apostelen.

Dat de Kerk heilig genoemd wordt, moeten wij zien als in Christus geheiligd, maar het betreft ook de heiligende invloed, welke Gods Geest in het hart van zondaars mededeelt. God deelt Zichzelf mede en deelt Christus mede, waar Hij genade mededeelt. Waar Christus het hoofd is der Kerk en de Kerk het lichaam van Christus

genoemd wordt, zo kan het niet anders of er wordt een heilig beginsel in het hart gewerkt.

Om levend lid te zijn, is geen rijkdom nodig, geen eer of aanzien of geleerdheid, maar wel wedergeboorte. Het leven dat uit God is, is een geestelijk leven, maar ook een onsterfelijk leven, het overleeft de natuurlijke dood.

Dan moeten de hoofdvijanden satan, wereld en eigen vlees zwijgen, en de strijdende kerk wordt dan verwisseld in de triomferende kerk. De gezaligde zondaren hebben het moeten leren door vele verdrukkingen te zijn ingegaan, is het niet uitwendig, dan toch inwendig.

Als de kerk op die plaats is, waar zij wezen moet, dan openbaart dit zich als te zijn een goede reuke van Christus, met zorg vervuld zijnde voor elkander, als de leden van het lichaam van Christus.

Hoe noodzakelijk is het toch een levend lid te zijn, maar ook hoe noodzakelijk is het te beleven wat wij uit genade geworden zijn.

Genade maakt kleine mensen, en dit komt openbaar ook in de verhouding onderling. Als één lid lijdt, zo lijden alle leden mede; als één lid verheerlijkt wordt, zo verblijden zich al de leden mede.

In een natuurlijk lichaam is er een aanvulling, ondanks de verscheidenheid. Maar de kleine leden zijn net zo goed onmisbaar als de grootste.

Bij de opsomming der gaven in 1 Kor. 12, die veelvuldig in de eerste Christengemeenten gevonden werden, als een versterking voor de eerst nog zwakke gemeenten, wordt in vers 31 gesproken, of aangeraden, te ijveren naar de beste gaven; en, zegt Paulus, ik wijs u een weg, die nog uitnemender is.

Wat hiermede nu bedoeld wordt, leert ons hoofdstuk 13, hier wordt de liefde voorgesteld als de uitnemendste weldaad. "Want al ware het, dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo ware ik een klinkend metaal, of luidende schel geworden."

Hoe luisteren wij in de kerk, brengt welbespraaktheid ons in vervoering? Is het ons als een lied der minne, als één die zeer wel spreekt?

Maar laat het gesprokene ook vrucht na voor ons zieleleven?

Wij kunnen nooit vrucht voortbrengen vanuit onszelf, uw vrucht wordt uit Mij gevonden, dus uit de vereniging met Christus.

De beste gave die God schenken kon aan Zijn duurgekochte Kerk, was Zijn Zoon, als een geschenk der liefde. "Alzo lief heeft God de wereld gehad."

Verder gaf Hij Zijn Geest ter inwoning in zondaarsharten, waardoor zij rechte kennis verkrijgen van zonde en genade.

De nooit genoeg te waardenen schat van Gods genade is de grootste zegening die de Heere schenkt, en dit voor tijd en eeuwigheid.

Er is maar één Kerk op aarde en in de hemel, dat zijn de levende leden van het lichaam van Christus.

Sommige van Gods volk zijn hier op aarde van geen een kerk lid geweest, de oorzaken kunnen verschillend zijn. En hoewel God een God van orde is, die ook de

uitwendige kerk wil gebruiken tot inwendige zegening, een God die zegt “De poorten Sions te beminnen boven de woningen Jacobs”, zo zullen er toch ook gezaligden gevonden worden uit onkerkelijke kringen. God heeft de kerk niet nodig als iets behoevende. Maar de Kerk heeft God nodig. Zegt Gods Woord niet: Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden?

Er wordt wel eens gesproken over de bekommerde en bevestigde Kerk. Ook dit zegt niet, twee kerken te zijn.

Een bekommerde is wel eens bevestigd, en een bevestigde wel eens bekommerd. Alle hebben dezelfde leerschool, in de weg des gebeds.

Een biddend leven te hebben is een grote genade van God, dit is een gezegend leven. Terecht wordt het gebed weleens genoemd: “De ademtocht des geestelijke levens”.

Salomo heeft bij de inwijding des tempels in een lang gebed de noden en behoeften van zijn volk aan de Heere voorgedragen, wetende dat de Heere niet alleen hoort, maar ook verhoort. Het zijn niet alleen geordende gebeden, zoals die, aangepast aan tijd en omstandigheden, opgezonden worden in de bedehuizen, welke God hoort, maar ook woordeloze zuchters, of korte gebeden als de tollenaar opzond, die niet anders naar voren wist te brengen, dan: O, God, wees mij, zondaar, genadig. Dan betoont diezelfde God, die hoog woont, die heilig is en volmaakt, dat Hij tevens laag neerziet op mensenkinderen, hen hoort en verhoort, en de reeds betaalde genadeweldaden, gratis weggeschonken uit vrije genade aan zondaren.

Soms verheugt de Heere Zijn volk in Zijn bedehuis. Maar ook in wegen van loutering en beproeving, zo noodzakelijk voor het zieleleven, is het zo profijtelijk als wij leren God God te laten, en tijd en wijze over te geven aan Zijn wijze raad.

Er wordt wel eens geklaagd, dat wij in een geesteloze tijd leven, in het kerkelijk leven.

Zou de belofte, eenmaal aan de eerste Christengemeenten gegeven, niet meer gelden? En wel dat de Heere met Zijn genade, waarheid en Geest nimmermeer zal wijken van Zijn gemeenten?

Als wij zo geesteloos daarheen leven, mogen wij de schuld niet op God schuiven.

Henoch wandelde met God, in een tijd van verval. Voor hem was het geen geesteloze tijd. Het moet ons zelfs tot zelfonderzoek stimuleren, want op hun noodgeschrei deed de Heere grote wonderen. En diezelfde God leeft nog.

Wij leven in een tijd van groot verval en Godsverlating. Dit geldt niet alleen de wereld maar ook de kerk. Veel vorm en weinig wezen. Wij zouden ook kunnen zeggen: veel steigerwerk en weinig levende stenen, waaruit het geestelijk huis bestaat.

God vraagt van ons hartewerk. De Heere ziet het hart aan.

Hoe nodig zijn leraars, die spreken naar het hart van Jeruzalem, en ambtsdragers, die niet zichzelf bedoelen maar die het zwakke helen, het neergebogene trachten op te richten, en met deernis vervuld zijn met alles, wat dit leven dat uit God is, mist.

Nederigheid is een der grootste genadeweldaden des geestelijke levens, ook in het

kerkelijk leven. Die voorganger is als één die dient. Dit zou voor veel kerkelijke scheuringen behoed hebben, als dit veel werd beoefend.

Hier komen wij op een bedroevend terrein, de verdeeldheid der kerk. In het begin van deze inleiding heb ik gezegd, dat de belijdenis van de eenheid der kerk een geloofsbelijdenis is, want zien doen wij er niet veel van. Het is een zaak die voor ons menselijk begrip moeilijk is te bevatten. Alles is hier beneden nog in een staat van onvolkomenheid. De volkomenheid laat nog op zich wachten, tot de tijd van de wederkomst van Christus. Dan zullen de gelovigen bekennen, dat Ik in Mijn Vader ben, en gij in Mij zijt. Dit is het lichaam van Christus in zijn volkomenheid. Maar de kerk hier beneden kunnen wij het best vergelijken met wezen, of minderjarige kinderen, hoewel de belofte er ligt: "Ik zal u geen wezen laten". Hier blijft ons kennen ten dele, ons zien als door een spiegel in een duistere rede. Door een verduisterd glas zien wij niet veel. Dit verklaart veel misverstand in de kerkelijke wereld.

Als de levende Kerk op zijn plaats is waar zij behoort te zijn, dan zal zij vol verlangen uitzien naar de wederkomst van Christus. En de Geest en de bruid zeggen: "Kom!" Dan zal veel van wat hier niet begrepen wordt, verstaan worden, daar zal ieder ware gelovige voldoende licht hebben om alles te verstaan, en te weten die dingen, die wij hier niet weten.

Menigeen haalt hier zijn schouders op voor de Kerk en voor Gods volk. Het is Sion, niemand vraagt naar haar.

De kracht der Kerk ligt echter niet in zichzelf maar in haar Hoofd. Er is een onlosmakelijk verband tussen het Hoofd en de leden.

Als wij de Kerk bezien, moeten wij die bezien aan de binnenkant. "Des Konings telg, die Hij Zijn bruid wil noemen, Is meest om haar inwendig schoon te roemen."

Christus' lijden en sterven, maar ook Zijn opstanding, was borgtochtelijk.

De opstanding van Christus was een overwinning ook van dood en graf. Waar het Hoofd opstond, zullen ook de leden opstaan.

Het is de moeite waard om Christen te zijn. Niets heeft waarde, als wij het niet zijn. Eenmaal zal de duivel geen macht meer hebben aangevochten zielen te bestrijden, het vlees zal hen niet meer kwellen. Verenigd met haar Hoofd, zal zij de volle zaligheid genieten, gelijk een onzer Psalmen zegt: "Die God is onze zaligheid, Wie zal die hoogste Majesteit, Dan niet met eerbied prijzen?"

Die God is ons een God van volkomen zaligheid. Voor een ieder om jaloers op te worden.

Onbereikbaar, zegt het ongeloof. Maar anderen, gasten en vreemdelingen op dit wereldrond, hebben van verre gezien, geloofd en omhelsd, en zo hebben zij aan het eind van hun loopbaan, door Gods Woord en Geest geleid, hun wens verkregen.

Zij dit ook voor ons ten zegen, voor tijd en eeuwigheid.

Wij zijn hier bijeen, nog zijnde in het heden der genade. En wij mogen nog hebben de

middelen der genade. Wij hebben nog Gods Woord, en dit is een levend Woord. Het zaad, hetwelk de Heere gebruikt, is dus goed, het is levend zaad. Hoe is ons leven gericht? blijft nu de vraag. Is ons hart open, gelijk een wel toebereide aarde, wanneer er gezaaid wordt? Het kan soms zo zielsprofijtelijk zijn, als wij een blik naar binnen slaan. En als wij dan opmerken waar ons hart zo vol van is, en dat alles voor dingen van deze wereld, dan zal het ons niet verwonderen, dat er zo weinig zaad ontkiemt en opwast en vruchten draagt, tot eer van God en tot zaligheid der ziel. Maar de Heere bindt Zijn genade aan de middelen der genade. “k Ben eeuwiglijk gedachtig aan Uw Woord, Want ik ontving door Uw bevelen het leven.” Dan mogen wij met recht zeggen:”Ik ben de Uwe, Heer, geleid mij ongestoord. Hij het levend Hoofd, en een levende kerk, uit Hem bediend en levend, en in Hem stervend. Hier een lichtend licht, of een zoutend zout te zijn, in deze wereld. Ieder levend lid der strijdende kerk hier beneden weet er toch iets van wat het is, verlangend uit te zien naar de grote dag der verlossing, want ontbonden en met Christus te zijn, is toch verreweg het beste.

15. De enge poort

Eenmaal werd door de discipelen de vraag gesteld: "Zijn er ook weinigen die zalig worden?" Hier werd geen rechtstreeks antwoord op gegeven, maar wel wordt gewezen op het persoonlijk element in de zaliging van zondaren, en het bevel: "Strijdt gij om in te gaan."

Het is altijd gevaarlijk op te gaan in het gros, als: Wij zijn kinderen des verbonds, wij gaan met zijn allen trouw naar de kerk, wij zijn Abrahams zaad.

Velen zullen bedrogen uitkomen, ondanks mogelijk een rechtzinnige belijdenis.

Menen in te gaan en niet te kunnen, er wordt zelfs gesproken van in Jezus' naam krachten gedaan te hebben, en toch verloren, voor eeuwig.

Het is een diep ernstig onderwerp, hetwelk hier deze avond behandeld wordt, en het wijst ons heen naar de enge poort, en de smalle weg als noodzakelijk om niet bedrogen uit te komen.

Wat wil het nu zeggen, dat ingaan door de enge poort?

Om in te gaan door die enge poort is het nodig een rechteloos en ontledigd zondaar te worden. Met behoud van al het onze kunnen wij er niet door. Het is een poort en een weg van vrije genade. God wordt daar op het hoogst verheerlijkt, en de zondaar op zijn diepst vernederd.

Een wettisch overtuigd mens kan ook uitgaan uit de wereld, en heengaan naar die poort, maar komt er niet door, omdat het hart niet volkomen is losgemaakt van het Sodom der zonde, of de vleespotten van Egypte.

Maar anderen mogen met Mozes verkiezen liever met het volk van God kwalijk behandeld te worden dan voor een tijd de genieting der wereld te hebben, ziende op de vergelding des loons. Wederbarende genade doet ons afzien van het tijdelijke en vergankelijke der wereld met hare begeerlijkheden.

En trekkende liefde doet het hart naar den Heere uitgaan. Hem gaan zij dus volgen. De dienst des Heeren is een zalige dienst, maar passeert niet zonder moeilijkheden, of misschien nog beter gezegd: niet zonder onmogelijkheden. Maar wat onmogelijk is bij de mensen is mogelijk bij God.

Het ingaan door die enge poort brengt met zich mede, een wandelen op het smalle pad, dus niet: stilstaan. "Zeg de kinderen Israëls dat zij voorttrekken." Het worden dus woestijnreizigers, de oefenschool waar God Zijn volk oefent, en hen onderwijst en hen leert in den weg die zij gaan zullen, hen raad geeft, en wiens oog op hen is ten goede. Wie is een leeraar als Hij?

Het worden dus kruisdragers op het smalle pad.

Laten wij eens een paar van die kruisdragers volgen, dan kunnen wij dit opmerken. Deze twee hebben ogenschijnlijk hetzelfde kruis. Hij is het met God niet eens, met de weg niet eens, zijn kruis lijkt hem te zwaar. De andere heeft meer moed zo te zien. Deze kruisdrager begint zelfs een versje te zingen. "De Heer doet recht, is heilig in

Zijn richten. Treft iemand druk, Hij wil den druk verlichten, En hart en mond vervullen met Zijn vreugd." Het geheim van ons kruisdragen bepaalt niet de mate van ons kruis, maar hoe dragen wij ons kruis, en mogen wij zien op den grote kruisdrager die ons voorging?

De wisselingen des geestelijke levens kunnen soms groot zijn. Hier wordt getreurd, daarna soms gezongen. Zij zingen op dat smalle pad bij beurten. Dus niet allemaal tegelijk.

Wat wordt er veel gezongen in koren, op zichzelf niet verkeerd misschien, maar waarbij de ware inhoud niet gekend wordt, het hart is er niet in.

Wij lezen van een Maria, die heilzoekend neerzat aan de voeten van de Heere Jezus. Een goede keus, een goede plaats, leerling op de leerschool van Christus.

Deze leerschool, dit hemels onderwijs, hebben wij alle nodig, zal het wel zijn voor de tijd en de eeuwigheid.

Zegt Jezus niet Zelf: "Ik ben de weg, Ik ben de deur. Die van elders inklimt, is een dief en een moordenaar." Een ieder die zijn eigen onwijsheid leert kennen, zal de laagste plaats kiezen als niet waardig één Zijner discipelen te zijn.

De weg wordt biddend bewandeld, wetend dat zij in eigen kracht niets vermogen, want het land waar dit smalle pad door loopt, is vol met vijanden, die het geestelijk leven belagen. En wat het ergste is, het zijn aanvallende vijanden, wie het gemunt is op de zielen van Gods gunstgenoten. De satan zelf voert hen aan, list en geweld bestrijden hen, de nood kan soms hoog gaan, het meest in die landen, waar de vervolgers vrij spel hebben. Maar de Heere Zelf is hun Leidsman. In alle benauwdheden is Hij mede benauwd. Hij schenkt hun Zijn Woord, Zijn Geest, Zijn beloften, die in een weg van beproeving vervuld worden.

Wat wordt er soms gezocht: "Zouden Zijn beloftenissen verder haar vervulling missen?" Heb ik mij niet vergist? Zal ik mij niet bedriegen voor een nimmer eindigende eeuwigheid? Wij hebben maar één ziel te verliezen. Wij kunnen het niet overdoen, als ons lot beslist is. Laat ons dus niet lichtvaardig omgaan met het heil onzer onsterfelijke ziel.

Maar ook aanvechtingen en bestrijdingen doen hun nut bij het betreden van het smalle pad. Deze bestrijdingen werken verdiepend, sporen aan tot zelfonderzoek: "Doorgrond en ken mijn hart, o Heer. Beproof mij of in mij een schadelijke weg zij, en leid mij op den eeuwige weg."

God is een waarmaker van Zijn Woord. Al Zijn beloften worden vervuld, hetzij hier of hiernamaals. Zijn wegen worden van achteren bewonderd.

Als het hart volkomen eenswillend aan Gods Zijde staat, zo roept het uit: "Heilig zijn, o God, Uw wegen!" Zo wordt Zijn lof vergroot, in de zaliging van zondaren.

Het is een weg van vrije genade, en God is een God van vrije genade. Met genade komt men overal uit, en overal door. Dit tot troost voor degenen, wiens leven soms moeilijk is.

Genade maakt een mens klein, doet hem buigen voor God. Niets te zijn in onszelf, en

dit ook te blijven, is het grootste voorrecht dat Gods volk kan overkomen, daar dit het meest profijtelijk is voor een vruchtbaar geestelijk leven.

David en velen met hem vervielen tot hoogmoed, hij ging het volk eens tellen.
Wat tellen wij allemaal?

Hij viel in grote zonden, met als gevolg dat al zijn sap werd veranderd in zomerdroogten. Opzoekende liefde alleen bracht hem weder te wandelen op het smalle pad.

Als wij denken: dit beleefd, en dat beleefd, nu zal het wel gaan, dan lopen wij groot gevaar het leven kwijt te raken, hoewel het levensbeginsel, dat de Heere gewerkt heeft, nooit geheel uitgeblust wordt.

Gods Woord spreekt ons van een brede maar ook van een smalle weg.

Op de brede weg zien wij een feestvierende menigte, maar ook kerkmensen die niet wedergeboren zijn. Zo iemand niet geboren is uit water en geest, hij kan in het koninkrijk der hemelen niet ingaan.

De Heere staat aan de deur van ons hart en Hij klopt. Van nature is echter ons hart gesloten voor God en Goddelijke zaken. Maar het is gelijk met de deur van een huis, welks sleutel aan de andere kant zit. Wij kunnen dan zelf niet opendoen, maar wel mocht de bede opklimmen: "Verbreek Gij dan, o Heere, de kluisters van het hart. Gij eist van een iegelijk onzer dat hij zich bekeren zal. Bekeer Gij mij, zo zal ik bekeerd zijn."

De Heere werkt middellijk, de middelen der genade dienen dan ook getrouw nagekomen te worden. In de veelheid der onderdanen is des konings heerlijkheid. Die eenmaal door de opzoekende liefde Gods door de enge poort gebracht is, en dus wandelaar is geworden op het smalle pad, zal deze keuze, door de Heere Zelf gewerkt, nooit berouwen. Ook al is de weg soms moeilijk, God valt mee, de wereld tegen.

De ware Kerk wordt opgebouwd uit levende stenen, tot een geestelijk huis. De Kerk in de kerk, wordt wel eens uitgedrukt.

Dit eeuwigdurend lidmaatschap wordt nooit verbroken. Eens komen al Gods kinderen thuis. Hier zijn het nog wandelaars, reizigers die het vaak moeilijk hebben. Maar komen doen zij. en allemaal. Niemand blijft achter. God staat voor Zijn eigen werk in.

Wedergeboorte houdt in: een vlucht uit de dood tot het leven. Het hart roept uit tot God die leeft, en rust niet totdat het rust vindt in God door Christus.

Iedere tollenaar, iedere zondaar, iedere verloren zoon of dochter zal in genade aangenomen worden, bekleed met de gerechtigheid van Christus. Van oosten en westen zullen zij komen en bukken voor Gods aanschijn neer, zij zullen een geopende poort vinden in de gerechtigheid van Christus.

Anderzijds zullen er vele kinderen des koninkrijks buitengeworpen worden, wel

zoekers geweest maar geen vindere, gelijk Israël gezocht heeft maar niet verkregen, en waarom?

Omdat de zaligheid gezocht werd uit de werken der wet, en niet uit de prediking des geloofs.

De uitverkorenen hebben het verkregen, zegt Gods Woord. Dit is een heel stuk om te aanvaarden, te bukken voor de soevereiniteit Gods in het zaligen van zondaren door het bloed van Christus. Ook deze lessen worden geleerd op de leerschool van Christus. Dan gaan wij aan Gods zijde staan.

Wat is dat nu weer? hoor ik al vragen.

Nu, wie aan Gods zijde staat, is het met alles eens, wat Hij doet.

Wat een voorrecht zo te mogen leven met Hem, nog een groter voorrecht zo te mogen sterven in Hem. Maar zal eenmaal het eind goed zijn, zo moet vooreerst het begin goed zijn.

Er worden verschillende meningen geopperd wat nu toch wel de bedoeling is van de enge poort en de smalle weg, zoals Gods Woord ons dit hier voorhoudt.

Zie hier mijn persoonlijke mening: Jezus noemt Zich elders de Weg, de Waarheid en het Leven. Nu is de poort eng, en de weg smal, die tot het leven (in Christus dus) leidt. Alleen die aan zijn eigen doodstaat ontdekt is, zal het leven buiten zichzelf in Christus gaan zoeken. Zij maken dus een stervensgang, en worden in dien weg een plant met Hem in de gelijkmaking Zijns doods. Als leerling op de leerschool van Christus, die vanuit Zijn profetische bediening hen onderwijst, worden zij heengeleid naar Zijn priesterlijke bediening. Hoewel er ook in dien weg vertroosting kunnen zijn, en bemoedigingen, wordt toch die weg in het gemis bewandeld. Het hart roept uit tot God die leeft.

De één neemt meer lering ter harte dan den ander, naar die mate waarin de Heere het verstand opent om de Schriften te verstaan.

Eén der ware kenmerken van de bearbeiding van Gods Geest is vrees voor zelfbedrog. Gods Geest maakt van een zondaar een ontdekt zondaar.

Waar dit gemist wordt, is men gelijk ontoebereide aarde, waar niets op groeien wil.

De ploeg en de eg moeten er door, dan wordt voor eigen waarneming de poort eng en de weg smal, die ten leven leidt.

Toch is dit de weg, waarop Christus Zich laat vinden als het leven, en zo worden zij ook één plant met Hem in de gelijkmaking Zijner opstanding. Dan wordt een ruime poort ontsloten. "Dit is, dit is de poort des Heeren, daar zal 't rechtvaardig volk door treên."

Het kleinste leven doet hij groeien en opwassen gelijk een mosterzaadje. Maar ook grote en vaste dingen wil Hij schenken en doen omhelzen als er plaats voor is.

En hoe doet Hij dat? Door zo diep tot zondaren neer te buigen, dat zij er bij kunnen.

Hij schenkt geloof en liefde in het hart, ja, Hij eet en drinkt met hen.

Zo gaan zij getuigen: ik was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder.

Als een kind Gods in banden verkeert, wie zal hem daarvan verlossen, niemand

onzer. Maar als God drie-enig de poort opent en de banden verbreekt, zodat zij in Zijne gemeenschap hersteld worden, wie zal dit keren?

En wat zal hen scheiden van de liefde van Christus, ook niets en niemand.

Eenmaal getuigde een martelaar: "De smalle weg is niet moeilijk te betreden, indien zij door het geloof bewandeld wordt."

Mocht hij achter de dood het leven zien? Wij geloven van ja.

Achter de enge poort en de smalle weg ligt het leven. En indien Christus ons leven is, zo is ons sterven gewin.

En de boodschap komt ook heden nog tot ons. Strijdt ook gij om in te gaan door de enge poort.

En wettige strijders worden eenmaal gekroond. Niet om om hun goed strijden, maar enkel uit genade, door het bloed van Christus.

Zo zien wij dus na de enge poort van ontdekking en bekering, en benauwingen der wedergeboorte, en na een smalle en rechte weg van loutering en beproeving ter bevordering van de opwas in het geestelijk leven, waar Christus wast en de zondaar steeds minder wordt, de smalten en engten wijken.

Genade alleen geeft een ruime ingang in het Koninkrijk van God en van Christus.

Psalm 32:4 Gij zijt mij, Heer, ter schuilplaats in gevaren.

Of 119:17.

Onderwerp gehouden door C.H. van den Dool op de ledenvergadering te Meerkerk op 13 februari 1969.

16. Het Genadeverbond

Als wij aan de avond van deze dag een inleiding zullen houden over het genadeverbond, zo wil ik wel terstond bekennen niet bij machte te zijn de hoogte en diepte of breedte te peilen van de liefde Gods, welke is in Christus in de zaliging van zondaren.

Wat is er over dit stuk veel gefilosofeerd en getwist, maar hoe is ook gebleken, dat deze zaak vaak voor wijzen en verstandigen verborgen is gebleven, maar aan de kinderkens geopenbaard, zodat deze de verbondsweldaden mochten inzamelen.

Als wij het genadeverbond wat nader hopen toe te lichten, zo dienen wij eerst terug te gaan naar het paradijs. Hoe heeft het toen God behaagd in het werkverbond de mens te eren als geschapen naar Zijn beeld, om hem medezeggenschap te geven aan zijn wel of wee.

Een koning wordt toch het meest geëerd door de vrijwillige onderdanen. God vraagt van het beginstadium af ons hart.

Maar de geschiedenis is ons allen wel bekend. De mens viel van God af en de satan toe. Zie hen verschrikt wegvlugten van de Heere. De zonde was dan ook majesteitsschennis.

Ik hoorde eens een predikant, die over de verloren zoon sprak, uitdrukken, dat het nog beter op zijn plaats zou zijn over de verlaten vader te spreken. Dan valt het zwaartepunt aan de andere zijde.

Door het verbroken werkverbond heeft de mens de dood verkozen boven het leven. Het is dus helemaal geen wonder, dat er zoveel ellende en gewezen is op deze wereld, onvruchtbaarheid in de kerk en in eigen hart. De zonde wreekt zich en een ieder zucht daaronder, of hij of zij het weten wil of niet.

Gelukkig de mens, dewelke de oorsprong der zonde aan de weet komt, waardoor uit de diepte van ellende een roepen geboren wordt tot God.

Hoe noodzakelijk is dus opzoekende liefde Gods, wil de mens ooit weer teruggebracht worden in de gemeenschap des Heeren.

Toen Adam en Eva vielen, ontwaakte hun geweten. Zij vluchtten van God weg. Zij konden voor dat Heilig Wezen niet bestaan.

Kennen wij allen de stem van ons geweten? Luister dan naar die stem, als zij ons toeroept: Verloren, verloren als het zo doorgaat, voor eeuwig verloren!

God zag eenmaal de mens zondeloos. Daarna zag Hij hem van 's mensen kant bezien reddeloos afgevallen. Maar de Heere dacht een weg uit, waar geen weg was. Het heeft de Heere behaagd ook in deze te handelen volgens het bestek, zoals dit in

het verbond der verlossing is vastgesteld. Gods Woord meldt ons in Psalm 2:7: "Ik zal van het besluit verhalen: de Heere heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon; heden heb Ik U gegeneerd. Eis van Mij en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel, en de einden der wereld tot Uwe bezitting."

Deze Goddelijke overeenkomst tussen de drie Goddelijke Personen is dus de vaste grondslag in de zaliging van zondaren, zoals de Heere dit in de lijn van het genadeverbond uitwerkt.

In Christus als Borg en Hoofd in het verbond der verlossing, kan Zijn Middelaarsbediening, zoals die zich in het genadeverbond zich uitbreidt over de mensen, tot zijn volle ontplooiing komen. Hij nam contact op met de gevallen mens. Hoe nodig is het zielsontdekkende onderwijs des Geestes, waardoor het zondaarshart erkent te zijn, wat hij is: en dood en naakt voor God te staan, en erkent dat hij naar het rechtvaardig oordeel Gods de tijdelijke en eeuwige straf verdiend heeft.

De beloften Gods, gestrooid in een wel toebereide aarde, zullen dan ook zeker vrucht voortbrengen.

Hoe zien wij hier de wijsheid Gods in de zaliging van zondaren. God ontdekt Zich aan de zondaars in Zijn recht, opdat er plaats zal komen voor Zijn genade. In Zijn liefde, opdat hij niet ondergaat in wanhoop.

De beloften Gods zijn ons geschonken als lichtbundels in de duistere wereldmacht om die te volgen, en niet om te rusten op dezelve als grond der zaligheid; maar als wegwijzers voor hun wanhopig hart, naar Christus de Middelaar des nieuwe verbonds en enige grond der zaligheid.

In de bearbeiding des zondaars gaat de Heere veelzijdig te werk. Het gevallen zondaarshart probeert zoveel te rusten op gronden, die niet houdbaar zijn.

De één gebruikt een veelgebruikt middel om door het werkverbond toch nog zalig te kunnen worden. Ze ploeteren bij dagen en nachten in eigen schuitje.

De andere gelooft of het vanzelfsprekend is en leeft gerust verder.

Een derde zegt: "Zo gemakkelijk gaat het niet. God moet het doen." Maar blijft in dode rechtzinnigheid altijd precies dezelfde.

En weer een ander zegt: "Als ik niet uitverkoren ben, kan ik er toch niets aan doen." Dus maar lijdelijk afwachten.

Met veel geduld en goddelijke wijsheid gaat de Heere al deze dingen afleren in het werk der bekering. De wettische werker gaat om hulp roepen, waar hij niet meer verder kan. De vals gelovende begint te twifelen. De meest rechtzinnige gaat om genade bidden. En degene, die schuilt achter het stuk der uitverkiezing en dus God de schuld geeft, als hij verloren gaat, gaat heel hard om bekering roepen, alsof hij zichzelf bekeren moet. De Heere zegt toch: "Bekeert u en leeft."

Aldus wordt de zondaar in de beleving geleid vanuit het genadeverbond. Dit genadeverbond staat dus de zondaar actief buiten, omdat hij onbekwaam is iets tot zijn zaligheid toe te brengen.

Maar tevens is dit genadeverbond een vaste grond der zaligheid, onwankelbaar en duurzaam, omdat God Zelf het heft in handen houdt en de zondaar nu verbondsgewijze komt te bearbeiten.

Ook worden lang niet alle bondelingen zalig. Dit is ook volgens Gods Woord. Denk maar aan al de Farizeeërs, die roemden: "Wij zijn Abrams zaad en God is onze Vader." Maar Abram heeft met verheuging uitgezien naar de vervulling van Gods beloften en hij heeft de dag van Christus gezien en is verblijd geweest. Hier denken wij aan de geboorte van zijn zoon Izak, bij welke geboorte hij mocht geloven, dat in deze weg eenmaal de Christus zal geboren worden. Maar het farizeïstisch hart verwierp de Christus als enig middel tot zaligheid.

Er is dus een voor- en een onderwerpelijk in zijn in het genadeverbond. Men kan bondeling zijn en toch wandelaar op de brede weg des verderfs. Verbondsbrekers zouden wij dezulke kunnen noemen, hoewel God Zijn eis handhaaft van geloof en bekering, daar Hij geen lust heeft in de dood des zondaars, maar in bekering in leven.

Als een bondeling verloren gaat, zal hij dan ook een zwaarder oordeel dragen, daar hij niet alleen verbreker is van het werkverbond, maar tevens van het genadeverbond. Een zaak van zelfonderzoek voor ons allen, daar toch niemand iets te verontschuldigen zal hebben als hij verloren gaat. De aanbieding is toch algemeen aan een iegelijk onzer. Hoe komt de Heere tot ons telkens weer, als Gods Woord ontsloten wordt of gepredikt, ook op deze plaats.

Hoe gaan wij naar de kerk? Met een heilbegerig hart? Of met kritiek op de dominee misschien? Die toch gelijk wij van dezelfde genade Gods afhankelijk is.

Gaan wij uit met onze ledige vaten, met een biddend, heilbegerig hart? En mogen wij zo de kruimkens innen, die er vallen in Woord of Sacrament? Of zoeken wij soms een lied der minne, een man die zeer welsprekend is, om toch vruchteloos de plaats te verlaten?

Laten wij ook niet de gewoonte hebben onze plaats ledig te laten of misschien wel te slapen in de kerk. Dit is toch de plaats, waar de Heere wil wonen en werken, en waar Hij tot ons komt met Zijn lok- of roepstem des Evangelies.

Zullen wij langer weigeren te horen naar de nodigheden des heils, of naar de maningen, als de Heere ons toeroept de dienst van zonde en wereld te verlaten?

Laat ook geen vrees het hart beletten tot dit verbond de toevlucht te nemen, omdat wij veel te lang gezondigd hebben. Kom zoals gij zijt met lege handen tot de Heere die ons toeroept: "Al wat u ontbreekt, Schenk Ik zo gij 't smeekt, Mild en overvloedig".

Zulken wil toch de Heere in liefde omhelzen en aannemen.

Maar laten wij ook niet te spoedig gerust zijn, als wij eens makkelijk mogen bidden, eens goed mogen kerken, een versje mogen zingen, misschien eens een keertje vredig avondmaal mogen houden. Het verbond Gods houdt toch veel meer in.

De Heere maakt de ware bondelingen oprecht. Ook als de weg eens moeilijk wordt, en beleefd moet worden: kruisdragen en volgen in een weg van tegenspoed. Wie het verbond Gods komt in te willigen, draagt in deze ook de consequenties gewillig.

Alleen de gewillige kruisdragers worden gekroond. In een weg van opstand tegen de

Heere wordt nooit vrede met God gemaakt. De wegen des Heeren zijn vaak ondoorgrondelijk voor het verstand. Maar wie de roede Gods mag kussen, zal in deze onderwerping aan des Heere bedelingen rust vinden voor het hart.

Onzerzijds is nooit iets goeds te verwachten. Verbondsbrekers zijn wij van onze eerste jeugd af. Zalig worden is dan ook een wonder van Gods genade.

De Heere denkt aan Zijn eenzijdig trouw verbond, waardoor Hij alleen genade komt te bewijzen aan schuldigen. En wat nog groter is: dat Hij zulke tot Zijn kinderen en erfgenamen komt te aanvaarden, waardoor zij eeuwig zullen zingen van Gods goedertierenheên. Krachtens dit verbond heeft de Heere recht op ons en onze kinderen. Ik denk hier aan de pinksterprediking van Petrus: "Want u komt de belofte toe en uw kinderen."

De kinderen behoren dus God toe en niet aan de wereld.

Als wij altijd voor ogen houden, wat de Heere gedaan heeft en nog doet, ook voor het zaad der gemeente, hoe past het ons dan ook met onze kinderen te gaan tot Hem, die ons toeroept: "Opent uwe mond, Eis van Mij vrijmoedig, Op Mijn trouwverbond."

Hij toch kan en wil alles schenken wat Hij eist, opdat wij ook met die eis alleen vluchten tot de genadige Heere en Ontfermer.

Leer de kinderen niet te rusten op veronderstellingen, maar houd hen de ernst van hun doodsstaat voor, opdat zij uit die doodsstaat mogen uitgaan tot de levende God, die gezegd heeft, dat de doden zullen horen de stem van de Zone Gods. En die Hem gehoord zullen hebben, zullen leven.

De deugden Gods worden nergens meer in groot gemaakt dan in de zaliging van zondaren. Daarin krijgt God de eer en de zondaar de zaligheid. "Die God is onze zaligheid," zegt een onzer psalmdichters.

"De Heer is het, die ons Zijne vriendschap biedt."

Ik heb bij de meeste uwer wel bekende en nu reeds ontslapen Ds. Driessen eens horen vertellen, dat hij in zijn jeugd eens een oud kind van God ontmoette. Die zei tegen hem: "Zullen wij vrienden worden?" "Graag!" was zijn spontane antwoord.

In het genadeverbond roept de Heere ons toe: "Zullen wij vrienden worden?"

En wat voor antwoord geven wij?

Is dit verbond voor ons reeds een pleitgrond in plaats van een struikelblok?

Krachtens val en dagelijkse struikelingen zou het rechtvaardig zijn als God nooit meer naar ons of onze kinderen zou omzien en ons voor eeuwig zou verstoten. Maar krachtens het verbond der genade is er hoop voor de meest hopeloze, kracht voor de meest krachteloze, die twijfelmoedig het hoofd laat zakken: Voor mij kan het niet meer.

Juist voor die bedrukte, door onweder voortgedrevene en ongetrooste geldt de belofte. "Ik zal het doen," spreekt de Heere. "Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen en Ik zal u op saffieren grondvesten en dat voor eeuwig en altoos."

Psalm 25:5

17. Het koningschap van David

Wij gaan deze avond een ogenblik bezien het tijdperk van het bondsvolk Israël, dat een koning begeerde, hoewel toch God zelf hun Koning was.

Hoe kan het beter, dan wanneer de Heere Zelf onze Koning is? Maar zij kregen hun zin. Eerst in de tweeslachtige mens Saul. Nadat Saul verworpen was, kreeg de profeet Samuel de opdracht, door een inwendige roeping des Geestes van de God van Israël, David tot koning te zalven. Vandaar het bezoek dat Samuel aflegt bij Isai, de vader van David.

De manier, waarop Isai zijn zonen voorstelt, doet het vermoeden rijzen, dat het niet een zaak des gebeds geweest is, maar van berekening. Hij zag aan wat voor ogen is, maar God ziet het hart aan. Mogelijk heeft hij zelfs een verkeerde voorstelling gehad omtrent het zieleleven van David. Ook Isai moest leren te buigen onder Gods raad. Ook Gods volk heeft zijn gebreken, zij moeten nogal eens terugkomen in hun leven van een ingeslagen weg. Vaak zit er eigen vlees tussen, dat gekruisigd moet worden, en vlees laat zich niet zo gemakkelijk kruisigen. Maar God staat voor Zijn eigen werk in. Hij brengt wel openbaar wat voor ons verborgen is. Zo zien wij nu hoe de Heere de geringe uit het slijk opheft als een nooddruftige, van elk verstoten.

Op verzoek van Samuel wordt David gehaald van achter de schapen, en van God zelf aangewezen als de verkorene des Heeren, met de woorden: "Sta op, zalf hem, want deze is het." En de Heere gaf Zelf getuigenis aan Zijn eigen werk, want wij lezen dat de Geest des Heeren vaardig werd over David. Wat zou het een voorrecht zijn als ook van ons vorstenhuis kon gezegd worden, dat de Geest des Heeren vaardig was geworden, ook in hun zieleleven, het zijn de kurken waarop het vaderland drijft.

Maar wat is Sion dun geworden, en het terrein van de Godsverlating groot.

Heel het leven van David kenmerkte zich als een leven vol strijd. Eerst al met Saul en zijn volgelingen. Het was soms zo erg dat hij nog vreesde een der dagen door de hand van Saul om te komen.

Hierin kunnen wij zien de zwakheid van des menschen hart. Waar blijft ons Godsvertrouwen in tijden van duisternis of druk? Maar, wat de Heere begint, zal Hij ook voleindigen.

Vandaar dat ook David in een andere tijd van verdrukking en nood zich mocht sterken in de Heere, zijn God.

Maar als de Heere Zich verbergt, dan wordt de grootste held verschrikt. Voor ons wel een les nooit grote gedachten te koesteren omtrent zichzelf, maar wel van die God, die David zijn God mocht noemen in zijn psalmen.

De psalmen van David, wat een kostelijke nalatenschap is ons in deze geschonken.

Hieruit kunnen wij een blik slaan in het zieleleven van David, hetwelk toch het leven is van het ganse Sion Gods. Hiermede wordt bedoeld het ware geestelijke leven. Wat is dat, geestelijk leven. Nu, dit groeit niet op eigen akker. Het komt ook niet van hier beneden, maar het komt van boven, van God Zelf dus, en keert tot God weer, de

oorsprong en springader des geestelijke levens.

Gelukkig wie het de Psalmddichter na mag zeggen: "Ik ben eeuwiglijk gedachtig aan Uw Woord, Want ik ontving door Uw bevelen het leven." Dat wij niet de Satan of de wereld mogen toebehoren, maar, al is het dan met schroom vanwege zonden en afmakingen, te mogen zeggen: "Ik ben de Uwe, Heere, geleid mij ongestoord."

De God, die David zijn God mocht noemen, leeft nog.

Levensgemeenschap te beoefenen met die God van David, in de vreze Gods, doet het hart rusten en sterkte vinden in de Heere, in alle wederwaardigheden.

David was niet alleen koning van Israël, maar hij was ook type van Christus. Vandaar was hij ook profeet en priester. Met profetisch licht heeft hij de vervulling der beloften Gods bezongen in zijn Psalmen aangaande de Messias.

Wij behoeven heus geen gezangen in te voeren, omdat de Psalmen te ouderwets zijn, of te arm aan verlossende kennis. De oudtestamentische kerk had veel licht van boven ontvangen. Wet en Evangelie, zonde en genade, het was hen niet vreemd.

De meeste geestelijke lessen worden geleerd in een weg van kruis en druk, zo ook bij David; en, een vriend wordt in benauwdheid geboren. Zie David en Jonathan.

De weg naar het koningsschap bleek voor David geen weg op rozen te zijn.

Waar wij geen weg of raad meer weten, daar zal God opstaan, die vaak door onmogelijke of tegenstrijdige wegen zijn doel bereikt. Hierin wordt God verheerlijkt en de mens vernederd, ook dat is noodzakelijk. Ook het hemels koninkrijk van de meerdere David wordt beërfd, door de koninklijke weg te bewandelen. Dat wil zeggen: zelfverloochening, kruisdragen, volgen. Als wij veel kruis en druk hebben in ons leven, kan dit een zegen zijn. Toen David in druk verkeerde, heeft hem dit voor veel zonden bewaard. Toen de voorspoed kwam, kwam ook de verleiding.

Hoe kan het bestaan, denkt menigeen, dat een man met zoveel Godsbemoeienissen en genade, in zulke zonden komt te vallen?

Terecht is wel eens uitgedrukt, dat er meer genade nodig is, om genade te beleven, in de vreze Gods, dan genade te ontvangen. Maar David wist ook wat vindenstijd was, niet alleen bij de aanvang, maar ook bij vernieuwing. Wat David gold, geldt ook voor ons noodzakelijk, als opzoekende zondaarsliefde, gezocht door Hem, die het verlorene zoekt.

De tijd van de regering van koning David kenmerkte zich erdoor, dat de dienst des Heeren, ook wat de ark des verbonds betrof, de volle belangstelling had.

David was een koning die wist wat het was als zondaar voor de allerhoogste Koning te buigen. Dan vergat hij alle eer en aanzien.

Zie hem huppelen voor de ark, ondanks alle spot en hoon van Michal, Sauls dochter. Gods verbond en woorden waren de grootste schat in zijn leven geworden, en de verborgen omgang met de Heere werd beoefend. 't Heilgeheim was voor hem geen geheim meer, maar hij mocht in het licht van het Goddelijk aanschijn voortwandelen. Het is een groot voorrecht als wij wat ons zieleleven betreft, toetsen mogen naar

Gods Woord. Ook vrees voor zelfbedrog kan zeer nuttig zijn, als wij onze zaken voor de Heere mogen neerleggen. Die bedriegt niemand, maar wij dragen een bedrieglijk hart om. Vandaar de bede: "Doorgrond en ken mijn hart, o Heer. Beproof mij of in mij een schadelijke weg zij. En leid mij op de eeuwige weg."

Het zielsbevindelijk leven van koning David is als een waardevol kleinood nagelaten, ook voor ons, in de Psalmen.

Het zingen bij beurten heeft nog plaats. In tijden van duisternis en bestrijding hangen de harpen doorgaans aan de wilgen. De een weent, de ander krijgt hoop, ondanks druk, en begint te zingen: "Maar de Heer zal uitkomst geven."

Waar Gods Geest werkt, wordt de band der liefde en gemeenschap ervaren.

David heeft moeten leren eerst koning af te worden, om koning te worden.

Vaak moet de Heere het snoeimes gebruiken, dit is noodzakelijk, daardoor komen wij op de achtergrond, en het werk des Heeren op de voorgrond. Het ware geestelijke leven bestaat en leeft slechts door Hem. Dan wordt ook de ware eenheid beleefd en beoefend. "Ik ben een vriend, ik ben een metgezel, Van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen." Dit mocht David zingen met zijn ganse hart.

De tijd, waarin wij leven, kenmerkt zich door de Babylonische spraakverwarring, ook bij Gods volk, het ergste oordeel dat Sion treffen kan.

De stok liefelijkheid, en de stok saambinding wordt verbroken, er wordt niets gebouwd maar wel afgebroken.

Als David ging spreken in zijn liederen, was hij door Gods Geest geïnspireerd. Zijn hart gaf dan een goede rede op. Dan is zijn tong als een pen eens vaardige schrijvers. Soms mocht hij het schoonste lied van enen Koning zingen.

Deze Koning is veel voortreffelijker dan David, ja, zelfs Salomo met al zijn heerlijkheid ooit geweest is.

En nu Zijn volgelingen.

Wij lezen van David dat tot hem naderde alle man die een schuldeiser had, en wiens ziel bitterlijk bedroefd was. Zien wij ook hierin niet klaar, wat ook de grote Davidszoon zijn zal als Hij eenmaal gekomen is?

Met profetisch licht heeft David deze komst van Christus aangekondigd. Wat heeft de koning verlangend uitgezien naar deze komst. "Mijn ogen zijn bezweken, roodgeschreid, Naar het uitzien van Uw heil met heet verlangen," alzo zegt een zijner Psalmen. Jezus Christus was het middelpunt, waar zijn geestelijk leven om draaide, gelijk ook van iedere andere Sioniet. Terecht worden dan ook de Psalmen Messiaanse liederen genoemd.

Maar hoe groot en bloeiend het koninkrijk van David ook geweest is, toch moest deze grootheid verdwijnen, eer dat de grote Koning kwam. Deze Koning, die als een scheut uit de afgehouden tronk van Isaï voortkwam, is veel schoner dan de mensenkinderen, ofschoon niet uitwendig. Voor velen was dat een oorzaak deze grote Koning de rug toe te keren, als hebbende geen gedaante, noch heerlijkheid, waardoor

Hij zou begeerd worden. Er zijn dan ook geopende ogen der ziel toe nodig, de waardij van Christus te kennen, gelijk Hij waarlijk is. Hij is een Koning, die het zaligst lot, ver boven alle goôn wil schenken. En om onderdaan te worden, is van onze kant helemaal niets nodig. Die geen volk zijn, neemt Hij tot Zijn volk aan. Wij zijn nooit te arm, te ongelukkig om onderdaan te worden. Wel te rijk.

Twee vorsten in een koninkrijk kan niet bestaan. Zal ons leven Christus zijn, dan moet eerste de oude “ik” eraan. Die oude ik sterft heel moeizaam, maar bij het kruis van Christus een plant te zijn in de gelijkmaking des doods, kan met recht een profijtelijk sterven genoemd worden. Want dezulken zullen ook een plant wezen in de gelijkmaking zijner opstanding.

Zo mocht Paulus getuigen: “Ik ben met Christus gekruist, en ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij.”

Het leven was hem in die stervensgang “Christus” geworden, en het sterven gewin. Bij deze grote Koning hoort een koningin. Deze mag het geestelijk Sion zijn. Zij mag staan aan Zijn rechterhand, heerlijk in Hem. Eén Vader hebben zij, één geest, waar Christus de Koning is.

En des Konings dochter? Zij is geheel verheerlijkt inwendig. Geen uiterlijke pracht of praal. Het is Sion, niemand vraagt naar haar.

Zij mag zich verheugen in liefde, blijdschap en vrede, door de Heilige Geest. Als wij in deze wereld rondom ons zien, dan moet vreze het hart vervullen. Al die vijanden van binnen, en van buiten, al die jammer en kommer op deze wereld. En in plaats dat dit naar God uitdrijft, zien wij dat de Godsverlating nog toeneemt.

In deze wereld zult gij verdrukking hebben, maar de Koning roept ons toe: “Hebt goede moed. Ik heb de wereld overwonnen.”

“Maar dan moet ik wel een waar onderdaan zijn,” zegt menig bekommerd hart, en dit kan ik aan mijzelf niet bekijken.

Dat behoeven wij ook bij onszelf niet te bekijken, want daar is het niet te vinden. Zie op Hem, hoor naar Hem, o dochter, en zie, en neig uw oor; en vergeet uw volk en uws vaders huis; zo zal de Koning lust hebben aan uwe schoonheid, en ook u uit genade ontvangen. Een volk, niets hebbende in zichzelf, nochtans alles bezittende in hun Koning.

18. Gods weg is in het heiligdom

Een ieder van ons kent wel het gezegde: "De mens bedenkt zijn weg, maar God bestuurt zijn gangen." Wij maken onze plannen, onze idealen, in de hoop, dat de Heere Zich zal schikken naar onze wensen, die veelbelovend zich voor ons uitstallen. En sommigen gaan onder de toelatingen Gods de inbeeldingen des harten te boven en worden als het ware gemest tot de dag der slachting.

Maar alle voorspoed is geen zegen. Ook is alle tegenspoed geen vloek.

Het is slechts hierin gelegen: of u God daarin ontmoet.

Maar God laat Zich niet ontmoeten in de weg van hoogmoed. De hoogmoed als God te willen zijn, deed de eerste mensen vallen. Zo raakten zij juist God kwijt.

De wortel der zonden leeft ook in ons aller hart. Maar de eerste mensen zagen hun weg doorkruist. Het vonnis: "Gij zult de dood sterven", deed hen vrezen God te ontmoeten, daar de vrede geweken was van hun hart.

Het werkverbond was verbroken; de weg naar de boom des levens afgesneden.

Toch werden de eerste mensen niet als onnutte dienstknechten voor eeuwig weggeworpen.

Het waren milde Handen en vriendelijke Ogen, die bij Hem van eeuwigheid waren. Die hen tegemoet kwamen met de moederbelofte. De toezegging dus van het genadeverbond.

De eerste preek, die gehouden werd, zegt een schrijver van oude afkomst, was een beloftepreek. Deze preek droeg ook vrucht.

Adam, de vader aller doden, gaf zijn vrouw een andere naam en noemde haar de moeder aller levenden.

En ook Eva betoonde werkzaamheden te hebben omtrent het beloofde heil.

Gods weg, waarin Hij zondaren zaligt is dus de weg van het genadeverbond. Een welgeordineerd verbond, want God is een God van orde.

De mens veroorzaakt wanorde. In die weg komt de Heere ons als het ware tegen en doet ons zien, dat dit Hem niet behaagt. Alle beloften Gods worden in een weg van afbraak onzerzijds vervuld.

Zie het volk Israël reizen naar het beloofde land.

De graven wezen de weg, waar zij gegaan zijn. Zij werden geleid langs grote omwegen. In die weg kwam openbaar, telkens weer, wie zij waren voor God. Maar ook wie de Heere is voor Zijn volk.

Het was een sterven onder de wet. "Want Mozes, die strenge man, brengt niets dan dode kinderen voort," zegt Kohlbrugge.

Er was een Jozua, ja een meerdere Jozua nodig, waardoor Israël het beloofde land kwam te beërven.

En alleen waar de ark des verbonds op het droge staat, staan onze voeten vast en gaan wij veilig.

Maar hoe komt men in die ark?

Alleen in des Heeren weg.

Daartoe is nodig het wederbarende werk van Gods Geest, waardoor de verborgenheden des Heeren zich openbaren in en voor diegenen, die Hem vrezen. En om hem Zijn verbond bekend te maken.

Een mens zonder genade is het ongelukkigste wezen wat bestaat. Ook al was het leven niet anders dan voorspoed. Schijn bedriegt en eindigt in de dood.

Wij moeten dus van koning veranderen.

Toen Bunyan de gevaarlijke staat zag, waarin hij verkeerde, vertrok hij terstond uit de stad Verderf, roepende: "Leven, leven!" Hetwelk toch alleen maar in Christus te vinden is.

De ganse mensheid in dit tranendal heeft te maken met de gevolgen der zonden en zucht daaronder.

"Elk huis heeft zijn kruis," zegt een spreekwoord. Maar het verschil hoe een kruis gedragen wordt, is groot.

Van nature is ieder mens geneigd met de hond in de stok te bijten, die hem slaat.

Opstand tegen God. Kwade gedachten te hebben tegen de Heere, in een weg van tegenspoed.

Het hoogmoedige hart des mensen moet verbroken worden.

De mens zal toch aan deze zijde van het graf moeten leren zijn wapenen in te leveren.

Zich gewonnen te geven. God rechtvaardig te verklaren in al Zijn handelingen.

Want wij moeten eerst God rechtvaardigen, voordat God het ons doet.

Wie rechtvaardig verloren gaat, wordt rechtvaardig gezaligd.

Waar de roede gekust wordt, daar wordt de ware rust geschonken, medegedeeld door de rustaanbrenger.

Het leven is niet een leven van rozengeur en maneschijn.

De catechismus spreekt tot ons over het toegeschikte kwaad. En waartoe dit alles?

Hier kunnen wij nooit beter licht ontvangen dan in de weg der Vaderlijke liefde van God. Zoals Hij Zich verklaart ook een Vader te zijn in Zijn kastijdingen. Wanneer Hij zegt een iegelijk zoon te geselen, die Hij aanneemt.

Dezulken worden opgewekt niet te bezwijken in een weg van tegenspoed. Hoewel in de dadelijkheid geen zaak van vreugde. Maar daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid.

Waar de Heere in meekomt, kan men overal zijn. En worden niet menigmaal de wegen des Heeren bewonderd, ziende op de overste Leidsman en Voleinder des geloofs: Jezus Christus, die het kruis heeft gedragen en de schande veracht.

Maar het menselijk oog ziet menigmaal meer naar de omstandigheden, waarin zij zich bevindt, dan op de overste Leidsman.

De gevolgen blijven dan niet uit.

Dit zien we bijv. aan Petrus. Toen hij op de golven zag, zonk hij.

De grond der behoudenis ligt alleen in het zien op Jezus.

Zoals het volk Israël, toen zij van de slang gebeten was, niet gered kon worden door het zien op Mozes. Maar door te zien op de koperen slang, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Om recht te lopen in de hemelse loopbaan hebben wij de grote Voorloper te volgen, die het kruis heeft gedragen en de schande veracht.

“Zo iemand achter Mij wil komen, die neme zijn kruis op zich en volge Mij.” Om zalig te worden, hebben wij dezelfde weg te bewandelen, die de Voorloper gewandeld heeft. Laat ons dan de hoge verwachting van deze wereld opgeven en als een ware pelgrim wandelen. Als een gast of vreemdeling. Zo wordt de roede zelfs gekust en de onderwerping geeft haar rust. .

Waar de ware onderwerping gemist wordt, staan wij bloot aan binnenlandse oorlog. Een vreselijke toestand is dit. Wij zijn het met God niet eens en met de weg niet eens. Waarom moet ik dit nu weer hebben? Zou er wel wetenschap zijn bij de Allerhoogste? En zou Hij wel kennis dragen van al mijn rampen en plagen? Als een kind Gods van de weg is, waar komt hij dan terecht? Maar des Heeren wakend oog weet hem ook daar wel te vinden.

Zie dit bij Asaf.

Hij mocht getuigen: “Gij hebt mijn rechterhand gevat. Gij zult mij leiden naar Uw raad.”

Als het geloofsoog er eens doorheen mag zien, dan mag de mens weleens getuigen: "Mij hiertoe door U bereid, opnemen in Uw heerlijkheid."

's Heeren wegen zijn niet onze wegen. Maar ook des Heeren tijd is niet onze tijd. De tijd en wijze heeft de Heere zelf in Zijn hand.

De voorbereidingstijd is de tijd der loutering. Eerst behaagt het God de mens te vernederen. De hemelingen zijn zij, die uit de grote verdrukking komen. Hebben wij kruis en druk in ons leven, dan geldt voor ons de vraag: "Hoe beleven wij onze tegenspoed?"

Of hebben wij genade van de Heere ontvangen? Dan geldt de vraag: "Hoe beleven wij die genade?" Niet verdiend en toch gekregen. Onverdiende zaligheên, heb ik van mijn God genoten. Ik roem in vrije gunst alleen.

En bij de Heere is een volheid van genade. Er is altijd nog meer. Nooit raakt die bron uitgeput. Buiten de Heere is het leven een grote teleurstelling.

Velen hebben een leven vol verwachting gehad of hebben dat nog. Het lijkt wel of alles op teleurstelling uitloopt. Ik ben met mijzelf teleurgesteld. Alle goede voornemens zijn op niets uitgelopen. Met andere mensen ben ik ook teleurgesteld uitgekomen. En met de Heere waren zijn discipelen teleurgesteld. Zij dachten, dat Hij het was, die Israël verlossen zou.

Toch ligt de hoofdoorzaak van dit alles bij onszelf. Wij stellen de hoop onzer verwachtingen waar zij niet te vinden zijn.

God stelt geen zondaar teleur. Ook dan niet, als zij hun zaligheid buiten zichzelf in Christus zoeken. In de weg des gebeds laat de Heere zich vinden. En die Mij vindt,

vindt het Leven en trekt een welgevallen van de Heere.

Wel laat de Heere een zoekende ziel weleens lang wachten. De Heere klinkt het gebed des rechtvaardigen als een hemelse muziek in de oren.

Maar op Zijn tijd en wijze kan de grote Jozef zich niet meer bedwingen. Hij openbaart en verklaart zich aan de Zijnen. Maar... op Zijn tijd, die ook voor ons de beste tijd is.

En is het voorhangsel niet gescheurd?...

Het heiligdom door het kruisleiden van Christus ontsloten?

Hierdoor wordt het zondaars vergund een blik te slaan in het liefdeshart des Vaders: "Alzo lief heeft God de wereld gehad".

Er is maar één bekeringsweg, welke God ons wijst in Christus.

"Dit is Mijn geliefde Zoon, in welke Ik Mijn welbehagen heb."

"En die de Zoon heeft, heeft het Leven. Maar die de Zoon niet heeft, die heeft het Leven niet."

Elk levendgemaakt hart gaat naar Hem uit, ondanks alle ongeloof en bestrijdingen, en is zeer begerig naar de redelijke en onvervalste melk, om door diezelve op te wassen. Een levende gemeente is een gemeente, die leeft uit Hem. Opdat Hij zij: alles en in allen. Zo wenst de apostel Paulus niet anders te prediken dan Jezus Christus, en Dien gekruist. In Hem hebben wij allen een goede Leidsman. Maar ook teerkost op de weg.

"Wat is nu uw enige troost in leven en sterven?"

Deze grote levens- en stervensvraag komt ook tot ons.

En hoor het door God Zelf geschonken en geleerde antwoord: "Dat ik naar ziel en lichaam, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwe Zaligmakers Jezus Christus ben, Die met Zijn dierbaar bloed volkomen voor al mijn zonden betaald heeft, en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft en alzo bewaart, dat zonder de wil van mijn hemelse Vader geen haar van mijn hoofd vallen kan. Ja ook, dat mij alle ding, tot mijn zaligheid dienen moet, waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt."

Hier in Zondag 1 is een kind des Heeren aan het woord, sprekende vanuit de zekerheid des geloofs. De deur der genade wordt wijd opengezet.

Het zijn echter alleen diegenen, die door de geestelijke bediening der wet hun schuld recht hebben leren kennen. En die hun gevaarlijke toestand zien, waarin zij zich bevinden. Zij gaan vluchten naar de vrijstad. Nooit heeft de Heere een schuldige zondaar verstoten. Nooit zijn wij te ellendig en te vuil om door Hem te worden ontvangen. Het grote Avondmaal is bereid. Maar de genoden waren het niet waardig. Toen kwam het bevel: "Dwing ze in te komen!" En toen kwamen ze: blinden, kreupelen, armen, onwaardigen in zichzelf. En zo kwam toch de zaal vol. Hiermee wordt God verheerlijkt. Gods wegen zijn wonderlijk, want Zijn Naam is Wonderlijk.

In die weg wordt het meest geleerd en beoefend wat het is om vrucht te dragen, alleen uit Hem. Dan treden wij op de achtergrond. Op de voorgrond treden past niemand, ook een ambtsdrager niet.

De Koning te zien en te kennen in Zijn schoonheid, doet iedere volgeling buigen aan de voerbank Zijner voeten. "Hoewel ik niets ben," mocht eens een apostel getuigen, zoveel temeer een afscheid genomen hebbende diaken.

De heerlijkheid der kerk vloeit alleen uit Hem. Ook de vrucht. Eerst wordt geploegd, geëgd, gezaaid. Belovend gaan de planten groeien, bloeien en vrucht zetten.

En de landman bidt. Zeker geldt dit ook geestelijk. Het gebed des rechtvaardigen vermag veel. En boven dit alles staat de grote Rechtvaardige, ambtelijk de Kerk bedienende als Hogepriester. En Zijn gebed vermag alles. Voor deze Ambtsdrager te mogen buigen, door Hem bediend te worden, de Alpha en de Omega, het Begin en het Einde. Wie zal er niet jaloers op worden?

Dit is geen inleiding over mijzelf. Dit kan ook niet. Zelf heb ik niets dan schuld.

En dat is niet iets om mee te koop te lopen. Wij hebben allen nodig vanuit het hemels Heiligdom bestuurd, geleid en onderwezen te worden.

Dit is de enige weg om ook gezaligd te mogen worden. Gelukkig geleid te worden aan Zijn Hand. In al onze benauwdheden is Hij mede benauwd. Eerst aan Zijn Hand uitgeleid, ook doorgeleid in dit zo moeilijke leven. Twee genadewonderen dus.

En verder het grote genadewonder: ingeleid te mogen worden in het vaderland der rust. En dit zielsbevindelijk in de verbondsbeleving.

De Heere werkt verbondsmatig als een God des eeds en des verbonds. Buiten dit verbond is geen zaligheid mogelijk. En in die weg wordt de verbondsgemeenschap beleefd. Asaf mocht er van zingen: "Het is mij goed en het zaligst lot, nabij te wezen bij mijn God."

En dit is te bekomen. Echter alleen door Christus.

Eenmaal geschiedde de stem des Vaders als een hemelbode aan zondaren: "Dit is Mijn geliefde Zoon, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb. Hoort Hem!"

De enige weg dus tot toenadering tot God is Christus, die de afgeweken zondaren weer terugbrengt in de gemeenschap des Vaders.

De Heere lokt en trekt zondaren door Zijn Hand. Door de trekkende liefde des Vaders, die als Eerste tot Zijn volk nadert. Een wachtend en smachtend volk met de bede in het hart: "Wanneer zult Gij, o Bondsgod, tot mij komen?"

Maar ook dit volk nadert tot de Heere als verloren, doodschuldige zondaren in zichzelf. Maar overtuigd zijnde van de rijkdom van Gods genade, stellen zij zich voor Gods Aangezicht. Hoewel Hem rechtvaardigend, nochtans hopende op Zijn genade, stellen zij zich voor Gods aangezicht.

Dit komen van een zondaar tot in het heiligdom is geen vrucht van eigen akker.

Dit is een werkstuk van de Heilige Geest op grond van de offerande van Christus.

In dit heiligdom wordt de gemeenschap des Heeren beoefend. De Heere zegt daar tot Zijn volk: "Zie hier ben Ik." En dit volk zal zeggen: "O, mijn God."

Door dit ingaan in het verbond, zijn al de verbondsbeloften de hunne. Welke de Heere op Zijn tijd en wijze alle zal vervullen, als de God van Ja en Amen, alleen in Christus. Niets is zo vast dan de verbondsrelatie, tussen de Heere en Zijn volk. Altijd wordt dit weer met ede bevestigd, zoals bij David. "Zo Ik aan David lieg, zo hem Mijn Woord misleide."

En tot ons komt de grote hemelboodschap vanuit het heiligdom, dat de Heere geen lust heeft in de dood van de zondaar, maar daarin dat hij zich bekere en leve!

Meerkerk, 27 Februari 1991

C.H. van den Dool

Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd.” Heb. 4: 16

19. Genade alleen

Zonde en genade. Zie hier de twee grote werkelijkheden, waar wij allen mee te maken hebben. Er is echter Geesteslicht nodig om deze zaken recht te kennen. Dan wordt zonde zonde, en wel tegen de hoogste Majesteit Gods.

Ongehoorzaamheid deed de mens vallen. Zo diep, dat er geen redden aan was, van mensenkant. Zo iemand wordt dan een verslagene van hart. De onmogelijkheid van zalig worden is dan een stuk zielsbeleving. Een doodschuldige zondaar, erger kan het niet. En toch gaat zo iemand vragen:”Is er nog een middel om die welverdiende straf te ontgaan en weer tot genade te komen?”

God kwijt te zijn is de diepste oorzaak van alle ellende.

Op velerlei wijze wordt getracht deze leegte vervuld te krijgen. Velen zoeken het in de wereld. Anderen proberen door hun godsdienstplichten God te bewegen hen genadig te zijn.

Laat ons echter onze verloren zaak in Gods handen overgeven. Hij zal Zelf hun Leidsman wezen, en leren hoe zij wandelen moeten.

De leidingen Gods in het toebrengen van zondaren kunnen onderscheiden zijn. Hij alleen weet wat voor ons het beste is. Daarom is het zo noodzakelijk en profijtelijk stil te berusten in Zijn beleid.

Er is een weg in Christus ontsloten. Het is de weg, waarin God op het hoogst verheerlijkt wordt en de zondaar op het diepst vernederd. Er is een toegang geopend tot de troon van Gods genade.

Aan de Koning van Zijn duurgekochte kerk mogen ze al hun zorgen bekend maken en al hun noden vertellen.

De weg is geopend door het borgwerk van Christus. En als bewijs dat aan het recht Gods voldaan is, scheurde het voorhangsel van boven naar beneden. Met deze verzoening heeft Hij de weg naar de troon voor ons geopend. De schuld der zonde is geen scheidsmuur meer tussen de hemel en ons.

God is verzoend, maar wij moeten verzoend worden. Hoe groot is de barmhartigheid Gods in deze. Telkens weer, bij iedere kerkdienst, worden wij erbij bepaald. De predikant bepaalt ons bij de genade, vrede en barmhartigheid van God. Zijn wij er aan gewoon geraakt of drijft het ons uit naar de binnenkamer? Die hebben wij toch wel?

Het is toch zo, dat al wat de Heere schenken wil in de weg des gebeds geschonken wordt. Niet dat de Heere ons gebed nodig heeft, alsof er iets in ons is wat Zijn hart tot ons neigt. Is ook ons bidden niet met zonden bevestigd?

Maar wel hoort de Heere gaarne het gebed desgenen, die gans ontbloot is. God wederstaat de hovaardige maar de nederige geeft Hij genade.

Gods Geest wordt wel genoemd: de Geest van genade en gebeden.

Wie zo bidt, verfoeit zichzelf. Die verwondert zich erover dat de Heere naar zondaren omziet, en dat Hij als de grote Priester-Koning de weg ontsloten heeft.

Zo'n bidder verwondert zich erover dat de Heere met behoud van Zijn recht gemeenschap kan hebben met zondaren en dat Hij dit wil schenken. En dat in onderscheiding van anderen, die nooit van een weg van verlossing gehoord hebben of nooit naar die weg gevraagd hebben.

Wie worden nu genodigd te komen tot Gods genadetroon?

Dat zijn armen, kreupelen, blinden. In één woord: zondaren.

In de gelijkenis worden ook wel rijke, bezittende mensen genodigd. Maar die komen niet. Zij hebben er geen behoefte aan om barmhartigheid te ontvangen.

Juist de grootheid van het zondepak drijft uit naar Gods genadetroon. Is Zijn Naam niet Ontfermer?

“Kom ik om, dan kom ik om,” zei Esther eens. En zij ging en vond ontferming.

In de gestaltenis zijnde van zelfverfoeiing, is de grootste der zondaren welkom als hij tot God komt om genade.

Juist het besef hoe vreselijk het is aan de toorn Gods blootgesteld te zijn, vanwege al die schuld, maakt de mens zo ellendig. En om dan in te zien dat al die ellende waarin wij ons bevinden eigen schuld is. En dat alle bedreigingen rechtvaardig zijn. Dan hebben wij niets aan te merken tegen Gods rechtvaardigheid. Om ons als een voorwerp van Zijn toorn in de hel te werpen tot in der eeuwigheid. Aan dezulken is God nu genegen barmhartigheid te bewijzen. Welke barmhartigheid oneindig is. Maar om uit te gaan om genade en troost, moet het oog des geloofs geslagen zijn op Christus. Want buiten Hem is God een verterend vuur en een eeuwige gloed, waarbij niemand wonen kan.

De ware hoop moet voortvloeien uit een gezicht op Christus, ziende wat Hij gedaan heeft, wat Hij geleden heeft. Er is dan ook geen andere Naam, waardoor wij zalig kunnen worden. Zo zijn de apostelen uitgegaan om de blijde boodschap te verkondigen aan alle volken. Laten wij nooit te bekrompen denken over de grootheid van Gods genade. De offerande van Christus was een volkomen betaling voor alle zonden, niet alleen voor de kleine. Bij een groot God zijn eigenlijk geen kleine zonden. Maar ook voor de grootste zonden is vergeving.

Toch is vaak de wetenschap van het geestelijke leven een oorzaak van veel bestrijding. Het geloof is niet volkomen. En de geloofskennis is ten dele. En de volkomenheid ligt na dit leven. Toch, ondanks alle bekommelingen en gebreken zijn de voorrechten die de Heere schenkt ook in dit leven zeer groot. Is God niet een Gods des vredes?

Verder wordt het bekommerde hart aangemoedigd om met vrijmoedigheid toe te gaan tot de troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen en genade vinden om geholpen te worden ter bekwamer tijd.

Wij leven nu in het heden der genade. Laat ons dan bedenken dat dit genadetijd is. Dan zal dit uitdrijven om als een waterstroom Hem aan te lopen. Er is geen mens in deze wereld, die een verlorene in zichzelf helpen kan. Maar de genadetroon is de enige plaats, waar uitkomst is te vinden. Daar is een allerhoogste Koning, die een troon gevestigd heeft in Zijn hemelwoning. Daar is een Lam, staande als geslacht. Daar is een Priester, die als Hogepriester bidt, waar wij vaak niet bidden kunnen gelijk het behoort.

En weet u wat daar ook is? Een regenboog rondom die troon. Dit ziet op de verbondstrouw. Daar woont een God, waar men op aan kan. “God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken. Zijn Woord wordt altoos trouw volbracht, tot in het duizendste geslacht.” “Hij doet barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Hem liefhebben en Zijn geboden onderhouden.”

Het Vaderschap Gods komt in Christus tot Zijn recht. Dan komt er plaats voor kinderlijke leidingen. Als een gespeend kind bij zijn moeder.

En als Gods Geest als een Geest der genade en der gebeden Zijn invloeden doet gelden, dan is er ook wasdom in de genade en kennis van onze Heere Jezus Christus. Want let wel: er is ook verachtering in de genade. Alleen een voortdurende en hechte verbintenis van de rank met de wijnstok zal overvloedig vruchten afwerpen. “Uw vrucht wordt uit Mij gevonden.” Ook in deze geldt: “Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen.” Genade komt alleen van God en eindigt in God. Hem zij alle lof, eer en aanbidding.

Op de geestelijke pelgrimsweg zijn bekommerden. Ik geloof van verreweg de meesten. Maar ook bevestigden in de genade. Bekommerd wil zeggen: neergebogen, verontrust, altijd bezorgd. Hoewel Gods Woord vermaant in geen ding bezorgd te zijn. De beste bekommeling is wel als wij bezorgd zijn vanwege onze zonden. Bevestigd wil zeggen: “Gij hebt mijn gangen vastgemaakt.” Of: het gebouw is gegrondvest op een steenrots, dewelke is Christus.

De vastheid ligt dan buiten ons, alleen in Hem, waar dan ook des Heeren Geest komt te getuigen met onze geest dat wij kinderen Gods zijn.

Wat een gang is dat: als een Adamskind in Christus tot een kind Gods wordt aangenomen! Want kinderen zijn ook erfgenamen.

“Onze oudste broeder is gestorven,” zei eens iemand met Goede Vrijdag, “en wij gaan de erfenis delen.”

Maar om nog even op ‘bekommerd’ of ‘bevestigd’ terug te komen, zou ik dit nog willen zeggen: een bekommerde is wel eens bevestigd, en een bevestigde is wel eens bekommerd.

Er was eens een jong christen, die bevriend was met een oud geoefend kind van God. Op een keer ging hij eens bij die oude vriend op bezoek met de mededeling, dat hij last had van geestelijke inzinkingen.

“En ik,” zegt die oude vriend, “heb last van geestelijke beroerten.”

Dat was eigenlijk nog erger.

De grootste in de genade zijn de kleinsten in zichzelf. Dit maakt de omgang gemakkelijk. Eén der grootste genade-weldaden in dit leven is wel de vrede, die het meebrengt.

“Mijn vrede geef Ik u,” zei Jezus tot Zijn discipelen.

In Jesaja 9:5 wordt Jezus de Vredenvorst genoemd.

“Vrede op aarde,” zongen de engelen bij Jezus’ geboorte.

Jezus verwierf die Vrede. De Vader was bevredigd.

Hij Zelf deelde in die vrede en deelde deze mee aan Zijn discipelen.

Genade, barmhartigheid en vrede zijn de zegeningen van het nieuwe verbond, die bij de dood van de Testamentmaker nagelaten werden aan Zijn ware volgelingen, tot hun vertroosting.

De ware vrede is een heel andere, veel betere vrede dan de wereld geeft.

Alle vrede, die de wereld geeft, is slechts schijn, zelfbedrog. En het laat niets na in een ontledigd hart.

Bijblijvende genade doet het hart met God wandelen. Het haalt de riemen binnenboord en drijft op genade alleen.

De reformatoren hadden eens als stelregel:”Alleen door het geloof, alleen door het Woord, alleen uit genade.”

En zo mocht Paulus schrijven aan de gemeente te Rome:”Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onze Heere Jezus Christus.” “Door welke wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan.”

Zij staan dus in die vrijheid, met welke Christus hen vrijgemaakt heeft. En zij zijn dus verlost van het juk der wettische dienstbaarheid.

Het is toeleiding met geloofsgetrouwen, gelijk een rechtgeaard kind zich aan zijn vader overgeeft.

Misschien zijn er wel in ons midden, die zeggen:”Dit mis ik nu juist, die volle gemeenschap met God.”

Nu denk ik aan één van onze psalmdichters, die zegt:”Aanschouw Hem toch, o Israël en leer.” Let wel: vertrouwend wachten.

En waar wachten zij nu op? Op de grote Doorbreker, waardoor zij door de poort gaan. Maar de Koning gaat aan de spits. “Dit is, dit is de Poort des Heeren. Daar zal het rechtvaardig volk door treên.”

De weg naar de hemel is een weg door lijden tot heerlijkheid. Zoals de Koning ook Zelf de kruisweg heeft bewandeld. En dat voor anderen. Voor albedervers. Maar in Hem worden zij kroondragers en dat alles uit genade alleen.

Wij moeten weten wat wij geloven.

Dit is toch het eeuwige leven, dat wij Hem kennen, de enige waarachtige, eeuwige God en Jezus Christus, die Hij gezonden heeft.

Als Gods volk sterft, zullen zij geen vreemde God ontmoeten. Buiten Christus is God een verterend vuur en een eeuwige gloed, bij wie niemand wonen kan.

Bestaat ons kennen nu alleen daarin, dat wij Hem kennen als een vertoornd Rechter? Zo zal ons dit niet baten voor de eeuwigheid.

Het is nodig God te kennen in Zijn heiligheid en zonde hatende eigenschap. Maar ten eeuwigen leven is het ook noodzakelijk God te kennen in het verzoenend borgwerk van Christus.

Is dit niet de fontein die springt tot in het eeuwige leven?

De grond der hoop, de bron der zaligheid te kennen, zaligmakend geopenbaard.

Alleen in Christus. Daar worden kruisdragers eenmaal kroondragers.

Zo wordt alle roem onzerzijds uitgesloten. “Onverdiende zaligheid, heb ik van Mijn God genoten. Ik roem in vrije gunst alleen,” zong eens een dichter.

En McCheyne kon door genade zingen:

”Nu reis ik getroost onder ‘t heiligend kruis,
Naar ‘t erfgoed daarboven, in ‘t Vaderlijk huis.
Mijn Jezus geleidt mij door d’ aardse woestijn,
Gestorven voor mij! Zal mijn zwanenlied zijn.”

Zingen: ps. 138:1

Meerkerk, 21 maart 2000

C.H. van den Dool

